

ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์

ของ

วรรณานันตาเขียน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2553

ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
วรรณานันตาเขียน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
เพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
วรรณนา นันทาเขียน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2553

วรรณานันตาเขียน. (2553). ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง จำนวน 25 คน อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมทร อำเภอสวีราช จังหวัดชลบุรี จำนวน 25 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง การทดลองใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.ds.ac.th/> ในช่วงเวลา 19.00 – 21.00 น. ของทุกวัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครอง และแบบสอบถามเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยแบบกึ่งการทดลอง One - Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t – test for dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองมีการพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF FAMILY'S ACTIVITY INFORMATION FOR PARENTS THROUGH
INTERNET ON DEVELOPING YOUNG CHILDREN'S PUBLIC MIND

AN ABSTRACT

BY

WATTANA NANTAKHIEN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2010

Wattana Nantakhien. (2010). *The effect of family's activity information for parents through internet on developing young children's public mind*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr. Suchinda Kajonrunsilp, Asst. Prof. Jiraporn Boonsong.

The purpose of this research was to study the effect of family's activity information for parents through internet on developing young children's public mind.

The research sample was 25 boys and girls, aged between 5 - 6 attending the third kindergarten level in the second semester of 2009 academic year at Darasamutr, Sriracha District, Chonburi Province. The sample are 25 persons selected by purposive sampling technique. The experiment was undertaken for 6 weeks and the research data were collected from <http://www.ds.ac.th/> by the researcher everyday between 19.00 - 21.00 p.m.

The research instruments were the internet parent education program and public mind questionnaire. The reliability of the public mind questionnaire test was 0.96. The design of this study was One – Group Pretest – Posttest quasi - experimental Design. Then data was analyzed by using t-test for dependent samples.

The result revealed that :

The internet parent education program effect on the research sample group earning higher public mind developing with significant difference at .01 level.

ปริญญาโท
เรื่อง
ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
เพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กรุ่นใหม่
ของ
วรรณ นันทาเขียน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2553
ระดับปริญญาโท ประจำปีการศึกษา 2552

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ พัฒนาปัญญาแล้ว ยังได้รับการหล่อหลอมคุณค่าแห่งจิตใจ คุณธรรม แบบอย่างที่ดีงาม ความรัก ความเอื้ออาทร นับเป็นมรดกประสพการณ์ที่สูงค่าในความทรงจำ จากท่านอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท ที่ได้กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความรัก ห่วงใยและเอาใจใส่อย่างดีตลอดมาซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ และอาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปากเปล่าปริญญาโท และได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มสิริ เนาวรังสี อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย อาจารย์ชัชวาล อินทุโสภณ อาจารย์อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ที่ได้กรุณาตรวจและให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือและชุดกิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ รองศาสตราจารย์เยาวพา เตชะคุปต์ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ อาจารย์ในสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโทและคณาจารย์สาขาวิชาอื่นๆ ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่ออ่อนสี คุณแม่โอสถ กัญภัย ที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา ขอขอบพระคุณคณะผู้ปกครอง นักเรียนและครูโรงเรียนดาราสมุทร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ได้ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้นอนุบาล 3 ประจำปีการศึกษา 2552 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการวิจัยให้เสร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ เพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ให้กำลังใจ ซึ่งกันและกันด้วยดีเสมอมาและขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และขออุทิศแด่ ชิสเตอร์เมลานี ลันแตง ผู้มีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีตัวตนมาจนทุกวันนี้

วรรณาท นันดาเขียน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ.....	10
ความหมายของจิตสาธารณะ.....	10
ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ.....	11
การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม.....	13
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ.....	14
คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ.....	14
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ.....	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	19
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม.....	19
ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	25
ความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	26
แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง.....	29
การให้ความรู้ผู้ปกครองกับการสื่อสาร.....	33
การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ประกอบการ.....	34
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมครอบครัว.....	37
ความหมายของกิจกรรมครอบครัว.....	37
ลักษณะของกิจกรรมครอบครัว.....	37
รูปแบบของกิจกรรมครอบครัว.....	38
ประโยชน์ของกิจกรรมครอบครัว.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมครอบครัว.....	48
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต.....	50
ความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต.....	50
ความหมายของระบบอินเทอร์เน็ต.....	51
บริการหลักบนระบบอินเทอร์เน็ต.....	52
การเชื่อมต่อเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต.....	54
ประโยชน์ของระบบอินเทอร์เน็ต.....	55
ข้อควรระวังในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	63
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
แบบแผนการทดลองและวิธีการทดลอง.....	69
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	79
ความสำคัญของการวิจัย.....	79
สมมติฐานของการวิจัย.....	79
ขอบเขตของการวิจัย.....	79
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผล.....	82
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	85
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	87
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	88
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก.....	99
ภาคผนวก ข.....	137
ภาคผนวก ค.....	144
ภาคผนวก ง.....	146
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	148

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ระดับการใช้เหตุผลตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	23
2 กำหนดการจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมครอบครัวผ่านระบบ อินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย.....	66
3 แบบแผนการทดลอง.....	69
4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง.....	74
5 การเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรม ในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต.....	75
6 การพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมใน ครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต.....	76
7 ตัวอย่างผลการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำ กิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตรายบุคคล.....	77
8 แสดงข้อมูลการเยี่ยมชมชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครอง ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต.....	147

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของ พฤติกรรมทางจริยธรรม.....	22
3 เส้นภาพแสดงพัฒนาการของจิตสาธารณะรายบุคคล.....	78

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศในบริบททางเศรษฐกิจและสังคมไทยที่เกิดขึ้นโดยต่อเนื่องในปัจจุบันได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สังคมไทยได้รับผลกระทบทั้งต่อปัจเจกบุคคล ชุมชน และท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งผลกระทบเชิงลบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ การมีวัฒนธรรมแบบบริโภคนิยมและการให้ความสำคัญกับวัตถุนิยมมากขึ้น จนก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของคนในสังคมไทย การย่อหย่อนในศีลธรรมและจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย การเอาไร้อาเปรี๊ยะและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน รวมทั้งการเบียดเบียนและทำลายสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสาธารณสุขสมบัติเพิ่มมากขึ้น การไม่ช่วยกันรักษาสมบัติ สังคมที่ที่เป็นทรัพย์สินสาธารณะหรือแม้กระทั่งการไม่สนใจรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาส่วนรวมและเฉยชากับเหตุการณ์ที่ไม่กระทบถึงตน พฤติกรรมดังกล่าวแสดงถึงการขาดจิตสาธารณะ (สื่อพลัง. 2542: 3-4) ดังที่ปรากฏให้เห็นได้จากการทำกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เช่น กิจกรรมการแสดง ตลาดนัด การชุมนุม งานมหกรรมการแสดงสินค้า งานเลี้ยงสังสรรค์ สิ่งก็ตามมาภายหลังจากการทำกิจกรรมดังกล่าวมักจะเป็นขยะกองโต เนื่องจากคนส่วนใหญ่คิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเองในการที่จะรับผิดชอบเก็บกวาด หรือดูแล ใส่ใจในเรื่องความสะอาด แต่เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลหรือพนักงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องความสะอาดต่อไป

การขาดจิตสาธารณะของคนไทยส่วนหนึ่งเพราะคนไทยยังคงฝังแน่นอยู่กับแนวคิด คนเป็นของรัฐ รัฐต่างหากที่เป็นเจ้าของประเทศ เป็นเจ้าของสถานที่ราชการ เป็นเจ้าของสมบัติสาธารณะ ประชาชนเป็นผู้พึ่งพา หรือกล่าวได้ว่าคนไทยไม่มีจิตสำนึกสาธารณะ ดังนั้นสมบัติสาธารณะเกือบทุกอย่าง รวมถึงธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ ป่าที่เป็นสาธารณะทั้งหลายจึงมักเสียหาย ไม่มีใครรู้สึกเป็นเจ้าของที่จะดูแลรักษา เราจึงพบสมบัติที่เป็นสาธารณะต่างๆ อยู่ในสภาพที่ชำรุดเสียหาย (สุชาติ จักรพิสุทธิ์. 2544: 22 – 23) จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาสิ่งสาธารณะสมบัติถูกทำลายกันมากขึ้นส่วนหนึ่งเกิดจากความเคยชินในการใช้ทรัพยากรในอดีตของคนไทยที่มีทรัพยากรมาก อันตรายจากธรรมชาติมีน้อย ทำให้คนไทยประมาทใช้ของฟุ่มเฟือย เมื่อทรัพยากรเปลี่ยนไปแต่นิสัยเดิมยังคงอยู่ จึงเกิดการแก่งแย่งทรัพยากร และขณะเดียวกับสังคมไทยรับเอาวัตถุนิยมมาเป็นทิศทางในการพัฒนาประเทศ ทำให้คนเห็นแก่ตัว เห็นแก่พรรค เห็นแก่พวก มีการหลบหลีกการเอาตัวรอดของแต่ละคนในสังคมขาดจิตใจสาธารณะ (Public Mind) จึงคดโกงกันได้ง่าย ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

(ประเวศ วะสี. 2541: 21 - 25) ถึงเวลาแล้วที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้ เกิดกับบุคคลในชาติโดยเฉพาะในเด็ก เพราะเด็กเป็นวัยที่ผู้ใหญ่สามารถปลูกฝังลักษณะอันดีงาม ที่ สามารถเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าทำในวัยผู้ใหญ่

การอบรมเลี้ยงดูและการจัดสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่าง เต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย ดังนั้นผู้ที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก เช่น พ่อ แม่ ครู และคนอื่นๆ ที่มี หน้าที่ในการดูแลเด็กจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในการสร้าง สิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม สิ่งแวดล้อมที่ติดตัวผู้ใหญ่ที่มีผลต่อพัฒนาการ เด็กคือความรู้สึก ที่ทำ การสัมผัสและการสื่อสารกับเด็กล้วนมีผลต่อการพัฒนาของเด็กที่จะเจริญ เติบโตอย่างองกงาม (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2542: 11) การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือเหตุการณ์ ต่างๆ ของคนจะทำให้เกิดการสะสมประสบการณ์ และปรับตัวเพื่อรับความรู้จากประสบการณ์นั้นด้วย การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กระบวนการปรับประสบการณ์สู่การเรียนรู้นี้เป็นกลไกทางสมอง เด็กปฐมวัย เรียนรู้ได้จากการสัมผัส การเห็นตัวแบบ การซึมซับประสบการณ์โดยเฉพาะจากการทำงาน การเล่น ซึ่ง การฝึกที่ถูกต้องจะเป็นตัวเสริมพัฒนาการของเด็กให้เต็มศักยภาพ การจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมที่ มีคุณค่าจะกระตุ้นให้เด็กคิดรวบทั้งการให้เด็กได้ลงมือทำกับวัตถุต่างๆ จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้สิ่ง ใหม่ๆ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 23) โดยอาศัยผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดคอยให้คำแนะนำสั่งสอน ตลอดจน ส่งเสริมให้เขาได้มีพัฒนาการตามวัยครบทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และ สติปัญญา

การให้ความรู้ผู้ปกครอง จะช่วยทำความเข้าใจให้กับผู้ปกครองทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึง หลักการการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อที่ ผู้ปกครองจะได้นำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในปกครอง ให้เกิดการพัฒนาอย่าง เต็มศักยภาพ และยังสามารถช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ความเข้าใจอันดีและการมีส่วนร่วมระหว่าง ครู ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาเด็กร่วมกันอีกด้วย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้เรียนต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากโรงเรียน บ้านและสังคม พร้อมกันไปอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนต้อง สื่อความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้ทราบว่า การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ และตลอดเวลา การเรียนรู้จากบ้าน และโรงเรียนจะสร้างพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งทางด้านปัญญา และอารมณ์ควบคู่กันไป ดังนั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องร่วมมือกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการ เรียนรู้ให้เด็กเกิดแก่เด็กของตน ชุมชนและผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและ การเรียนรู้ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา การสร้างสรรค์กิจกรรมในครอบครัวให้เกิดขึ้นนับได้ว่าเป็นช่องทางสำคัญ ในการที่ลูกจะมีโอกาสใช้ เวลาอยู่กับพ่อแม่อย่างผ่อนคลาย และเป็นกันเอง เป็นช่องทางที่พ่อแม่หยิบยื่นสิ่งดีและอบรมสั่งสอนลูก ได้ง่ายกว่าเวลาที่เป็นทางการอื่นๆ และยังเป็นการใช้เวลาแห่งความสนุกสนานร่วมกันในครอบครัว พ่อ

แม่สามารถเลือกกิจกรรมที่ทำร่วมกันกับลูกได้อย่างหลากหลาย โดยกิจกรรมดังกล่าวควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญคือ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ กิจกรรมที่ครอบครัวทำร่วมกันควรมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย เป็นกิจกรรมตามใจทุกคนในครอบครัว ควรมีการจูงใจให้ทุกคนทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความสมัครใจ โดยสมาชิกในครอบครัวควรมีการปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน กิจกรรมที่ครอบครัวทำร่วมกันควรทำอย่างต่อเนื่องให้เกิดความคุ้นเคย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2548 : 1 – 8) กิจกรรมครอบครัวเป็นกิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดกระบวนการซึมซับ (Assimilation) เป็นกระบวนการของการนำข้อมูลที่ได้สัมผัสจากประสบการณ์แล้วซึมเข้าสู่กรอบความรู้ที่มีอยู่เดิม หากข้อมูลที่ได้รับใหม่ไปสอดคล้องกับความรู้เดิมจะปรับเข้าสู่กระบวนการรับความรู้ (Accommodation) ด้วยการคิดวิเคราะห์เกิดเป็นหน่วยความรู้ใหม่ (Schema) (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545: 22)

ปัจจุบันด้วยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการดำรงชีวิตประจำวัน ทำให้การติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารและความรู้ ทั้งด้านธุรกิจ การค้า การเงิน อุตสาหกรรม การค้าระหว่างประเทศตลอดจนการศึกษาได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยมีการจัดระเบียบการสื่อสารแบบใหม่ที่ข้อมูลส่งผ่านกันได้ทั่วโลก นั่นคือ “อินเทอร์เน็ต” ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางด้านการศึกษาในระดับปฐมวัยที่ทำงานด้านสารสนเทศ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากที่สุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ความรู้ผู้ปกครองมีแนวทางในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ซึ่งการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสามารถนำไปเผยแพร่สู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้หรือกลุ่มกัลยาณมิตร ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อจะได้นำแนวทางในการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 360 คน จาก 8 ห้องเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 25 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่มีผู้ปกครองตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้ปกครองที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. ผู้ปกครองมีความสามารถในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ คือ** การให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
2. **ตัวแปรตาม คือ** จิตสภาวะของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 1. การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม
 2. การถือเป็นที่และการอาสาทำหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม
 3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี
2. **ผู้ปกครอง** หมายถึง คุณพ่อ คุณแม่ ญาติหรือผู้ที่อบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. **ระบบอินเทอร์เน็ต** หมายถึง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์จำนวนมากทั่วโลกเข้าด้วยกัน สามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันในทุกๆ ด้านได้อย่างรวดเร็วด้วยคอมพิวเตอร์ต่างระบบและต่างชนิดกันได้ ซึ่งสื่อกลางในวิจัยนี้ คือ

การให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่บรรจุอยู่ในเว็บไซต์ของโรงเรียนคือ <http://www.ds.ac.th/> (ดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี)

4.การให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
หมายถึง การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของการอบรมเลี้ยงดู การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การสร้างเสริมจิตสำนึกต่อสังคมเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปใช้ที่บ้านให้สอดคล้องกับศักยภาพของเด็กปฐมวัย โดยการใช้การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ในการวิจัยนี้ การให้ความรู้ผู้ปกครองแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 ชุดให้ความรู้ผู้ปกครอง หมายถึง เอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้ความรู้ผู้ปกครองที่บรรจุอยู่ในเว็บไซต์ของโรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ซึ่งได้แก่ความรู้ทั่วไปของ พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ที่มีเนื้อหาในการสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครอง เกี่ยวกับความสำคัญของการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเด็กตั้งแต่ 3 - 6 ปี แนวทางการส่งเสริมทักษะจิตสาธารณะ บทบาทของผู้ปกครองในการสร้างเสริมจิตสำนึกต่อสังคม การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย รูปแบบกิจกรรมในครอบครัวและแนวทางในการส่งเสริมทักษะจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

4.2 กิจกรรมในครอบครัว หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวประกอบด้วยบิดา มารดา และบุตร หรือผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย ได้ทำกิจกรรมครอบครัวร่วมกัน ทั้งที่เป็นการแสดงความคิดเห็น หรือการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกันทุกส่วนหรือบางส่วนเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การทำตามหน้าที่ของตนเองและการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่

กิจกรรมงานบ้าน หมายถึง การทำงานของครอบครัวภายในบ้านและบริเวณบ้าน ประกอบด้วยการดูแลความสะอาด เช่น การปัดกวาดบ้าน การเช็ดถูบ้าน การจัดเก็บที่นอนตนเอง การซักเสื้อผ้า การตากผ้า การประกอบอาหาร การล้างภาชนะ การจัดสำรับอาหารและการทิ้งขยะ

กิจกรรมงานอาชีพ หมายถึง การทำงานของครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของครอบครัวที่เป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินหรือเพื่อการบำรุงชีพอาจเป็นการทำการเกษตร การทำประมง การรับราชการ การทำธุรกิจส่วนตัว การค้าขายหรือรับจ้าง

กิจกรรมงานอดิเรก หมายถึง การทำงานของครอบครัวในเวลาว่างนอกเหนือจากอาชีพหลักของครอบครัวที่เป็นงานอดิเรกเป็นกิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมนันทนาการ หมายถึง การทำงานเพื่อการผ่อนคลายร่วมกันของครอบครัว ได้แก่ การท่องเที่ยวทัศนศึกษา การเล่นออกกำลังกาย การร้อง/ฟังเพลง ดนตรี การดูโทรทัศน์หรือดูมหรสพ

5. จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งวัดจากพฤติกรรมที่ผู้ปกครองนำมาใช้กับเด็กปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

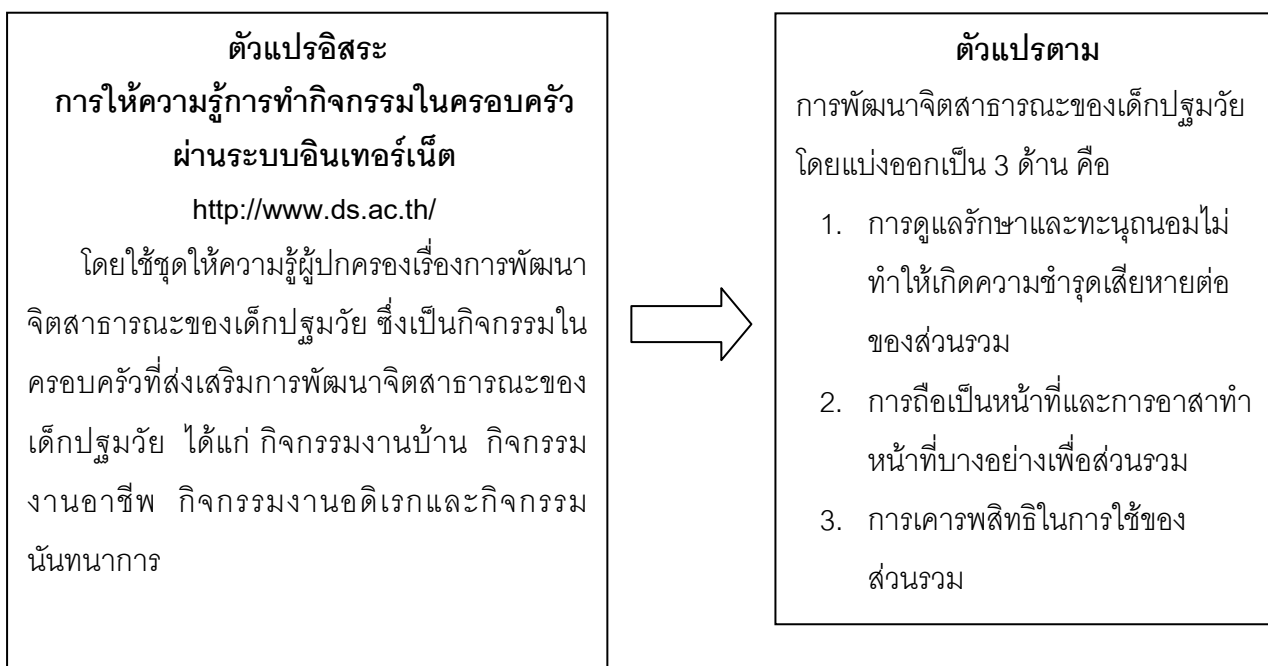
1. การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียนและที่บ้าน เช่น การไม่ขีดเขียนฝาผนัง รู้จักเก็บรักษาสิ่งของเครื่องใช้ของตนเอง เป็นต้น

2. การถือเป็นที่และ การอาสาทำหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมที่โรงเรียนและที่บ้าน เช่น การรักษาความสะอาด การทิ้งขยะให้ถูกที่ เป็นต้น

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม เช่น การเข้ามุมต่างๆ การไม่แย่งของเล่นในขณะที่เพื่อนกำลังเล่น เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ในการสื่อสารกับผู้ปกครองโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้ความรู้ในด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยและการทำกิจกรรมในครอบครัว เพื่อเป็นการสร้างเสริมและปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ปลูกฝังให้เด็กปฐมวัยมีทักษะจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

หลังจากผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและทำกิจกรรมในครอบครัว
แล้วเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการจิตสาธารณะสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่มีต่อทักษะจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
 - 1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
 - 1.2 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
 - 1.3 การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม
 - 1.4 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
 - 1.5 คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ
 - 1.6 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ
 - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม
 - 2.2 ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.3 ความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.4 แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง
 - 2.5 การให้ความรู้ผู้ปกครองกับการสื่อสาร
 - 2.6 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมครอบครัว
 - 3.1 ความหมายของกิจกรรมครอบครัว
 - 3.2 ลักษณะของกิจกรรมครอบครัว
 - 3.3 รูปแบบของกิจกรรมครอบครัว
 - 3.4 ประโยชน์ของกิจกรรมครอบครัว
 - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมครอบครัว

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต
 - 4.1 ความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต
 - 4.2 ความหมายของระบบอินเทอร์เน็ต
 - 4.3 บริการหลักบนระบบอินเทอร์เน็ต
 - 4.4 การเชื่อมต่อเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต
 - 4.5 ประโยชน์ของระบบอินเทอร์เน็ต
 - 4.6 ข้อควรระวังในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต
 - 4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.1 ความหมายของจิตสาธารณะ

จิตสาธารณะ (Public Mind) เป็นศัพท์ใหม่ที่เริ่มมีการใช้เมื่อไม่นานมานี้จากเอกสารต่างๆ ที่มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า พบว่า มีการใช้คำที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม, จิตสำนึกต่อสังคม, ความสำนึกทางสังคม, จิตสำนึกต่อส่วนรวมหรือจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้มีความหมายใกล้เคียงกันดังนี้

วิทยากร เชียงกุล (2521: 253-258) กล่าวว่า สิ่ง que ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันนั้น เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างมาก เพราะครอบคลุมทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรม อาทิ ทรัพย์สิน หรือสิ่งของสถานที่ พื้นที่ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือที่มนุษย์ช่วยกันสร้างขึ้น และสิ่งที่เป็นนามธรรม อาทิ อำนาจ หรือสิทธิของชุมชน และเสรีภาพ ความเสมอภาค หน้าที่พลเมือง และอำนาจอธิปไตย การที่บุคคลในสังคมมองเห็น หรือให้คุณค่ากับสิ่งที่เป็นเรื่องของส่วนรวมไปในเชิงบวก คือ ให้คุณค่ากับสิ่งนั้นสูง ก็จะช่วยทำให้บุคคลมีพฤติกรรม หรือแสดงออกต่อสิ่งดังกล่าวในรูปแบบที่พึงปรารถนาของคนส่วนใหญ่ในสังคม รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดปัญหาแห่งปัจเจกชนและสังคมโดยรวม อันจะช่วยให้สังคมมีความสงบสุขและร่มเย็นมากขึ้น ในทางกลับกันหากว่าบุคคลมองเห็น หรือให้คุณค่ากับสิ่งที่เป็นเรื่องของส่วนรมน้อยหรือเป็นไปในเชิงลบ ผลที่เกิดขึ้นก็ย่อมเป็นไปตรงกันข้าม คือ อาจสร้างความเสียหาย หรือทำลายความสงบสุข หรือสร้างความขัดแย้งหรือก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมโดยรวมได้

ชาย โพธิ์สีตา และคณะ (2540: 14 - 15) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติและให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สาธารณะสมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ ซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่ 1) การรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ ด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณะสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ 2) การเคารพสิทธิและใช้สาธารณะสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกันจะต้องไม่ยึดสาธารณะสมบัตินั้นไว้เป็นของตัวเอง และไม่ปิดกั้นโอกาสใช้ประโยชน์สาธารณะสมบัติของผู้อื่น

กนิษฐา นิต์ศน์พัฒนา และคณะ (2541: 8) ได้ให้ความหมายของจิตสำนึกสาธารณะว่าเป็นคำเดียวกับคำว่า จิตสำนึกทางสังคม หมายถึง การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกับตน

สีอพล้ง (2542: 3) จากบทความจิตสำนึกสาธารณะเส้นทางสู่ประชาชาติกล่าวว่า จิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) คำว่า “สาธารณะ” หมายถึง กิจสมบัติ สิ่งของ สถานที่ ที่มีได้เป็นของปัจเจกบุคคลใด ทั้งยังอาจหมายรวมถึง ความเป็นส่วนรวมและสังคมได้อีกโสดหนึ่งซึ่งจิตสาธารณะมีความหมายในแง่ความเป็นพลเมืองผู้ตื่น รู้ตระหนักในสิทธิและความรับผิดชอบที่จะสร้างสรรค์สังคมส่วนรวมของคนสามัญ พลเมืองที่รุก เรียกร้องการมีส่วนร่วม และต้องการที่จะจัดการดูแลกำหนดชะตากรรมของตนและชุมชน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543: 17) ได้ให้ ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง ความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือ ช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมพยายาม คว้าโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

จากความหมายที่มีผู้ให้ไว้ต่างๆ กันนั้นมีส่วนคล้ายคลึงกัน จึงสรุปได้ว่า การมีจิตสำนึก ร่วมกันในสาธารณะสมบัติ ความรับผิดชอบต่อสังคม การเห็นประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น กับนักเรียน อนุบาลศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีต่อไปในอนาคต จึงให้ความหมายว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดย พิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะ ดังนี้

1. การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม ที่ใช้ ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม สังเกตได้จาก

1.1 การดูแลรักษา เช่น เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษา

1.2 ลักษณะของการใช้ เช่น การใช้อย่างประหยัด การใช้สิ่งของส่วนรวมอย่าง

ทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำ ได้สังเกตได้จาก

2.1 การทำตามหน้าที่ที่ถูกกำหนด

2.2 การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยไม่ยึดครอง ของส่วนรวมมาเป็นของตนตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น วัดได้จาก

3.1 ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตนเอง

3.2 เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

1.2 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

สมพงษ์ สิงหะพล (2542: 16) กล่าวว่า จิตสำนึกเป็นความรู้สึกนึกคิดภายในบุคคลและ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยการเรียนรู้ จิตสำนึกเมื่อเกิดขึ้นแล้วยากนักที่จะหยุดหรือหมดหายไป คนที่มี จิตสำนึกที่ดีจะประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับจิตสำนึกนั้นและใช้จิตสำนึกของตน เพื่อประโยชน์ต่อ สิ่งต่างๆ ตามมา เช่น บุคคลที่มีจิตสำนึกด้านระเบียบวินัย จะไม่ซบถผิดกฎหมายจราจร บุคคลที่มีจิตสำนึก สาธารณะจะไม่ขีดเขียนในสถานที่สาธารณะและดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 77) กล่าวถึงการ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมว่าเด็กช่วงแรกเกิดจนถึงก่อน 10 ขวบ เป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการรับการ ปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรม และวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่งเพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนที่ตัดง่าย” ฉะนั้น การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกาย และโดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการ ทางจิตใจของเด็กจะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ได้มาก

การที่คนมาอยู่รวมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะซึ่งนอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศ และระดับโลก ดังนี้ (ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม; และสังคม สัจจกร. 2543: 22 – 29)

ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
2. สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

ผลกระทบระดับครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
2. การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา

1. การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
2. ความเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
3. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กรเป็นสมบัติส่วนตัว
4. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

นอกจากนั้นในระดับองค์กร วิรุณ ตั้งเจริญ (2547: 2-3) กล่าวว่า การเป็นผู้บริหารต้องมีคุณสมบัติหลายประการ คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งคือ การมีจิตสำนึกสาธารณะผู้บริหาร ควรเป็นผู้ที่เสียสละเพื่อผู้อื่น เพื่อสังคม เอาสังคมเป็นตัวตั้ง เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังศรัทธา หรือแม้แต่การเสียสละในเชิงวัตถุระดับหนึ่ง ถ้าผู้บริหารขาดจิตสำนึกสาธารณะจนกลายเป็นคนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว จะเกิดการเอาเปรียบองค์กร เห็นแก่ประโยชน์ของกลุ่มและพวกพ้อง องค์กรคงมีปัญหามากๆ ตามมา

ในระดับชุมชน ทำให้เกิดปัญหา คือ

1. ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่ สภาพชุมชน มีสภาพ เช่นไรก็ยังคงเป็นเช่นนั้น ไม่เกิดการพัฒนา และยิ่งนานไปก็มีแต่เสื่อมทรุดลง
2. อาชญากรรมในชุมชนอยู่ในระดับสูง
3. ขาดศูนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหาเพราะคนในชุมชนมองปัญหาของตัวเองเป็นเรื่องใหญ่ ขาดคนอาสาพัฒนาเพราะกลัวเสียทรัพย์กลัวเสียเวลาหรือกลัวเป็นที่ครหาจากบุคคลอื่น

จากความสำคัญของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ถ้าสามารถปลูกฝัง ส่งเสริมหรือพัฒนาให้เด็กมีจิตสำนึกด้านสาธารณะ ด้วยวิธีการต่างๆ จะทำให้เด็กมีจิตใจที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน อาสาดูแลรับผิดชอบสมบัติส่วนรวม มีการใช้อย่างสมบัติของส่วนรวมอย่างเห็นคุณค่า ใช้อย่างทะนุถนอม รู้จักการแบ่งปันโอกาสในการใช้ของส่วนรวมให้ผู้อื่น เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ปัญหาที่เกิดการเอาตัวเอาเปรียบคนอื่น ปัญหาการทำลายสาธารณะสมบัติต่างๆ จะลดลง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์พวกพ้องก็จะลดน้อยลง และจะนำมาสู่สังคมที่พัฒนาขึ้น

1.3 การเสริมสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม

รัฐจวน อินทรกำแหง (2528: 110 -119) ซึ่งถึงแนวทางในการเสริมสร้างจิตสำนึกของคนในสังคม ว่าจะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝัง อบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อยๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง และการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้น จำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน อาทิ สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใดจำต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษา จนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตนที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์ การกำหนดเป้าหมายของการศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผู้มีอำนาจในการบริการการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนคติที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่า ต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที

การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือการพัฒนาจิตสำนึกภายใน คือการพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิดมีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกยความหลงตัวเอง ความมัวเมาวนเวียนแต่ในวังวนวัตถุ ที่อาจก่อให้เกิดการประหัตประหารกันในทุกวงการ

การให้การศึกษาก่อนวัยสมควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึงอุดมศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรมโดยเฉพาะการดำรงเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างดีที่สุด ฝึมือในทุกหน้าที่ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน นอกจากสถาบันการศึกษาแล้วยังมีสถาบันศาสนา สถาบันครอบครัว รวมทั้งสื่อมวลชนยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลในการสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวมให้เกิดขึ้นได้

1.4 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสาธารณะนั้น มีการแบ่งองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสำนึก ไว้ดังนี้

สมพงษ์ สีหะพล (2542: 15-16) ได้กล่าวถึงจิตสำนึกว่า มีอยู่ 3 ด้านหลักๆ คือ

1. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเองทำให้ตนเอง เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งเน้นปลูกฝังมานาน เกิดบ้างไม่เกิดบ้างไปตามสภาพการณ์เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้ได้ เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

2. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่งสังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ความสามัคคี เป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอมมาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทย อยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

3. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็น จิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมี และขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

1.5 คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณปิติกุล (2542: 181 – 183) กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะว่าต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่างๆ

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกันไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคม เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติสร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้ง เครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคมคือ สถาบันศาสนา และสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

1.6 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะนั้นเป็นสิ่งที่เกิดตามวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลสภาพแวดล้อมต่างๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของบุคคล ซึ่งไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัจจวร (2543: 13) สรุปว่า จิตสำนึกสาธารณะหรือจิตสำนึกทางสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ดังนี้

ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางสัมพันธภาพของมนุษย์ ภาวะทางสังคม เป็นภาวะที่ลึกซึ้งที่มีผลต่อจิตสำนึกด้านต่างๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่ได้อบรมกล่อมเกลา และสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละเล็กทีละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ เพื่อน ครู สื่อมวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมด้านสื่อสารมวลชน และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก อาทิ การไปโรงเรียน ไปทำงาน ดูละคร ฟังผู้คนสนทนากัน รับรู้เหตุการณ์บ้านเมือง ชับรุดฝากรจราจรที่แออัด

ปัจจัยภายใน สำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายใน หมายถึง การคิดวิเคราะห์ของแต่ละบุคคล ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าและความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติโดยเฉพาะ การปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาดตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใด ก็จะมีการฝึกฝน และสร้างสมสำนึกเหล่านั้น การเกิดจิตสำนึกไม่สามารถสรุปแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือ ภายนอกเพียงอย่างเดียวโดยบางหนึ่ง เพราะทุกสรรพสิ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน จิตสำนึกที่มาจาก ภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติ กระทบต่อความรู้สึกของบุคคล แล้วกลายเป็นจิตสำนึกโดย ธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่จิตสำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความตั้งใจเลือกสรร บุคคลระลึกรู้ ตนเองเป็นอย่างดี เป็นสำนึกที่สร้างขึ้นเอง ระหว่างปัจจัยภายในและภายนอก เป็นปฏิสัมพันธ์ที่มี ความต่อเนื่องกัน ดังนั้น การพัฒนาจิตสำนึกจึงต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและภายนอก

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

ในปัจจุบันงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะยังมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิง คุณภาพและปริมาณเกี่ยวกับจิตสำนึกต่อส่วนรวมและสาธารณะสมบัติที่ศึกษากับนักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไปและงานวิจัยเกี่ยวกับจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมที่ศึกษากับนักเรียน ดังต่อไปนี้

ชาย โพธิ์สีดา และคณะ (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาโดยใช้แบบทดสอบและแบบสัมภาษณ์ และการสนทนาเป็นกลุ่ม ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามขนาด สั้น ส่วนแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยคำถามสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิและการสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่มจากประชากรหลัก 3 กลุ่มอาชีพ คือ กลุ่มทำงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรืองาน สำนักราชการ กลุ่มที่ทำงานรับจ้าง งานค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ส่วนตัว และกลุ่มนักศึกษาที่สูงกว่าระดับมัธยม ผลการศึกษาพบว่า ในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณะสมบัติ กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเกี่ยวกับ จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติเป็นสองระดับ ระดับหนึ่งเป็นจิตสำนึกแบบ “passive” คือแบบที่บุคคลไม่ ต้องทำอะไรมาก เพียงแต่ไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือไม่ทำลายสาธารณะสมบัติที่ตนใช้ก็พอ อีก ระดับหนึ่ง เป็นจิตสำนึกแบบ “active” คือบุคคลลงมือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งอันแสดงว่าเขามีความ รับผิดชอบที่ดีต่อสาธารณะสมบัติไม่ว่าจะใช้หรือไม่ใช้มันก็ตาม เช่น การมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาสาธารณสมบัติที่ชำรุดเสียหายหรือการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ในด้านภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คิดว่าคนกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ใช้ สาธารณสมบัติด้วยความรับผิดชอบน้อยหรือแทบไม่มีความรับผิดชอบเลย ผู้ตอบส่วนใหญ่มักมี แนวโน้มที่จะแสดงให้เห็นว่า ตนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ไม่ได้เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม

ในด้านมาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณสมบัติ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยสถาบันครอบครัวมีความสำคัญมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาในระบบโรงเรียนมีความสำคัญน้อย การรณรงค์ทางสื่อควรจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีกลุ่มเป้าหมายที่เจาะจง มาตรการทางกฎหมายต้องเข้มงวดและถ้ามีโทษจะต้องลงโทษอย่างรุนแรง ส่วนด้านนโยบายและบริหารจัดการ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีค้ำคัญน้อย

หฤทัย อาจปรุ (2544: 103-104) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล เขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1,2,3 และ 4 สถาบันการศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 510 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามภาวะผู้นำ แบบสอบถามรูปแบบการดำเนินชีวิต แบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบสอบถามการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มกิจกรรม กลุ่มสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยภูมิลาเนาในกรุงเทพมหานครและรูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มเก็บตัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความสำคัญตามลำดับ

นนทวัฒน์ ชุนชี (2546: 39) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศของนักเรียนที่มีต่อจิตสาธารณะ และเพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับกลุ่มที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับเพศที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนที่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม จะมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนหญิงมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง (2547: 48) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ ด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบมีจิตสาธารณะสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับ

โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับตัวแบบ กับเพศ ที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญทัน ภูบาล (2549: 103-104) การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เกิดจากการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านศรีแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2548 จำนวน 34 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทน มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนการใช้วีดิทัศน์ ระหว่างการใช้วีดิทัศน์และหลังการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้วีดิทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ก่อนการใช้วีดิทัศน์ ระหว่างการใช้วีดิทัศน์และหลังการใช้วีดิทัศน์ในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยทั้ง 3 องค์ประกอบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (2550: 102-103) ได้ศึกษาผลการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนทดลอง หลังทดลอง และหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองผลานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ย โดยแยกตามรายองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 3 องค์ประกอบ ก่อนทดลอง หลังทดลองและหลังทดลอง 1 สัปดาห์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับในองค์ประกอบที่ 3 คือด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ส่วนองค์ประกอบที่ 1 คือด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวมและองค์ประกอบที่ 2 ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม ที่ไม่เปลี่ยนแปลง

อุไรวรรณ คุ่มวงษ์ (2551: 82) ได้ศึกษาจิตสาธนะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้ทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริมีจิตสาธนะสูงขึ้นกว่าก่อนทำกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ตามโครงการพระราชดำริอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า การที่จะสร้างจิตสาธนะให้เกิดขึ้นกับเด็กๆ ไม่ใช่เรื่องยากและก็สามารถกระทำได้ถ้าให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีกิจกรรมที่หลากหลายโดยเฉพาะเรื่องสำคัญในชีวิตประจำวันที่เราควรสร้างจิตสาธนะให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็กเพื่อที่จะเป็นนิสัยที่ติดตัวไปเมื่อเด็กๆ เหล่านี้เติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล นักทฤษฎีส่วนใหญ่เชื่อว่าคุณธรรมจริยธรรมมีการพัฒนาเป็นลำดับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยมีนักทฤษฎีและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจท์ พบว่า กระบวนการที่ทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงพัฒนาย่อมขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคมนั่นเอง

เพียเจท์ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น และได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม เพียเจท์ (ดวงเดือน พันธุนาวิณ; และเพ็ญแข ประจันปัจฉีก. 2523: 39-40; อ้างอิงจาก Piaget. 1932) ไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (แรกเกิด – 2 ปี) เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมและระบบกฎเกณฑ์ได้ การประพฤติปฏิบัติจะกระทำเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย
2. ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง (อายุ 2 – 8 ปี) เด็กสามารถรับสภาพแวดล้อม และบทบาทของตนต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (อายุ 8 ปีขึ้นไป) เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา ซึ่งเด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจจะประเมินความถูกต้องโดยดูจากเจตนาผู้กระทำและตั้งเกณฑ์ของตนเองได้

เพียเจต์ได้อธิบายว่าจริยธรรมมีแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ทุกชนิด และเขาได้สังเกตการเล่นของเด็กพบว่า เด็กที่อยู่ในช่วงอายุก่อน 8 ปี เป็นระยะที่ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของเด็กและยึดถือกฎเกณฑ์ที่ได้จากผู้ใหญ่เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว

เพียเจต์ได้วัดพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก โดยสร้างเรื่องเป็นการกระทำของเด็ก 2 คน ในลักษณะที่คล้ายกัน แต่มีความตั้งใจและจุดมุ่งใจต่างกัน และผลที่เกิดขึ้นมาแตกต่างกัน

กฎเกณฑ์ที่เพียเจต์นำมาพิจารณา 6 เกณฑ์ดังนี้

1. การตัดสินจากเจตนากระทำ (Intentionally in Judgement) เด็กเล็กจะตัดสินจากปริมาณที่เกิดขึ้น แต่เด็กโตตัดสินจากเจตนาของการกระทำ

2. การตัดสินที่เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ (Relativism in Judgement) เด็กเล็กจะตัดสินจากการนำไปเปรียบเทียบกับผู้อื่น หากผู้ใหญ่ว่าสิ่งใดถูกผิดก็ยึดตามนั้น แต่เด็กโตจะตัดสินตามสถานการณ์

3. ความผิดไม่เกี่ยวข้องกับลงโทษ (Independence of Sanction) เด็กเล็กจะตัดสินการกระทำอย่างหนึ่งว่าไม่ดี เพราะจะถูกลงโทษ ส่วนเด็กโตจะตัดสินการกระทำ ว่าไม่ดีเพราะสิ่งนั้นได้ไปขัดกับกฎเกณฑ์และเกิดอันตรายกับบุคคลอื่น

4. ใช้ระบบตาต่อตา (Use of Reciprocal) ในเด็กเล็กมักไม่ค่อยใช้ระบบตาต่อตาในการพิจารณาตัดสินบุคคล แต่เด็กโตใช้บ่อย

5. ในการลงโทษเพื่อล้างบาปและดัดนิสัย (Use of Punishment as Restitution and Reform) ในเด็กเล็กจะสนับสนุนให้มีการลงโทษอย่างหนักเพื่อดัดนิสัยผู้กระทำผิด แต่เด็กโตจะมีนิสัยเช่นนี้น้อยลง

6. การยึดหลักธรรมชาติของโชคร้าย (Naturalist Views of Misfortune) มีความคิดว่าจะถูกพระเจ้าลงโทษ

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

เป็นทฤษฎีใหม่ที่เกิดขึ้นมาเมื่อไม่นานนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538: 2-5) ได้เสนอว่า ถ้าเปรียบพฤติกรรมต่างๆ ของคนดี คนเก่งเหมือนผลไม้บนต้น การจะให้ผลดกใหญ่หวานอร่อย ลำต้นและรากจะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการจึงเปรียบเสมือนลำต้นของต้นไม้จริยธรรมซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ คือ

ทัศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี คนเก่งเหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวม และหลักสากล มากกว่าเห็นแก่ตัว

ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไปไกล และสามารถควบคุมให้รอดได้ รอดได้อย่างเหมาะสม

ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมูมานะบากบั่น พินฝ่าอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

พฤติกรรมของคนดี คนเก่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิต ซึ่งเปรียบเสมือนรากสำคัญของต้นไม้ ที่ซ่อนไขหาอาหารมาเลี้ยงต้นได้อย่างเต็มที่หรือขาดแคลน

ลักษณะพื้นฐานทางจิตมี 3 ประการ คือ

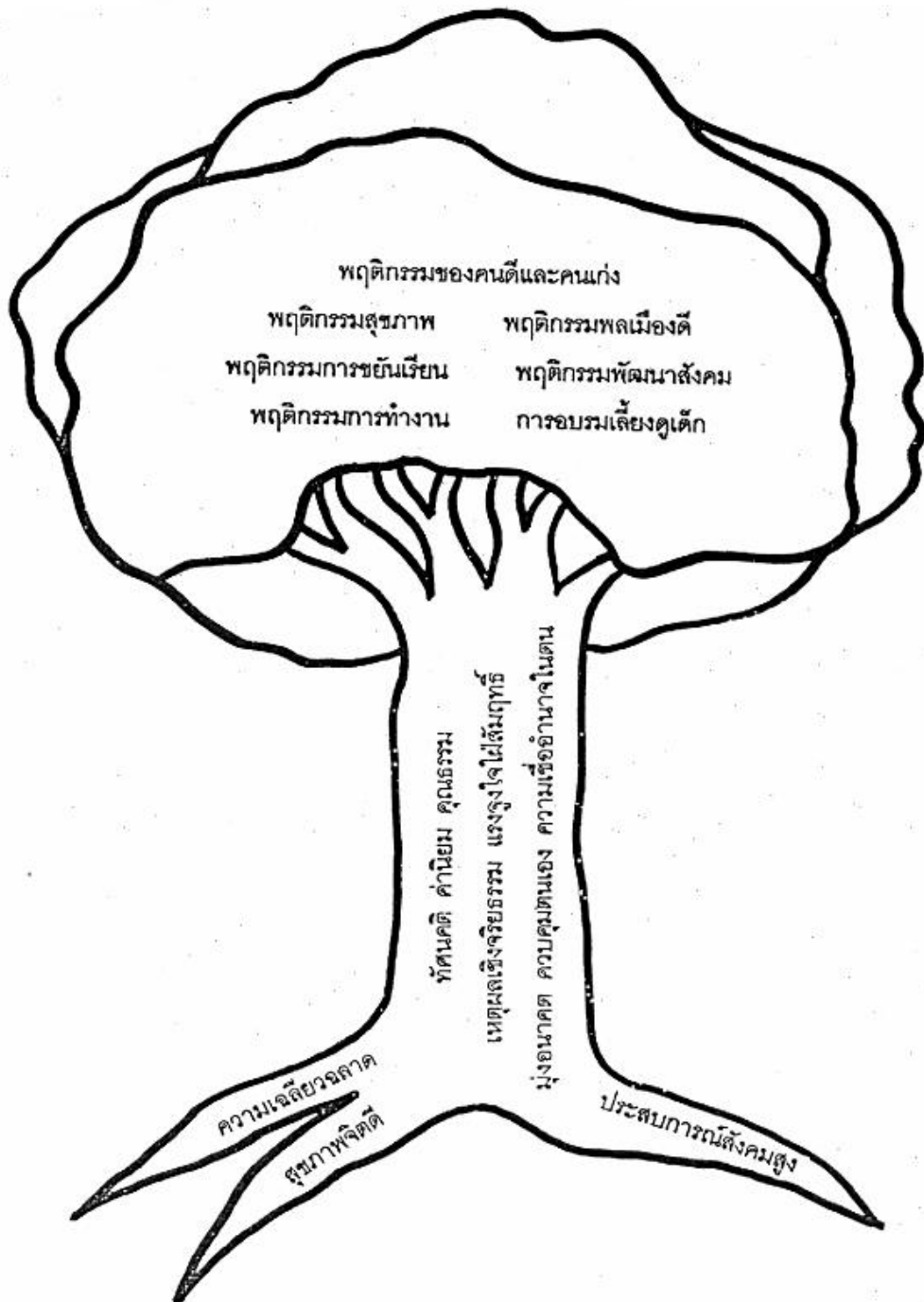
1. สถิติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดที่เป็นนามธรรมขั้นสูงขึ้นไป

2. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา

3. มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

ลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้ง 3 ประการนี้ เป็นสาเหตุสำคัญของการพัฒนาลักษณะทางจิตใจ 5 ประการที่ลำดับ และพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง ซึ่งเป็นผลไม่บนต้น ในทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้นมีลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่จะต้องเสริมตั้งแต่เด็กวัย 2 ขวบขึ้นไปควรพัฒนาการฝึกให้กระทำพฤติกรรมที่ดีงามจนติดเป็นนิสัย ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงให้เห็นได้ดังภาพประกอบ 2 หน้า 22

จากการศึกษาแนวทฤษฎีที่สำคัญข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ถึงจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล ในการปลูกฝังและส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรมจึงจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีเหล่านี้เป็นแนวทาง เพื่อค้นหาวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมนั้น ควรเป็นหลักธรรมที่ยอมรับกันในสังคม และไม่ขัดต่อศาสนาที่บุคคลนับถือ ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนความสงบสุข ความดีงามของการประพฤติปฏิบัติ

ภาพประกอบ 2 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของ
พฤติกรรมทางจริยธรรม

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). *ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย : การวิจัยและการประยุกต์*. หน้า 8.

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก เชื่อว่า การพัฒนาการทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้ ความรู้จากการพร่ำสอนของบุคคลอื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่างๆ ของสังคมของบุคคลอื่น ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และสัมพันธ์กับลักษณะต่างๆ ของบุคคล คือ อายุ ระดับสติปัญญาและลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ระดับการใช้เหตุผลตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก แบ่งเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับแบ่งเป็น 2 ชั้น รวมเป็น 6 ชั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2523: 43 ; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1964) ตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ระดับการใช้เหตุผลตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2 - 7 ปี) ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ชั้นที่ 1 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี) ชั้นที่ 2 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13 - 16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ชั้นที่ 1 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) ชั้นที่ 2 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

นอกจากนี้ โคลเบอร์กจะกล่าวถึงลำดับขั้นของพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 6 ชั้นแล้ว โคลเบอร์กยังกล่าวถึงขบวนการในการพัฒนาจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุดซึ่งมีขบวนการดังนี้ คือ

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น (Sequential Stage)
2. การรับรู้ทางสังคม การมีบทบาทในสังคมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม
3. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะสูงขึ้น เมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ และสามารถรับรู้ทางสังคม (Social Perception) ในระดับที่สูงขึ้น

โคลเบอร์กเชื่อว่า พัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปตามขั้นจากขั้นหนึ่งผ่านไป ตามลำดับจนถึงขั้นที่หก จะข้ามขั้นไม่ได้เพราะคนเราจะให้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อน ต่อมาเมื่อได้ประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆ หรือสามารถเข้าใจประสบการณ์เก่าได้ดีขึ้น ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและเหตุผลในขั้นที่สูงมากขึ้น ส่วนเหตุผลในขั้นต่ำกว่าก็จะถูกละทิ้งไป แต่อาจจะชะงักติดอยู่

กับขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาซึ่งเป็นตัวหนึ่งที่กำหนดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และเป็นไปไม่ได้ที่จะมีพัฒนาการทางจริยธรรม ในขั้นที่สูงกว่าขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กพบว่าเด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญา อยู่ในขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สองเท่านั้น ส่วนผู้ที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นปฏิบัตินามธรรมขั้นต้นๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สามหรือสี่ และผู้ใหญ่ส่วนมากมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สี่เท่านั้น (ทิพย์สุดา นิลสินธพ. 2523: 18; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1975: 31 – 52) ดังนั้น การฝึกอบรมเด็กในชั้นอนุบาลซึ่งเป็นผู้มีจริยธรรมอยู่ในขั้นที่หนึ่งเป็นส่วนมากนั้น ควรมีจุดมุ่งหมายในการเตรียมความพร้อมของเด็กเท่านั้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของแบนดูรา

แบนดูรา (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. 2551: 15; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางการเรียนรู้ทางสังคมไว้ดังนี้

1. สิ่งที่เราเรียนรู้ โดยการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ซึ่งกลายเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรม และเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับบุคคลก็就会有ความคาดหวังล่วงหน้าเกี่ยวกับการเกิดของผลการกระทำนั้นได้ทำให้ตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำ
2. วิธีการเรียนรู้ กล่าวคือ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ซึ่งมีทั้งประสบการณ์ตรงและประสบการณ์ทางอ้อมโดยการสังเกต อ่าน ฟัง การบอกเล่าที่เกิดกับผู้อื่น ทำให้บุคคลมีการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง
3. ความเชื่อ ผลจากการเรียนรู้อยู่ในรูปของความเชื่อว่าจะสัมพันธ์กับอีกสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้เกิดจากการสังเกตและการคิดของบุคคล รวมทั้งการบอกเล่าจากบุคคลอื่น ความเชื่อนี้สามารถกำหนดพฤติกรรมของบุคคลได้
4. การควบคุมพฤติกรรมด้วยความรู้และความเข้าใจ บุคคลมีความรู้และความเข้าใจได้และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่ตนรู้ได้ รวมทั้งมองเห็นผลการกระทำที่จะเกิดตามมาซึ่งอาจดีหรือเลว ทำให้สามารถตัดสินใจได้ว่าควรทำหรือไม่ควรทำได้
5. จริยธรรม เป็นหลักเกณฑ์ กฎเกณฑ์ แนวทางของการประพฤติปฏิบัติโดยบุคคลสามารถประเมินได้ถึงความผิดถูกของการกระทำ

6. การบังคับตนเอง กล่าวคือ บุคคลสามารถบังคับตนเองที่จะประพฤติหรือละเว้นการประพฤติได้ตามมาตรฐานของตนเอง ตามการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและอ้อมของตนโดยความสามารถในการบังคับตนเองนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคม หากการเสริมแรงเป็นไปในทางบวกก็มีแนวโน้มที่จะละเว้นไม่ปฏิบัติในสิ่งไม่ดีและประพฤติในสิ่งดีงาม

นอกจากนี้แบนดูรายังกล่าวว่า เราสามารถสร้างพฤติกรรมได้โดยไม่ต้องอาศัยการเสริมแรงจากข้างนอก (External reinforcement) เราสามารถเรียนรู้พฤติกรรมมากมายได้โดยการดูตัวอย่าง เราได้พฤติกรรมจาก Observational learning หรือเรียนรู้ได้โดยการสังเกตการณ์ตามความคิดของแบนดูรา การดูตัวแบบแล้วเลียนแบบมีความสำคัญต่อชีวิตเรา เพราะเหตุผลหลายอย่าง อาจเป็นว่าสิ่งแวดล้อมนั้นมีอันตรายอยู่มากมาย ทำให้การลองผิดลองถูกต้องเสี่ยงมาก ยกตัวอย่างเช่น เวลาเราหัดว่ายน้ำ หัดขับรถ หัดขับเครื่องบิน จะต้องมีการสอนและอธิบายก่อนที่จะไปมีประสบการณ์จริง นอกจากนี้การสอนคนด้วยวิธีเสริมแรงจะยุ่งยากเมื่อเขาต้องการมีกิจกรรมมากมาย ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้สามารถกระทำได้โดยการให้ดูแบบที่เหมาะสม แม้นักทฤษฎีการเรียนรู้สมัยก่อนๆ จะละเลยบทบาทของการเรียนรู้แบบสังเกตการณ์ที่มีต่อการก่อพฤติกรรม แต่แบนดูราและนักวิชาการอื่นในแนวนี้ก็ได้แก้ไขจุดบกพร่องข้อนี้และได้ให้ความกระจ่างต่อวิธีที่เราได้มาซึ่งพฤติกรรม การคงไว้และการมีพฤติกรรมโดยอาศัยตัวอย่างจากผู้อื่น (นพมาศ อึ้งพระ (ธีรเวคิน). 2546: 388)

จากทฤษฎีพัฒนาการทางคุณธรรมจริยธรรมสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นเกิดจากการเรียนรู้เหมือนพฤติกรรมอื่นๆ ดังนั้น ในการส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต้องเข้าใจถึงธรรมชาติและพัฒนาการทางจริยธรรมโดยเฉพาะของเด็กปฐมวัยเพื่อช่วยส่งเสริมได้อย่างเหมาะสมและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจริยธรรมของเด็กในวัยที่สูงขึ้น

2.2 ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ได้มีผู้ให้ความหมายของการให้ความรู้ผู้ปกครอง หรือการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (Parent Education) ไว้หลายท่าน ดังนี้

กอร์ดอนและบราวเน่ (นิตยา ไสงาม. 2543: 7; อ้างอิงจาก Gordon; & Browne. 1985: 186-187) ได้ให้ความหมายของการศึกษาสำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะเจตคติ และพฤติกรรมของการเป็นผู้ปกครองที่เกิดจากความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยด้วยการให้การศึกษที่ออกแบบมา เพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถเป็นผู้ปกครองที่ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2536: 57) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษา สำหรับผู้ปกครองว่า หมายถึง การจัดการศึกษาที่จะช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวเด็ก วิธีการอบรมเลี้ยงดู แนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กตลอดจนการดำเนินชีวิตครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องและเหมาะสม

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 1) กล่าวว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง หมายถึง การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดีวิธีการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองนี้มีหลากหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดการศึกษาอาจกำหนดเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองกลุ่มเป้าหมาย และที่ว่า การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นกระบวนการให้การศึกษแก่ผู้ปกครองอย่างเป็นระบบ ที่จะสร้างให้ผู้ปกครองมีความรู้ของการเป็นผู้ปกครองและมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับโรงเรียนในการที่จะพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

สรุปว่าการให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการเลี้ยงดูเด็กให้ถูกต้องและมีพัฒนาการที่ดีทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของเด็ก โดยมีวิธีการให้ความรู้หลากหลายวิธีทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อมุ่งสร้างความเข้าใจและสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการร่วมมือกันพัฒนาเด็ก

2.3 ความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ หรือผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัย

ฉันทนา ภาคบงกช (2531: 4-5) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นคนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สามารถที่จะตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเด็ก ได้แก่ ความต้องการในการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการด้านความรัก และความอบอุ่นนอกจากนั้นเด็กยังได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เด็กจะมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอย่างไรขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูทางบ้านเป็นสำคัญ เมื่อคุณภาพของเด็กมีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองเป็นอย่างมากเช่นนี้ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาเด็ก และลดปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

สรุปได้ว่า การให้ความรู้ผู้ปกครองนั้นช่วยผู้ปกครองได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนการดำเนินชีวิตในครอบครัวในวิถีทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเอื้อต่อการพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพ สิ่งที่ผู้ปกครองควรรับรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาเด็ก

2.3.1 ความสำคัญของเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย คือวัยตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี จัดได้ว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของชีวิตทั้งนี้เพราะพัฒนาการต่างๆ ด้านของมนุษย์ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมบุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านสติปัญญาจะเจริญมากที่สุดในช่วงนี้ และพัฒนาการใดๆ ในวัยนี้จะเป็นพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการในช่วงอื่นๆ ของชีวิตอย่างมากดังที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของเด็กในวัยนี้ เอาไว้ดังนี้

ฟรอยด์ (พัชรี สนวนแก้ว. 2532: 57; อ้างอิงจาก Freud. 1949) นักจิตวิเคราะห์ได้ย้ำให้เห็นว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ระยะ 5 ปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในตอนต้นๆ ของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคน เราตลอดจนถึงวาระสุดท้าย เขาเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้นมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต

อิริคสัน (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 13; อ้างอิงจาก Erikson. 1967) กล่าวว่า วัยทารกตอนปลายเป็นช่วงที่บุคคลเรียนรู้เจตคติของความมั่นใจหรือไม่มั่นใจซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งที่พ่อแม่ให้ สิ่งที่ต้องการ สำหรับอาหาร การเอาใจใส่ และความรักอย่างชื่นชม เจตคติเหล่านี้ซึ่งเด็กมีอยู่จะคงอยู่มากหรือน้อยตลอดชีวิตและสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจของคนทั่วไปและสถานการณ์ของบุคคลได้

ฟรอยด์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542: 13; อ้างอิงจาก Frost. 1977) กล่าวว่า เด็กในช่วง 4 - 5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงเวลาที่เจริญงอกงามทางด้านร่างกายและจิตใจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกไวต่ออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก

สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัย เป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานของชีวิตเพราะการอบรมเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กรวมถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งจะมีผลต่อไปในอนาคตของเด็กต่อไป

2.3.2 ความสำคัญของผู้ปกครองต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพของเด็กจึงต้องเริ่มต้นที่พ่อแม่ของเด็ก โดยให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ กล่าวว่ามีงานวิจัยที่ยืนยันว่า เด็กที่เรียนดีจากครอบครัวที่เอาใจใส่ลูกในเรื่องวิชาการและความเป็นอยู่ของลูก พ่อแม่จึงเป็นผู้มีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกมากที่สุด มาตั้งแต่ระยะเริ่มแรกของชีวิตของเด็ก แต่บางครอบครัวอาจรวมถึงพี่เลี้ยงเด็ก ปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้องด้วย เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากผู้ที่แวดล้อมเหล่านี้ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2542: 54)

เรติน (Seefeldt, C. & Barbour, N. 1986; อ้างอิงจาก Radin. 1982) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับเด็กว่ามีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กดังนี้

1. พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นตัวอย่างรูปแบบความประพฤติแก่เด็ก เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมผู้ใหญ่โดยที่ผู้ใหญ่อาจตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

2. พ่อแม่ ผู้ปกครองบอกหรืออธิบายสิ่งที่เด็กต้องทำหรือไม่ควรทำ

3. พ่อแม่ ผู้ปกครองกำหนดกฎของบ้านซึ่งแสดงถึงสิ่งที่เด็กต้องปฏิบัติตามและการติดตามผล

4. พ่อแม่ ผู้ปกครองใช้ระบบการให้รางวัลและการลงโทษ

5. พ่อแม่ ผู้ปกครองใช้เทคนิควิธีเป็นขั้นตอน แสดงให้เห็นพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งอาจทำให้เด็กละลาย รู้สึกผิด หรือการชี้แจงเหตุผล เพื่อให้เด็กเปลี่ยนพฤติกรรม

6. พ่อแม่ ผู้ปกครองจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสติปัญญาของเด็กวัตถุสิ่งของที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง จัดหามา ได้แก่ ของเล่น เสื้อผ้า อาหาร อุปกรณ์การเรียนรู้ เป็นต้น กระบวนการหาคะการข้างต้นจะถูกนำมาใช้แตกต่างกันไปตามความแตกต่างของเด็ก สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของครอบครัวตลอดทั้งเจตคติ ค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครอง และความเจริญทางเทคโนโลยี

สรุปได้ว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง หากผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญเรื่องพัฒนาการของเด็ก ย่อมสามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็กไปเต็มตามศักยภาพและเหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังนั้นการให้ความรู้ผู้ปกครองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะประสานความรู้ความเข้าใจระหว่างบ้านและโรงเรียน เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยต่อไป

2.3.3 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

การอบรมเลี้ยงดูเด็กรวมถึงความเชื่อ ตลอดจนการปฏิบัติต่อพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทเป็นอย่างมากที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จด้านการเรียนของเด็ก เนื่องจากมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544: 3)

สัมพันธภาพอันที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก มีผลต่อเด็กในทุกด้าน เด็กสามารถเรียนรู้ ทำงาน และเล่นกับเพื่อนได้อย่างมั่นใจและมีความสุข หากได้รับการสนับสนุนที่ดี การอบรมเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องจากผู้ปกครอง บทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูจะเป็นทั้งผู้เลี้ยงดู ผู้ส่งเสริมพัฒนาการและ ผู้ให้การศึกษ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2542: 5)

สรุปว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของตนที่จะทำให้เด็กเกิดการ พัฒนา เริ่มตั้งแต่พื้นฐานคือ บทบาทในการอบรมเลี้ยงดู การเป็นแบบอย่างที่ดีและเมื่อเด็กเริ่มปรับตัวเข้าสังคม ผู้ปกครองควรเพิ่มบทบาทของตนในฐานะผู้ร่วมกิจกรรม ผู้ส่งเสริมประสบการณ์ และความรู้ให้กับเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน บทบาทผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนตามกำลังและความสามารถ

2.4 แนวทางการให้ความรู้ผู้ปกครอง

ในการให้ความรู้ผู้ปกครองนั้นผู้เสนอแนวทางในการดำเนินการไว้ดังนี้

ฉันทนา ภาคบังท (2531: 6-8) ได้เสนอแนวทางในการให้ความรู้ผู้ปกครองดังนี้

1. สำรวจความสนใจ ตามความต้องการรวมทั้งปัญหาต่างๆ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยการสัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถาม

2. จัดบริการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ผู้ปกครอง ได้แก่

2.1 จัดรายการส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองตามความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย โดยการเชิญวิทยากรมาบรรยาย อภิปราย สาธิต หรือจัดปายนิเทศ นิทรรศการ ฯลฯ

2.2 จัดห้องสมุดและศูนย์ของเล่นสำหรับเด็ก เพื่อบริการให้ยืมหนังสือหรือของเล่นไปใช้กับลูกที่บ้าน

2.3 จัดศูนย์แนะแนวผู้ปกครองเพื่อให้คำแนะนำต่างๆ

2.4 จัดตั้งชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่เด็ก ร่วมหาทุนและเผยแพร่ความรู้การสร้างให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองมีความหลากหลายของกิจกรรม เป็นสิ่งที่จูงใจผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรม ความหลากหลายทำให้ผู้ปกครองสนใจ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ. 2542: 75; อ้างอิงจาก Click; & Click. 1990: 324) ด้วยหลักการนี้ทำให้รูปแบบการศึกษาสำหรับผู้ปกครองถูกผนวกเข้ากับการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกิจกรรมโรงเรียนลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็นความเพลิดเพลินร่วมกันความเป็นวิชาการ การเป็นผู้ใหญ่ทำให้ผู้ปกครองมีภารกิจทั้งครอบครัว การทำงานและตนเองทำให้การปลื้มตัวเข้ากิจกรรมเป็นการยากที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้าร่วม ผู้ที่มีวุฒิภาวะอาจต้องการที่เข้าชั้นเรียน ทำงานค้นคว้าหรือแม้แต่วิจัยแต่ทั้งนี้ไม่เสมอไปสำหรับผู้ใหญ่เหตุผลที่จูงใจให้คนเรียนมีอยู่ 6 ประการที่เขาไม่ต้องการเรียนมักเป็นเหตุผลทาง

สังคมได้แก่ ไม่มีเวลา ไม่มีเงิน ไม่มีมั่นใจในการเข้าเรียนทางไกล เดินทางลำบาก ไม่มีเพื่อน สิ่งเหล่านี้ทำให้ไม่อยากมาเรียน ฉะนั้นในการจัดการศึกษาต้องให้น่าสนใจสะดวกที่จะจูงใจให้ผู้ปกครองเข้ามาเรียน ลักษณะของกิจกรรมการศึกษาที่ดีควรต้อง

1. ผู้ปกครองได้เข้าร่วมอย่างมีชีวิตชีวา มีการลงมือกระทำ
2. ตรงจุดประสงค์ และความต้องการจำเป็นสำหรับผู้ปกครอง
3. สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจและให้ความชัดเจนต่อการเลี้ยงดูเด็กอย่างมี

ความหมาย

4. มีส่วนร่วมในการคิด และการเรียนรู้ร่วมกันกิจกรรมการศึกษาที่กำหนดที่ดีต้องมีลักษณะ เชื่อมสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวด้วยต้องไม่เครียดมากเกินไป กล่าวคือ ได้เรียนรู้ และเพลิดเพลินไปพร้อมกัน คลิคและคลิค (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 75; อ้างอิงจาก Click; & Click. 1990: 324-325) ได้เสนอกิจกรรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่จูงใจให้ผู้ปกครองเข้าร่วมไว้ 10 ลักษณะ คือ

1. การประชุมปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมปกติที่ต้องมีอยู่แล้วทุกต้นปี ครูและผู้ปกครองจะได้ใช้โอกาสนี้ในการนำเสนอ ข้อมูลความรู้ที่เกี่ยวกับเด็กและผู้ปกครองได้

2. การสังเกตในชั้นเรียน การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้ามาในชั้นเรียนและได้เห็นกิจกรรมการเรียนการสอน เห็นปฏิสัมพันธ์ของครูและเด็ก การสังเกตนี้จะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตน และสามารถที่จะร่วมมือกับครูในการที่แก้ปัญหาเด็ก หรือพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นได้ ในกรณีที่ผู้ปกครองเข้าสังเกตพร้อมกันหลายคนอาจจัดกลุ่มอภิปรายหลังการสังเกตเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. อภิปรายกลุ่ม บางครั้งอาจไม่มีการสังเกตแต่เราสามารถจัดกลุ่มอภิปรายให้แก่ผู้ปกครองได้ ประโยชน์ที่เกิดคือ ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ได้เห็นความเหมือน ความแตกต่างของเด็ก การแก้ปัญหาของผู้ปกครองที่เหมือนและแตกต่างกันซึ่งจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจตนและเด็กมากขึ้น

4. การบรรยายหรืออภิปรายวิชาการ กิจกรรมนี้อาจไม่จูงใจผู้ปกครองนัก ดังนั้นดังนั้นผู้จัดต้องวางแผนเป็นอย่างดี เลือกเรื่องที่น่าสนใจ วิทยากรที่เชี่ยวชาญและเข้าใจ การให้ความรู้ข้อควรระวังคือการให้ความรู้นั้นต้องไม่ทำให้ผู้ปกครองกังวล ควรเน้นการส่งเสริม

5. ภาพยนตร์ สไลด์ และเทป สามารถนำมาใช้ได้โดยเฉพาะในการรวมอภิปราย

6. ประชุมปฏิบัติการ ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติการทั้งที่เป็นของเด็ก ครู และ หรือผู้ปกครองในการที่จะเรียนรู้ร่วมกัน และสร้างสรรค์งานร่วมกัน เช่น การสร้างสื่อการเรียนใช้ที่บ้าน เป็นต้น

7. การมีส่วนร่วมในชั้นเรียนผู้ปกครองบางคนมีความสามารถมีทักษะเฉพาะทาง และมีเวลาให้กับโรงเรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น เข้ามาสอนดนตรี ศิลปะ หรืออื่นๆ การมีส่วนร่วมนี้ทำให้ผู้ปกครองได้เรียนรู้เด็กไปในตัว

8. การใช้เครื่องมือสื่อสาร การศึกษาสำหรับผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องเกิดเฉพาะที่โรงเรียน โทรศัพท์อาจเป็นสื่อการศึกษาที่ดีและส่งถึงบ้านได้

9. การประชุมปรึกษา เหมาะสำหรับการสนทนาปัญหาเด็ก ระหว่างครูกับผู้ปกครอง หรือผู้ปกครองกับผู้บริหารที่จะได้ร่วม กันวิเคราะห์และหาแนวทางกับการที่จะช่วยเหลือเด็ก โดยครูจะเป็นคนช่วยชี้แนะและร่วมเลือกวิธีการแก้ปัญหาพร้อมกันระหว่างเด็ก

10. การบริการสนเทศ ผู้ปกครองบางคนอาจชอบอ่านหนังสือเป็นการเพิ่มพูนความรู้มากกว่าวิธีการอื่นๆ โรงเรียนอาจจัดทำห้องสมุดและเอกสารความรู้เผยแพร่แก่ผู้ปกครอง บางครั้งการจัดทำป้ายนิทรรศการให้ผู้ปกครองดูและอ่านก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจมากสิ่งพิมพ์ และสื่อเทคโนโลยีเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ผู้ปกครองอย่างหนึ่งที่สามารถจัดทำขึ้นได้ การจัดทำเอกสารย่อแผ่นพับ หนังสือเล่มเล็กที่บรรจุข้อความที่ผู้ปกครองสามารถหยิบอ่านได้ในขณะรอรับเด็ก อีกส่วนหนึ่งใช้ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่ต้องการมาโรงเรียนหรือต้องการความสะดวกในการได้ข้อมูลความรู้ที่บ้าน การจัดบริการสารสนเทศเพื่อการศึกษา สำหรับผู้ปกครองจะใช้สื่อเทคโนโลยีร่วมด้วย ดังนี้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 41)

1. การบริการสารสนเทศทางโทรศัพท์ มีรูปแบบของการจัดบริการต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 โทรศัพท์ความรู้ จัดเป็นชุด ชุดละ 5 นาที เปิดสั้นๆ ตอนเย็นถ้าผู้ปกครองต้องการ วันละ 10 - 30 นาที
 - 1.2 โทรศัพท์แนะนำการบ้านจัดตารางเวลาและแจ้งให้ทางบ้านทราบเมื่อต้องการปรึกษาการบ้านจะได้ตามตารางเวลาที่โรงเรียนกำหนด
 - 1.3 โทรศัพท์ปรึกษาปัญหาทั่วไปสำหรับการให้การศึกษาเฉพาะรายเฉพาะเรื่อง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นตารางเวลาได้เช่นกัน
2. การบริการทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หน้าคอมพิวเตอร์ (Homepage) หรือการศึกษาทางไกลปฏิสัมพันธ์ (Tele education)
3. นิทรรศการประจำวัน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จัดวันนักชดถุภษหรือทุกวันที่พ่อแม่มาโรงเรียนเพื่อรับเด็ก หรือเพื่อกิจกรรมโรงเรียน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 35-36) การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ที่ผู้รับ มีทั้งวัย เพศ อาชีพ ประสบการณ์ ระดับความรู้ บุคลิกภาพ ฐานะเศรษฐกิจ และลักษณะต่างๆ กัน รูปแบบการศึกษา ต้องมีลักษณะไม่เบื่อหน่าย จูงใจ เวลาที่จัดไม่รบกวนการประกอบอาชีพแต่ให้ประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนี้ จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาทางอ้อมเป็นการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองทางสื่อมวลชนสำหรับผู้ปกครองที่สนใจสามารถเปิดรับฟังหรือดูได้ มีเผยแพร่ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ปัจจุบันมีเผยแพร่ผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วย ปัจจุบันการให้การศึกษทางอ้อมด้วยสื่อมวลชนค่อนข้างแพร่หลาย หนังสือที่พิมพ์เผยแพร่ได้แก่ หนังสือนิตยสารแม่และเด็ก นิตยสารลูกรัก เป็นต้น รายการวิทยุมีหลายรายการตัวอย่างเช่น รายการวิทยุจุฬาเป็นรายการเพื่อลูกรักที่ให้ข้อความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและการปฐมพยาบาล รายการโทรทัศน์ที่ออกเป็นประจำ ได้แก่ รักลูกให้ถูกทาง รายการบ้านรักลูก เป็นต้น นอกจากนี้องค์กรที่บริการข้อความรู้แก่ผู้ปกครองด้านการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยจัดเป็น Home page และ Virtual Library ได้แก่ สถาบันมูลนิธิเด็ก ซึ่งสามารถสอบถาม ปรีक्षाได้ โดยใช้ระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

2. การศึกษาทางตรง เป็นการจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการที่ทางหน่วยงานหรือองค์การจัดขึ้น ในรูปแบบของการฝึกอบรม การประชุมวิชาการ การสัมมนา หรือการให้การปรึกษา ลักษณะการจัดอาจจัดให้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม โดยจัดขึ้นที่หน่วยงานการเยี่ยมบ้าน หรือการเข้าถึงชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ด้วยวิธีการจัดการศึกษาอาจเป็นทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตัวอย่างการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและเป็นทางการโดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายอย่างชัดเจน คือ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองของศูนย์สุขภาพจิตที่ผู้ปกครองทุกคนที่ส่งเด็กมาใช้บริการของศูนย์สุขภาพจิตทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหาสุขภาพต้องดูแล ต้องเข้าโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองที่ทางศูนย์กำหนด เพื่อเสริมความรู้และเพิ่มศักยภาพผู้ปกครองในการเลี้ยงดูเด็กสำหรับการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ การสนทนาและการเข้าร่วมกิจกรรมโรงเรียนการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองแบบเป็นระบบ มักจัดเป็นโครงการฝึกอบรมซึ่งโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยวิธีการฝึกอบรมที่ประสบความสำเร็จมาก จะต้องเป็นโปรแกรมที่มีเงื่อนไขหรืออยู่ในความนิยมของผู้ปกครองและสังคม ตัวอย่างเช่นโปรแกรมสร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ ผู้ปกครองสนใจด้วยต้องการให้ลูกหลานของตนเองเป็นคนเก่งการจัดการแบบเป็นทางการนั้นนอกจากการฝึกอบรมแล้ว อาจจัดเป็นการประชุม การสัมมนาหรือการปรึกษาเป็นรายบุคคลก็ได้ การให้ความรู้แบบไม่เป็นทางการสามารถให้ข้อความรู้ทางการศึกษาแก่ผู้ปกครองได้เช่นกัน เพียงแต่ว่าการสนทนานั้นควรต้องมีประเด็นความรู้ด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองนั้นมีหลายวิธีแตกต่างกัน เมื่อจะดำเนินการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ควรมีขั้นตอนในการสำรวจความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้แนวในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน แล้วเลือกวิธีการหรือแนวทางในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองให้เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย

2.5 การให้ความรู้ผู้ปกครองกับการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดความคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ไปสู่ผู้รับซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่จำเป็นของมนุษย์ หากสังคมมนุษย์ไม่มีการสื่อสาร การพัฒนาในด้านต่างๆ จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย (เชียรศรี วิวิธศิริ. 2529: 177) องค์ประกอบของการสื่อสารแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. แหล่งข่าวสาร (Source) คือ องค์การหรือสถาบันสื่อสาร ได้แก่ สำนักพิมพ์ สถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์

2. ข่าวสาร (Message) คือ เนื้อหาหรือความรู้ที่ถ่ายทอดออกไป

3. ผู้รับข่าวสาร (Receiver) คือ บุคคลที่อยู่ปลายทางของช่องทางข่าวสาร ได้แก่ ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ผู้อ่านนิตยสาร ผู้อ่านหนังสือ ผู้ชมรายการโทรทัศน์ ผู้ฟังรายการวิทยุ เป็นต้น (ฉันทนา ภาคบังข. 2531: 10)

ลักษณะการสื่อสารที่สำคัญมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) เป็นการสื่อสารที่ไม่มีผลย้อนกลับ ผู้ส่งสารไม่มีโอกาสได้รับสารตอบ ได้แก่ การสื่อสารมวลชน เป็นต้น

2. การสื่อสารสองทาง (Two -way Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารจะมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกัน เกิดข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ผู้ส่งสารจะทราบที่ผู้รับสารเข้าใจสารที่ส่งไปมากน้อยและถูกต้องเพียงใด ทำให้ทราบข้อมูลสำหรับการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ในการส่งสารครั้งใหม่ได้ การสื่อสารจึงมักได้ผลสมบูรณ์ การสื่อสารสองทางนี้จะเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล หรือในสถานการณ์ของการสื่อสารเป็นกลุ่มหรือระหว่างบุคคลกลุ่ม

สรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่สำคัญในการถ่ายทอดความคิด ข้อเท็จจริงต่างๆ ไปสู่ผู้รับซึ่งการสื่อสารสองทางนั้น เป็นการสื่อสารที่ผู้รับสารและผู้ส่งสารจะมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกันและสามารถสื่อสารกันระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือสื่อสารเป็นกลุ่มได้ ผู้วิจัยจึงเลือกการสื่อสารสองทางเป็นรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน

เฮนเดอร์สัน และเบรา (วัตนา ดวงแก้ว. 2551: 8-9; อ้างอิงจาก Henderson, A.T.; & Berla. 1994. *A new generation of evidence : The family is critical to student achievement.*) ได้สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน จำนวน 66 ชิ้น พบว่ามีประเด็นสำคัญ 6 ประเด็นปรากฏดังนี้

1. ครอบครัวมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของนักเรียนตั้งแต่วัยเด็กเล็กจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนั้น ถ้านโยบายและโปรแกรมที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กำหนดให้ครอบครัวต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้อีกจะทำให้ นโยบายและโปรแกรมนั้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนสามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน และสามารถเรียนจนจบชั้นสูงสุดของโรงเรียนได้

3. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองสามารถช่วยให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนพัฒนาขึ้นทุกด้านไม่เพียงแต่ลูกของตนเท่านั้น

4. พ่อแม่ผู้ปกครองที่สวมบทบาททั้ง 4 บทบาท คือ เป็นครู เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้พิทักษ์สิทธิ์ และเป็นผู้ตัดสินใจ สามารถพัฒนาการเรียนรู้อีกได้อย่างดี

5. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูกมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกและการกระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมควรใช้กิจกรรมอย่างหลากหลาย

6. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มขึ้นสูงสุดเมื่อครอบครัว โรงเรียนและองค์กรต่างๆ ในชุมชนร่วมมือกันในการพัฒนาผู้เรียน

จากที่กล่าวมาแล้วจึงเห็นได้ว่า ความร่วมมือกันระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนและชุมชน ไม่เพียงแต่จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนเท่านั้น แต่ยังส่งผลถึงความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิตในอนาคตของเด็กอีกด้วย

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครอง

งานวิจัยต่างประเทศ

เกล (Gail, 1981) ได้ทำการวิจัยโดยใช้ชื่อโครงการว่า Mother Start ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะให้พ่อแม่มีความรู้ดีกว่าตนเป็นผู้มีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนของลูก โดยให้ชื่อโครงการว่า Home Visiting ใช้อายุระหว่าง 2 - 3 ปี กิจกรรมที่ใช้มีลักษณะดังนี้ เมื่อคณะกรรมการออกไปเยี่ยมแม่ที่บ้านก็จะพูดคุยกันกับแม่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและแนะนำให้แม่ใช้ภาษาที่ถูกต้องกับลูก จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมโดยให้แม่มีส่วนร่วมด้วยและให้หนังสือและวัสดุต่างๆ เช่น ดินน้ำมัน กระดาษสี ไม้ให้แม่มีโอกาสร่วมทำงานกับลูกในห้องเรียนและให้แม่มีส่วนรับผิดชอบกิจกรรมที่จัดในโรงเรียน เช่น ช่วยหาเงินสนับสนุนกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน เป็นต้น ผลการศึกษาของ เกล สรุปการจัดโปรแกรมให้ความรู้ด้วยวิธีการเยี่ยมบ้านมีผลเป็นอย่างมากในการช่วยให้พ่อแม่และลูกมีสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมากขึ้นและจะช่วยส่งเสริมการเรียนของบุตรหลานได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ไทรี (Tyree. 1986: 1182) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาทักษะของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อายุ 3 - 5 ปี ในด้านพัฒนาการทางภาษา อารมณ์ สังคมและการเคลื่อนไหวร่างกาย พบว่าผู้ปกครองที่ได้รับความรู้จะส่งผลดีต่อวิธีการในการแก้ปัญหาเด็กมากกว่าเด็กที่ปกครองไม่ได้รับความรู้ การศึกษานี้ใช้วิธีการแบ่งประเภททักษะของผู้ปกครองด้วยวิธีการของบลูม (Bloom) คือ ด้านพุทธิพิสัย และด้านจิตพิสัย อันเป็นรากฐานในการกำหนดโครงการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองด้วย

ดิคเกอร์ (เจนจิรา คงสุข. 2540: 46 ; อ้างอิงจาก Dicker. 1993 *Parents Education Needs With Regard to Milieu – Disadvantaged Preschool Child.*) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสและศึกษารูปแบบของการฝึกอบรมผู้ปกครอง จากการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการเรียนรู้ในเรื่องการให้การเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยต่อไป 1) พัฒนาการทางด้านร่างกายและการดูแลทางการแพทย์ของเด็กที่เจ็บป่วย 2) การอบรมเลี้ยงดูทางจิตใจ การจัดการกับความกลัวและความกังวลใจของเด็กและการส่งเสริมการรับรู้ของเด็กในทางบวก 3) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสติปัญญา ความรู้เกี่ยวกับการสร้างความคิดรวบยอดพื้นฐาน พัฒนาการทางการเคลื่อนไหวและการรับรู้ พัฒนาการทางด้านภาษา การวางแผนตารางการดูโทรทัศน์ และการส่งเสริมพฤติกรรมแสวงหาความรู้และ 4) การอบรมเลี้ยงดูทางด้านสังคม การใช้อำนาจและกฎระเบียบ การเข้าสังคม การสร้างบรรยากาศภายในครอบครัวที่อบอุ่นบทบาทของเด็กและการใช้เวลาว่าง

บอนสไตน์ (เจนจิรา คงสุข. 2540: 46; อ้างอิงจาก Bronstein. 1994. *The Effects of a school – Base Parent Training on Parent and Children's Social Problem-Solving and Decision- Making Skill.*) ได้ศึกษาโปรแกรมการอบรมผู้ปกครองแบบโรงเรียนเป็นฐานที่มีต่อทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการตัดสินใจของผู้ปกครองและเด็ก โดยการใช้วิธีการให้การฝึกอบรมผู้ปกครอง 2 วิธี ผู้ปกครองกลุ่มที่ 1 จะได้รับการสอนและส่งเสริมให้เป็นตัวแบบของการใช้เทคนิคการตัดสินใจ และการแก้ปัญหากับเด็ก เพื่อช่วยเด็กแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งได้รับการสอนให้ใช้การตั้งคำถามชี้แนะในการกระตุ้น การแก้ปัญหของเด็กและมีการประเมินพฤติกรรม การเข้าแทรกของครูในการสอนที่เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโปรแกรมวิธีการแบบใดก็ตามไม่ได้ใช้ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจมากกว่าเด็กอื่น อย่างไรก็ตามผลรวมระหว่างมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการเข้าแทรกแซงในระดับต่ำของครูมีความสัมพันธ์กับความถี่ของการใช้ทักษะการแก้ปัญหาและทักษะการตัดสินใจนอกจากนี้ผู้ปกครองที่เป็นตัวแบบ ได้รายงานว่ามีการใช้ทักษะของโปรแกรมในสถานการณ์ที่ไม่ได้มีการอบรมสั่งสอนบ่อยขึ้นและเด็กมีปัญหาน้อยลงหนึ่งเดือนหลังจากเริ่มใช้โปรแกรมส่วนผู้ปกครองในกลุ่มการตั้งคำถามกระตุ้น รายงานผลว่าประสบผลสำเร็จสูงขึ้นในการประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหส่วนตัวของตน

งานวิจัยในประเทศ

กฤษฎณี ภูพัฒน์ (2538: 8) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองระหว่างเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดให้ความรู้ปกครอง ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันกับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้กิจกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กและผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 60 คน ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน ผลปรากฏว่าเด็กปฐมวัยทั้งสองกลุ่มวินัยสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพา ตามี (2540: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาตามความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนนอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการติดต่อกับโรงเรียนโดยให้ครูไปเยี่ยมบ้านและติดต่อกับครูโดยตรง เพื่อหารือกันเกี่ยวกับการเรียนของเด็กและต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนต้องการได้รับบริการจากโรงเรียน เช่น การพัฒนาชุมชน กิจกรรมสร้างความสามัคคีการศึกษาผู้ใหญ่ การฝึกอบรมเกี่ยวกับวิชาชีพและบริการข่าวสารความรู้อื่นๆ

วรวิรัตน์ นิยมไทย (2547: 78) ได้ศึกษาผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้เรียนรู้จากชุดให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยภาพรวมและจำแนกรายด้านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปว่า การให้การศึกษสำหรับผู้ปกครองมีความหมายและความสำคัญมากในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองนั้น ประกอบไปด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เช่น ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง มาดำเนินงานและทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อหาทางพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งในการศึกษาผู้ปกครองนั้นมีหลายรูปแบบ โรงเรียนจำเป็นที่จะต้องเลือกรูปแบบการให้การศึกษผู้ปกครองให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ปกครอง เพื่อให้การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเกิดประโยชน์มากที่สุด

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมครอบครัว

3.1 ความหมายของกิจกรรมครอบครัว

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 126,220) ให้ความหมาย กิจกรรมครอบครัว ไว้ 2 ประเด็นดังนี้
กิจกรรม หมายถึง การที่ผู้เรียนปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการเรียนรู้
ครอบครัว หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วยสามีภรรยาและหมายความ
รวมถึงลูกด้วย

กิจกรรมครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติงานของสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบไปด้วย
สมาชิกในบ้านตั้งแต่สองคนขึ้นไปซึ่งหมายถึงเด็กปฐมวัยอย่างน้อยหนึ่งคนที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่
ดีต่อกันในครอบครัว ให้ พ่อ แม่ ลูกเข้าใจกันและกันสร้างสายใยระหว่างครอบครัวให้เกิดความสนิท
สนม และส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกในครอบครัว ด้วยการให้กิจกรรมเป็นตัวเชื่อมประกอบด้วย
กิจกรรมงานบ้าน กิจกรรมงานอาชีพ กิจกรรมงานอดิเรก และกิจกรรมนันทนาการ

3.2 ลักษณะของกิจกรรมครอบครัว

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2548: 1 – 8) กล่าวถึงพ่อแม่กับการสร้างกิจกรรมเพิ่มพลังลูก
รักครอบครัวไว้ว่า การสร้างสรรคกิจกรรมในครอบครัวให้เกิดขึ้นนับได้ว่าเป็นช่องทางสำคัญในการที่ลูก
จะมีโอกาสใช้เวลาไปกับพ่อแม่อย่างผ่อนคลายและเป็นกันเอง เป็นช่องทางที่พ่อแม่หยิบยื่นสิ่งดีและ
อบรมสั่งสอนลูกได้ง่ายกว่าเวลาที่เป็นทางการอื่นๆ และยังเป็นการใช้เวลาแห่งความสนุกสนานร่วมกัน
ในครอบครัว ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นระหว่างกันมากยิ่งขึ้น พ่อแม่สามารถเลือกกิจกรรมที่
ทำร่วมกันกับลูกได้อย่างหลากหลายโดยกิจกรรมดังกล่าวควรตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในด้านต่างๆ กิจกรรมที่ครอบครัวทำร่วมกันควร
มุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย อาทิ การพัฒนาการทางด้านร่างกาย เช่น การ
เล่นกีฬา เล่นเกมที่ต้องใช้ความเคลื่อนไหวของร่างกาย พัฒนาการด้านจิตใจ เช่น การร้องเพลง การ
วาดภาพ การทำกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน การพัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น การอ่านหนังสือ
ร่วมกัน การเล่นเกมฝึกความคิด พัฒนาการด้านทักษะความสามารถ เช่น การเล่นเกม การทำอาหาร
ร่วมกัน เป็นต้น

เป็นกิจกรรมตามใจทุกคนในครอบครัว การจัดกิจกรรมในครอบครัวควรคำนึงถึงความ
ต้องการของสมาชิกในครอบครัวแต่ละคนเป็นสำคัญและควรมีการจูงใจให้ทุกคนทำกิจกรรมร่วมกัน
ด้วยความสมัครใจโดยสมาชิกในครอบครัวควรมีการปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นร่วมกันวางแผนว่า
จะจัดกิจกรรมใดเป็นกิจกรรมประจำในครอบครัว อาจมีการวางแผนเป็นรายสัปดาห์ รายเดือนหรืออาจ
มีการหมุนเวียนสลับกันไปให้กิจกรรมที่สมาชิกแต่ละคนสนใจเกิดขึ้นอย่างทั่วถึงกัน

เป็นกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวัยของลูก กิจกรรมเดิมๆ ตั้งแต่ลูกยังเป็นเด็กเล็กนั้น ควรมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัยเนื่องจากความชอบความสนใจของเด็กย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเขา

ควรสร้างสรรคกิจกรรมต่อเนื่องตั้งแต่ลูกเล็กจนโต การผูกใจลูกให้ยังคงอยู่ใกล้ชิดกับพ่อแม่ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางรากฐานความผูกพันระหว่างกันในระยะเวลายาวนาน ตั้งแต่ลูกยังเป็นเด็กเล็ก ให้ลูกรู้สึกว่าติดขาดไม่ได้หากไม่ได้ใช้เวลาทำกิจกรรมบางสิ่งบางอย่างกับพ่อแม่ โดยกิจกรรมในครอบครัวนั้นอาจเป็นสิ่งที่พ่อแม่จัดให้มีเป็นประจำในตาราง เวลาของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมรายวัน รายสัปดาห์ รายปี ฯลฯ ขึ้นอยู่กับรูปแบบกิจกรรมที่สร้างสรรคขึ้นมา

กิจกรรมที่ครอบครัวทำร่วมกันควรทำอย่างต่อเนื่องให้เกิดความคุ้นเคย เพื่อลูกรู้สึกว่าพ่อแม่ใช้เวลาเฉพาะในยามที่ตนมีปัญหาเท่านั้น อีกทั้งยังเป็นการตอกย้ำในความรักที่มีระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมในครอบครัวเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์อย่างไม่มีขีดจำกัด พ่อแม่สามารถคิดจินตนาการและทำให้เกิดขึ้นได้ การจัดกิจกรรมในครอบครัวสามารถทำร่วมกันเป็นเครือข่ายระหว่างพ่อแม่ที่มีลูกอยู่ในวัยใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่เพียงแต่ลูกๆจะมีเพื่อนในวัยใกล้เคียงกันแล้ว พ่อแม่ยังสามารถทำความรู้จักเป็นเพื่อนกันได้อีก รวมทั้งสามารถสอดส่องช่วยเหลือดูแลลูกๆ ของกันและกันได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

การร่วมกิจกรรมในครอบครัวจึงเป็นก้าวใจเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน ให้เกิดขึ้นก่อนให้เกิดเป็นความทรงจำอันล้ำค่าระหว่างกัน เป็นการสร้างความผูกพันทางใจให้ติดตัวลูกไปเสมอไม่ว่าจะเติบโตไปอยู่ ณ จุดใด

3.3 รูปแบบของกิจกรรมครอบครัว

กิจกรรมครอบครัวเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำในชีวิตประจำวันและทำอย่างอิสระสมาชิกในครอบครัวสามารถปฏิบัติร่วมกันได้ตามความสามารถประกอบด้วยกิจกรรมหลักคือกิจกรรมงานบ้าน กิจกรรมงานอาชีพ กิจกรรมงานอดิเรก และกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมงานบ้าน

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ และสุพน ทิมอ่ำ (2549: 2) กล่าวว่า งานบ้าน หมายถึง งานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในครอบครัว ประกอบด้วยงานทำความสะอาดบ้าน การทำอาหาร การดูแลรักษา

วิจิตรพรรณ สรรพอาษา, เตือนนภา อุ่นอ่อน และอรุณี เพ็ญเพียร (2548 : 15 – 17) กล่าวว่า งานบ้านเป็นการทำกิจกรรมที่ทำให้บ้านน่าอยู่ลักษณะของบ้านน่าอยู่ มีดังนี้

1. มีความสะอาด ปราศจากสิ่งสกปรก ฝุ่นละอองต่างๆ ต้องมีการปิดกวาดเช็ดถูอยู่เป็นประจำเพื่อให้เกิดความสะอาดถูกสุขลักษณะ ไม่เป็นที่เพาะเชื้อโรค สมาชิกที่อยู่อาศัยมีสุขภาพอนามัยที่ดี

2. มีความสะดวกสบาย มีการจัดวางเครื่องเรือนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ อย่างเป็นระเบียบพอเหมาะกับห้องเพื่อให้สมาชิกทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบาย มีเครื่องอำนวยความสะดวกเหมาะกับฐานะ มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงแดดส่องอย่างทั่วถึง

3. มีความปลอดภัย บ้านที่น่าอยู่ต้องทำให้เกิดความปลอดภัยแก่สมาชิกที่อยู่อาศัย อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่อยู่ใกล้แหล่งเสื่อมโทรม ซึ่งจะทำให้เกิดความรำคาญและเกิดผลเสียต่อสุขภาพจิต การจัดวางเครื่องเรือนและการตกแต่งต้องไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุกับสมาชิกในบ้าน

4. มีความสวยงาม ควรมีการตกแต่งบ้านให้เกิดความสวยงามตามฐานะ การเลือกเครื่องเรือนควรให้กลมกลืนกับลักษณะของบ้าน การปลูกต้นไม้ เพื่อให้เกิดความสวยงามร่มรื่นแก่บ้าน

5. มีสมาชิกที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน บ้านถึงแม้จะสะอาด สวยงามมีความสะดวกสบายอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีแต่ถ้าสมาชิกที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน ขาดความรักใคร่ปรองดองกันบ้านนั้นก็ไม่น่าอยู่

งานบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อช่วยให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวได้รับสิ่งที่จำเป็นและต้องการในการดำรงชีวิตโดยมีเป้าหมายร่วมกัน งานบ้านจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ สามารถแบ่งตามหมวดหมู่ดังนี้ คือ การจัดการด้านที่อยู่อาศัยอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม การประกอบอาหาร และการรับประทานอาหารร่วมกัน

ลักษณะงานในบ้าน

ประยงค์ จินดาวงศ์ และคนอื่นๆ (2550: ออนไลน์) กล่าวถึงลักษณะงานในบ้านมีหลายประการ สมาชิกในครอบครัวควรมีส่วนร่วม ลักษณะงานในบ้านแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ

1. งานส่วนตัว เป็นงานที่สมาชิกต้องปฏิบัติสำหรับตนเอง เช่น ด้านสุขภาพอนามัยตัวเอง คือการทำความสะอาดร่างกาย การทำความสะอาดเครื่องใช้ส่วนตัว รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย พักผ่อนให้เพียงพอ ด้านการวางแผน มีการวางแผนในการใช้เวลาแต่ละวันให้เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ

2. งานส่วนรวม เป็นงานที่ได้รับมอบหมายจากสมาชิกในครอบครัว หรือเป็นงานที่แบ่งเบาภาระของบิดา มารดา ผู้ปกครอง และสมาชิกในบ้าน เช่น การประกอบอาหาร งานซักรีดเสื้อผ้า งานบ้านแบ่งตามระยะเวลาที่ทำได้ 4 ประเภท คือ

1. งานที่ต้องทำทุกวัน ได้แก่ บัด กวาด เช็ด ถู จัดเก็บที่นอน ทิ้งขยะ ประกอบอาหาร ล้างภาชนะ เป็นต้น งานบ้านเหล่านี้ถ้าวันใดไม่ทำจะทำให้บ้านไม่สะอาด ไม่น่าอยู่

2. งานที่ต้องทำทุกสัปดาห์ ได้แก่ การซักเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่นอนหมอนมุ้ง เป็นต้น งานบ้านเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องทำทุกวัน แต่อย่างน้อยต้องทำทุกสัปดาห์เพื่อให้บ้านสะอาดน่าอยู่

3. งานที่ต้องทำทุกเดือน ได้แก่ กวาดหยากไย่ เช็ดเหล็กดัด ซักผ้ามาบ เป็นต้น

4. งานที่ไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ ได้แก่ การซ่อมแซมไฟฟ้า น้ำประปา อุปกรณ์เครื่องเรือนที่ชำรุดเสียหาย เป็นต้น งานเหล่านี้ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาตายตัวแน่นอนได้ขึ้นอยู่กับว่ามีการชำรุดเมื่อใด

กรมสุขภาพจิต (2544: 2) ทักษะพื้นฐานงานบ้านเป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการดำรงชีวิตให้มีความเป็นอยู่อย่างปกติสุข โดยไม่ต้องพึ่งพาหรือเป็นภาระให้กับสมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างนิสัยให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือตนเองทำตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม

เอลไคนด์ (Elkind, 2006: 39 – 41) กล่าวว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองควรกำหนดเป้าหมายการทำงาน การทำงานบ้าน และการเล่นของลูกๆ ให้สมดุลกันเพื่อให้ลูกมีสุขภาพที่ดี

สรุปได้ว่า ลักษณะงานบ้านเป็นทั้งงานส่วนตัวและงานส่วนรวมในครอบครัวและเป็นงานที่ต้องทำต่อเนื่องตามระยะเวลาทั้งรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือนขึ้นอยู่กับความจำเป็น

ความสำคัญของงานบ้าน

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ และสุพน ทิมอ่ำ (2549: 3) ให้ความสำคัญของงานบ้าน ดังนี้

1. ช่วยปลูกฝังลักษณะนิสัยการทำงาน การแก้ปัญหาในการทำงานบ้านรวมถึงความเป็นอยู่ในบ้าน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ

2. สร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ความยอมรับ ผิดชอบ รักความสะอาด มีระเบียบ ประหยัด อุดออม

3. ช่วยส่งเสริมการทำงานบ้านโดยการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้น้ำใช้ไฟอย่างประหยัด

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า งานบ้านเป็นกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังและเสริมสร้างลักษณะนิสัยและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสมาชิกในครอบครัว

ประโยชน์ของงานบ้าน

วีริยะ บุญยะนิวาสน์ และสุพน ทิมอ่ำ (2549: 3) กล่าวว่า งานบ้านมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติตนในการทำงานบ้าน การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในบ้าน เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ
2. สร้างนิสัยในการทำงาน ฝึกทักษะการทำงานอย่างเป็นกระบวนการ และสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมงานบ้านช่วยสร้างนิสัยการทำงาน เกิดความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการทำงาน และแก้ปัญหาในการทำงานได้

กิจกรรมงานอาชีพ

อุทัย หนูแดง (2550: ออนไลน์) อาชีพ คือการดำเนินกิจกรรมหรือบริการใดๆ ที่ก่อให้เกิดรายได้ไม่ผิดกฎหมายและศีลธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม ถ้าทุกคนมีอาชีพจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวดีขึ้นเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมก็จะดีตามไปด้วย

การมีอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีพในปัจจุบันเพราะอาชีพเป็นการสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อาชีพก่อให้เกิดผลผลิตและการบริการซึ่งสนอง ต่อความต้องการของผู้บริโภคและที่สำคัญคืออาชีพมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ อาชีพสามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้

1. แบ่งตามลักษณะของอาชีพ ได้แก่

- 1.1 อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการ ได้แก่

1.1.1 อาชีพผู้ผลิต เป็นการสร้างผลผลิตขึ้นจำหน่ายเอง เช่น ผลผลิตทางการเกษตร ผลผลิตด้านอาหาร ผลผลิตงานบ้านงานประดิษฐ์ ผลผลิตงาน ศิลปหัตถกรรม ฯลฯ

1.1.2 อาชีพผู้บริการ เป็นอาชีพที่อำนวยความสะดวกสบายหรือสร้างความเป็นที่พึ่งแก่ผู้บริโภค คือบริการทางการเงินการบริการอันเป็นสาธารณะธุรกิจการโรงแรมบริการนำเที่ยว ฯลฯ

1.2 อาชีพรับจ้าง หมายถึง อาชีพที่ทำงานภายใต้การว่าจ้างจากผู้จ้างงานหรือทำงานภายใต้ระบบงานที่ตนสังกัด เช่น ลูกจ้างพนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานร้านค้าต่างๆ ช่างระดับต่างๆ

2. แบ่งตามลักษณะของรายได้ และความมั่นคงในอาชีพ ได้แก่

- 2.1 อาชีพหลัก เป็นอาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประกอบการ

2.2 อาชีพพรองหรืออาชีพเสริม เป็นอาชีพที่ใช้เวลานอกเวลางานปกติของอาชีพหลัก เพื่อการมีรายได้เพิ่มขึ้น

อาชีพรับจ้าง หมายถึง การประกอบการทำงานอยู่ในกิจการของนายจ้างมีรายได้จากค่าจ้างงาน เป็นค่าตอบแทน อาชีพรับจ้างโดยทั่วไปแบ่งได้ 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะ ได้แก่ กลุ่มที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ช่างซ่อมรถ ช่างตัดเสื้อ
2. กลุ่มอาชีพที่ไม่ใช้ทักษะ ได้แก่ กลุ่มที่ไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะหรือความสามารถในวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ โดยทั่วไปเรียกกลุ่มอาชีพนี้ว่ากรรมกรหรือผู้ใช้แรงงานตามนายจ้างบอก เช่น แยกหาม ก่อสร้าง

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมงานอาชีพเป็นสิ่งสำคัญในวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของครอบครัวเพราะอาชีพสร้างรายได้ ก่อให้เกิดผลผลิต และการบริการ การประกอบอาชีพของสมาชิกในครอบครัวมีทั้งอาชีพหลักและอาชีพรอง เช่น อาชีพเกษตรกรรม ค่าขาย รับจ้าง ฯลฯ

กิจกรรมงานอดิเรก

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2550: ออนไลน์) งานอดิเรก คือ สิ่งที่ทำยามว่างซึ่งงานอดิเรกจะเกิดจากความสนใจและความสนุกสนานเป็นหลักมากกว่าที่จะได้ผลตอบแทนทางการเงินหรือสิ่งแลกเปลี่ยนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม งานอดิเรกมักจะเพิ่มพูนทักษะ ความรู้และประสบการณ์ในด้านต่างๆ แต่จุดมุ่งหมายของการทำคือความพึงพอใจ ตัวอย่างของงานอดิเรก เช่น การอ่านหนังสือ การเล่นดนตรี การออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การวาดรูป ปลูกต้นไม้ ทำงานไม้หรือการสะสมสิ่งต่างๆ เช่น ของที่ระลึก แสตมป์ เป็นต้น

งานอดิเรก หมายถึง วิถีทางในการใช้เวลาทำกิจกรรมด้านต่างๆ นอกเหนือไปจากหน้าที่การงานประจำหรือเป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างด้วยความสมัครใจเพื่อก่อให้เกิดความเพลิดเพลินแก่ผู้กระทำโดยตรง

อุบล ลิ้มทโรภาส (2550: ออนไลน์) งานประดิษฐ์ หมายถึง การนำเอาวัสดุต่างๆ มาทำเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อประโยชน์ใช้สอยด้านต่างๆ เช่น เป็นของเล่น ของใช้ หรือเพื่อความสวยงามลักษณะของงานประดิษฐ์ เป็น 2 ประเภทคือ

1. งานประดิษฐ์ทั่วไป เป็นงานที่บุคคลสร้างขึ้นมาจากความคิดของตนเอง โดยอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งรอบๆ ตัวนำมาดัดแปลงหรือเรียนรู้จากตำรา เช่น การประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุการประดิษฐ์ดอกไม้
2. งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย เป็นงานที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษในครอบครัวหรือในท้องถิ่น หรือทำขึ้นเพื่อใช้ในงานหรือเทศกาลเฉพาะอย่าง เช่น มาลัย บายศรี แกะสลัก

อรุณี ลิ้มศิริ และปัญญาฉัตร กล่อมชุ่ม (2542: 2 – 5) กล่าวว่า สำหรับผู้ที่มีเวลาว่างจากการประกอบอาชีพหลักสามารถทำงานอดิเรกได้เพื่อไม่ให้เวลาว่างนั้นเปล่าประโยชน์ได้แก่ เลี้ยงสัตว์เลี้ยงในบ้าน เช่น เป็ดไก่ การปลูกพืช เช่นปลูกพืชผักสวนครัวและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น

งานอดิเรกสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

งานอดิเรกประเภทสะสม ได้แก่ การสะสมวัตถุสิ่งของต่างๆ เช่น รูปภาพ เหรียญ สตางค์ แสตมป์ พันธุ์ไม้ เปลือกหอย ฯลฯ

งานอดิเรกประเภทสร้างสรรค์ประดิษฐ์ เป็นงานประเภทประดิษฐ์ หรือตกแต่ง เช่น การประดิษฐ์ของเล่น ตกแต่งบ้านเรือน อุปกรณ์ของเด็กเล่น ฯลฯ

งานอดิเรกประเภทปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงในบ้าน เช่น เป็ด ไก่ การปลูกพืช เช่นปลูกพืชผักสวนครัว และปลูกไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ

คุณค่าของงานอดิเรก

1. ช่วยผ่อนคลายความเครียดของบุคคลและชุมชน
2. ส่งเสริมสุขภาพจิต
3. เป็นการบริการตนเองและชุมชน
4. เป็นการแสดงออกเชิงสร้างสรรค์
5. เป็นสิ่งที่มีจุดมุ่งหมายหรือทดแทนโอกาสขณะตกงาน
6. เป็นสื่อความรู้และทักษะการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนไม่รู้มาก่อน
7. ส่งเสริมความสมดุลในกิจกรรมการงาน เวลาว่าง และนันทนาการ
8. ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการของสังคม
9. ส่งเสริมการได้กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดคุณค่าและมีจุดมุ่งหมาย สร้างความสมดุลของชีวิต
10. มีความซาบซึ้งในศิลปะ มีความประทับใจ
11. ช่วยพัฒนาทักษะจนกลายเป็นรายได้เสริม หรือเกิดอาชีพเสริมทางเศรษฐกิจของบุคคล

และสังคม

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปว่า งานอดิเรกเป็นกิจกรรมที่ทำเวลาว่างที่เกิดจากความสนใจมีความพึงพอใจ และมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กปฐมวัยสามารถทำงานอดิเรกได้โดยทำร่วมกับสมาชิกในครอบครัว เช่น การเลี้ยงสัตว์ในบ้าน การปลูกและดูแลไม้ดอกไม้ประดับ พืชผักสวนครัวภายในบ้าน

กิจกรรมนันทนาการ

นันทนาการ เป็นคำมาจากคำเดิมว่า "สันทนาการ" ซึ่งพระยาอนุমানราชชน หรือเสถียรโกเศศ ได้บัญญัติไว้เมื่อปี พ.ศ.2507 และตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า "Recreation" มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของนันทนาการไว้หลากหลายซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สหยาพล มีชูนิก (2548: 3) กล่าวว่านันทนาการเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและสังคม โดยใช้เวลาว่างเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบที่หลากหลาย ตามความสมัครใจซึ่งสามารถสรุปลักษณะของนันทนาการได้ดังนี้

1. นันทนาการจะต้องเป็นกิจกรรม หมายถึง จะต้องมีการกระทำหรือการเคลื่อนไหวของร่างกายรวมทั้งกล้ามเนื้อหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย
2. นันทนาการจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจและมีแรงจูงใจ หมายถึง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการจะต้องเป็นการเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ สนใจและมีแรงจูงใจในกิจกรรมที่เข้าร่วมโดยมิได้ถูกบังคับหรือจำใจต้องทำ
3. เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่าง ได้แก่ เวลานอกเหนือจากการทำงาน หรือเวลาว่างจากการประกอบภารกิจประจำวัน
4. เป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม ไม่เป็นไปในทางอบายมุขหรือผิดศีลธรรม ดังนั้นกิจกรรมนันทนาการจึงเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ร้องเพลง ท่องเที่ยว เล่นกีฬาหรือการละเล่นต่างๆ
5. เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย มีคุณค่า ก่อให้เกิดความสุขและความซาบซึ้งในสิ่งที่ทำให้เกิดทักษะและการเรียนรู้

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า นันทนาการ หมายถึง กิจกรรม (Activities) ต่างๆ ที่บุคคลเข้าร่วมในช่วงเวลาว่างจากภารกิจประจำวัน โดยไม่มีการบังคับหรือเข้าร่วมด้วยความสมัครใจมีผลและได้รับความพึงพอใจจากภารกิจนั้นๆ ก่อให้เกิดการพัฒนาหรือความเจริญงอกงามทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของบุคคลและกิจกรรมนั้นๆ จะต้องเป็นกิจกรรมที่สังคมยอมรับไม่ขัดต่อศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

ความสำคัญของกิจกรรมนันทนาการ

สหยาพล มีชูนิก (2548: 12) กล่าวว่า นันทนาการสำหรับครอบครัว (Family Recreation) มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและลดช่องว่างระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยใช้นันทนาการเป็นสื่อกลาง กิจกรรมนันทนาการสำหรับครอบครัวที่นิยม ได้แก่ กิจกรรมสังสรรค์รื่นเริง กิจกรรมท่องเที่ยว

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2548: 3) กล่าวว่า เป็นกระบวนการของกลไกปฏิสัมพันธ์ของครอบครัวและเป็นสื่อนำความรู้ และความเพลิดเพลินระหว่างผู้ปกครองและเด็ก

บทบาทครอบครัวต่อกิจกรรมนันทนาการ

เชิดชัย ไชครัตนชัย (2542: 10) กล่าวว่า บิดามารดาและผู้ปกครองของเด็กเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องกิจกรรมนันทนาการสำหรับครอบครัว อันเป็นองค์การทางนันทนาการที่มีบทบาทใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ควรจะนึกถึงบทบาทและหน้าที่ดังนี้

1. แนะนำให้เด็กได้เลือกกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการและเติบโตอย่างสมบูรณ์
2. เป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการใช้เวลาว่างในทางกิจกรรมนันทนาการ เพื่อช่วยเสริมสร้างความสนใจ นิสัย และทัศนคติที่ดีให้แก่เด็ก
3. ควรหาโอกาสเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมนันทนาการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ
4. ควรตระหนักในเรื่องการจัดกิจกรรมนันทนาการให้แก่ครอบครัว เช่น การออกกำลังกาย เล่นกีฬา และท่องเที่ยว

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า กิจกรรมนันทนาการสร้างเสริมความสัมพันธ์ของครอบครัว สร้างความใกล้ชิด และความเพลิดเพลินระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก

ลักษณะของกิจกรรมนันทนาการ

สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (2550: ออนไลน์) กำหนดลักษณะของกิจกรรมนันทนาการไว้ ดังนี้

1. รูปแบบกิจกรรม ไม่ว่าจะจะเป็นกิจกรรมที่เป็นผู้กระทำ หรือเป็นผู้ถูกกระทำ และมีรูปแบบที่หลากหลาย
2. เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ มีแรงจูงใจโดยมิได้ถูกบังคับ และไม่หวังผลตอบแทน
3. สามารถจัดได้โดยไม่จำกัดเวลา
4. เป็นกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม
5. เป็นกิจกรรมที่พึงประสงค์ของสังคม และเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เพราะ ค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา เป็นขอบข่ายการดำเนินชีวิตของชุมชน

ประเภทของกิจกรรมนันทนาการ

สหายพล มีชูนิก (2548: 16 – 20) นันทนาการมีหลายรูปแบบเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของผู้เข้าร่วม สามารถแบ่งได้ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวของร่างกายมีการใช้ความคิดและมีวิธีการเล่น แต่กฎกติกาสามารถยืดหยุ่นได้

2. กีฬา (Sports) เป็นกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นหลัก มีวิธีการเล่นที่แน่นอนหรืออาจมีการแข่งขันเพื่อท้าทายความสามารถและความสนุกสนาน
3. ดนตรี (Music) เป็นกิจกรรมที่ผ่อนคลายอารมณ์ ถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองได้และเป็น การสื่อสารที่เป็นสากล
4. ละคร (Drama) เป็นกิจกรรมที่แสดงออกตามจินตนาการโดยมีองค์ประกอบด้านเนื้อเรื่องฉากเครื่องแต่งกาย และบทบาทในการแสดงออก
5. การท่องเที่ยวหรือทัศนศึกษา เป็นการเดินทางท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ ช่วยให้เกิดการ เรียนรู้ การพักผ่อน และความเพลิดเพลิน

ประโยชน์ของกิจกรรมนันทนาการ

ชีวิตคนเราต้องมีนันทนาการตลอดเวลา ตั้งแต่แรกเกิด จนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิต จะทำให้ คนเรามีความสุข คลายเครียด อายุยืน และสามารถจัดนันทนาการได้ทุกรูปแบบ (สำนักงานพัฒนาการ กีฬาและนันทนาการ. 2550: ออนไลน์) ดังนี้

1. ครอบครัว กิจกรรมนันทนาการ เป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยสร้างบรรยากาศให้เกิดความรัก ความอบอุ่น และสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้สมาชิกภายในครอบครัวได้เป็นอย่างดีและช่วยลดปัญหาการ ใช้เวลาว่างที่ไม่เกิดประโยชน์ ให้กลายเป็นประโยชน์สูงสุด

2. ชุมชน นันทนาการจะช่วยพัฒนาชุมชน ให้มีความสมบูรณ์หลายๆ ด้านด้วยกัน คือ

- 2.1 ช่วยสร้างคนให้เป็นสมาชิกที่ดี มีเหตุผล เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนมี ความขยันขันแข็ง ทั้งนี้เพราะนันทนาการนั้นจะต้องอาศัยกิจกรรมนันทนาการเข้าช่วย ในการ เสริมสร้างสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน เช่น กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จะช่วยทำให้สมาชิกในสังคมรู้จักการ เสียสละ และช่วยเหลือผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

- 2.2 ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม การปล่อยปละละเลยกลุ่มวัยรุ่นที่มีเวลาว่างมากเกินไป จนทำให้เขาหันไปหาอบายมุข และประพฤติตัวไม่ดี จนก่ออาชญากรรมได้ในที่สุด ดังนั้นหากชุมชน สามารถดำเนินกิจกรรมนันทนาการให้กับกลุ่มวัยรุ่นเหล่านี้ได้ ก็จะช่วยลดปัญหาอาชญากรรมได้อีก วิธีหนึ่ง

- 2.3 ช่วยทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้นทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมนันทนาการนั้นจะครอบคลุม ไปจนถึงเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้สวยงาม เป็นการป้องกันปัญหามลภาวะได้อีกทางหนึ่ง เช่น การจัดสวนหย่อมที่ดี หรือการจัดสวนไม้ดอกไม้ประดับ ก็จะช่วยรักษาสมดุลทางธรรมชาติได้เป็นอย่างดี

3. ประชากรในสังคม กิจกรรมนันทนาการจะเป็นสื่อและส่งเสริมในการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ประเทศชาติ กิจกรรมนันทนาการ นับว่ามีบทบาทต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก เพราะกิจกรรมนันทนาการนั้น จะช่วยสร้างประชากรให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ลดปัญหาค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ลดปัญหาอาชญากรรม ทำให้ประเทศชาติมีความสุข

3.4 ประโยชน์ของกิจกรรมครอบครัว

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2548: 20 – 28) เขียนถึงประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมงานบ้านของครอบครัว ในงานบ้านแสนสนุกสุดหรรษา ไว้ดังนี้

1. สร้างสายใยแห่งความรักให้แน่นเหนียว การที่สมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสมาใช้เวลา ร่วมกันทำงานบ้านอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา พ่อแม่ลูก ย่อมเป็นช่องทางที่พิเศษสุดในการถักทอสายใยแห่งความรักความผูกพันให้เกิดขึ้นในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยซักถามแสดงความรัก ความห่วงใยต่อกัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน สมาชิกที่ช่วยภรรยาในการทำงานบ้านแม้ตนเองจะเหน็ดเหนื่อยมาจากที่ทำงานย่อมเป็นการสร้างความซาบซึ้งใจให้กับภรรยาอยากที่จะลิ้มเลือน ภรรยาที่คอยสนับสนุนดูแลความเรียบร้อยของบ้านเรือนปรนนิบัติดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของสามีและลูกๆ เป็นอย่างดีย่อมเป็นการแสดงออกถึงความรักที่เสียสละให้กับสมาชิกในครอบครัวทุกคน การทำงานบ้านที่ดูเหมือนจะเล็กน้อยแต่เบื้องหลังคือพลังแห่งความรักอันยิ่งใหญ่ที่สมาชิกในครอบครัวมีให้แก่กัน

2. สร้างความรู้สึกร่วมความเป็นครอบครัว ความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันในครอบครัวเกิดขึ้นได้เมื่อสมาชิกมีโอกาสทำบางอย่างร่วมกันเพื่อเป้าหมายเดียวกันและรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน ต่างจากครอบครัวที่สมาชิกไม่ได้มีส่วนร่วมในงานต่างๆ ภายในบ้าน ย่อมเกิดความรู้สึกในทางตรงกันข้ามคือเหมือนกับต่างคนต่างอยู่ ไม่มีความรู้สึกผูกพัน หรือเกิดความภาคภูมิใจในความเป็นครอบครัวเดียวกัน ดังนั้นการที่สมาชิกในครอบครัวทุกคนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบงานต่างๆ ภายในบ้านจึงเป็นการสร้างเอกภาพหนึ่งเดียวกันในครอบครัวให้เกิดขึ้น การมอบหมายให้ลูกมีส่วนร่วมรับผิดชอบงานบ้านในภาพรวม เช่น การปิดกวด เช็ดถูบ้าน ทำความสะอาดลานบ้าน การล้างจานซาวผ้าให้กับทุกคนหลังทานอาหารเสร็จ เป็นการสร้างเด็กให้เรียนรู้จักการทำสิ่งดีเพื่อผู้อื่นและส่วนรวมมากกว่าการที่มุ่งแต่จะทำเพื่อประโยชน์ของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว

3. สร้างรากฐานที่มั่นคงเตรียมความพร้อมให้ลูก หากเด็กๆ ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ ภายในบ้านสิ่งดีๆ ย่อมเกิดขึ้นกับตัวเองไม่ว่าจะเป็นสิ่งดีที่ผ่านมาจากทางบทเรียนที่ได้รับจากการทำงาน การฝึกเข้าไปเข้ามาทุกวัน วันแล้ววันเล่า หรือการที่พ่อแม่สามารถชี้ช่องทางในการอบรมสั่งสอนลูกๆ ของตน อาทิ

3.1 ลักษณะชีวิตที่ดั่งงามด้านต่างๆ สามารถถูกสร้างขึ้นผ่านทางการทำงานบ้านได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นการฝึกฝนความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การเห็นแก่ส่วนรวม การมีจิตใจที่อ่อนโยนในการช่วยเหลือปรนนิบัติผู้อื่น การฝึกฝนการเป็นผู้ให้และผู้รับ ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณลักษณะชีวิตขั้นพื้นฐานอันนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

3.2 ทักษะในการทำงาน การรับมือกับปัญหาผ่านการรับผิดชอบงานต่างๆ ภายในบ้าน อันเปรียบได้กับสนามฝึกฝนในการเตรียมความพร้อมล่วงหน้า ก่อนที่จะก้าวเข้าสู่โลกอันกว้างใหญ่ของจริง อาทิ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ การฝึกความคิดสร้างสรรค์สร้าง ความภูมิใจในตนเอง และการฝึกให้ลูกมีส่วนร่วมในการทำงานบ้านตั้งแต่เด็กนั้นสามารถกระตุ้นการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กได้เป็นอย่างดี

4. สร้างสรรค์งานบ้านให้สนุกสุดหรรษา สมาชิกในครอบครัวทุกคนสามารถร่วมกันคิดหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้งานบ้านเต็มไปด้วยความสนุกสนาน แต่แฝงด้วยสาระประโยชน์ เช่น สร้างบรรยากาศแห่งความสนุกสนาน โดยการเปิดเพลง ที่ทำให้ผู้ทำงานบ้านเกิดความรู้สึกดีในตัว กระฉับกระเฉง อาจคิดสร้างสรรค์ทำทางประกอบในการทำงานบ้านเพื่อความสนุกสนานและการออกกำลังกายไปในตัวโดยสำคัญที่สุดพ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างของการทำงานบ้านด้วยความสนุกสนานให้ลูกเห็นก่อนเสมอจะเห็นได้ว่าการทำงานบ้านให้เป็นเรื่องสนุกนั้นไม่ยากหากมีทัศนคติที่ถูกต้อง หากสมาชิกในครอบครัวมองว่าการทำงานบ้านเป็นงานที่มีคุณค่า เป็นการถักทอสายใยแห่งความรัก ระหว่างกันในครอบครัว เป็นการสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมในความเป็นครอบครัวเดียวกัน รวมทั้งเป็นช่องทางที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนฝึกฝนลูกของตนทั้งในด้านการเสริมสร้างลักษณะชีวิตที่ดั่งงามและการเตรียมพร้อมด้านทักษะการทำงานและฝึกทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากมายกับเขาในอนาคต

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมครอบครัว

งานวิจัยต่างประเทศ

ลิน คิวยุน (กว้าง ผลสุข. 2550: 54-55; อ้างอิงจาก Lin Qiuyun. 2003: 190) ศึกษา การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้ปกครองกับผลการเรียนครั้งแรกของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการเรียนรู้จากกิจกรรมที่บ้าน แหล่งข้อมูลจากทางบ้าน การเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมพิเศษ และข้อมูลที่ได้จากการเข้าชุมชน กับผลการเรียนครั้งแรกของเด็กปฐมวัยในด้านการอ่าน การเขียนเลขคณิต และทักษะความรู้ทั่วไป พบว่าผู้ปกครองมีบทบาทอย่างมากต่อความสำเร็จของเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ทั่วไปมากกว่าในด้านการอ่าน และวิชาเลขคณิต ข้อมูลที่ได้จากที่บ้านเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการทำนายเรื่องความสำเร็จทางการเรียนของเด็กมากที่สุด

บาร์นส์ (ซินดา ซึ่นวัต. 2549: 62; อ้างอิงจาก Barnes. 1995: 3152-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียนพบว่า การมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริงๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่ใช่ไปตามอุดมคติดังกล่าว และได้พบว่าผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-อัฟริกันมีความประสงค์ที่จะมีสิทธิ์มีเสียงเกี่ยวกับการเรียนการสอนของลูกๆ ของตน ซึ่งบ่งชี้ว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-อัฟริกัน เห็นคุณค่าของการศึกษาและเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

งานวิจัยในประเทศ

พรพนพิมล หล่อตระกูล และจันทร์ชนก โยธินชัชวาลย์ (2542) การศึกษาพฤติกรรมของคู่สมรสไทยในเรื่องการทำหน้าที่ในครอบครัว พบว่าลักษณะโครงสร้างของครอบครัวไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวในช่วงแรกหลังการแต่งงาน หลังจากมีลูกคนแรกมักจะกลับเข้ามาอยู่แบบครอบครัวขยาย เมื่อจำนวนลูกมากขึ้น หรือมีครอบครัวของลูกคนอื่นที่มีลูกย้ายกลับเข้ามาในครอบครัวใหญ่ ครอบครัวแรกจะเริ่มแยกตัวออกไปเป็นครอบครัวเดี่ยวอีกครั้งหนึ่ง จากลักษณะโครงสร้างของครอบครัวและการประเมินการทำหน้าที่ของครอบครัวพบว่าครอบครัวขยายมีการทำหน้าที่ของครอบครัวต่ำสุดในทุกด้าน ยกเว้นด้านการควบคุมพฤติกรรม ต่ำกว่าครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว และครอบครัวเดี่ยวจะมีคะแนนการทำหน้าที่ของครอบครัวสูงที่สุด ส่วนในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว เมื่อดูจากสมาชิกของครอบครัวพบว่าส่วนน้อยที่อยู่แบบครอบครัวเดี่ยวส่วนมากจะอยู่ร่วมกับพ่อแม่ ซึ่งครอบครัวที่มีพ่อแม่คนเดียวแต่อาศัยอยู่ร่วมกับปู่ย่าหรือตายาย จะได้รับการช่วยเหลือทั้งทางด้านพื้นฐานและทางด้านจิตใจทำให้มีปัญหาไม่แตกต่างจากครอบครัวเดี่ยวทั่วไปและถ้าครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีลักษณะครอบครัวที่มั่นคงไม่เปลี่ยนคู่ครองหลายครั้งมักไม่ค่อยมีผลกระทบต่อครอบครัวมากนัก อีกทั้งลักษณะครอบครัวที่ศึกษาเป็นครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อการปรับตัวที่ดีของครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว ในครอบครัวเดี่ยวจำนวนปีที่สมรสมีผลต่อหน้าที่ของครอบครัวในด้านการแก้ปัญหาในครอบครัว การควบคุมพฤติกรรมโดยยิ่งแต่งงานนานยิ่งมีค่าคะแนนเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่าระยะเวลาของการแต่งงานที่นานขึ้นช่วยให้คู่สมรสมีความสามารถในการแก้ปัญหาในครอบครัวดีขึ้น ครอบครัวที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีการทำหน้าที่ของครอบครัวดีกว่าครอบครัวที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ด้านเศรษฐกิจฐานะของครอบครัว ครอบครัวที่มีเศรษฐกิจฐานะสูงกว่าจะทำหน้าที่ของครอบครัวได้ดีกว่าในทุกด้านแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วิจัย เทียนถาวร และคนอื่นๆ (2542) ศึกษาสภาวะครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ของประเทศไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อความสุขของครอบครัวที่เป็นเป้าหมายของครอบครัวที่พึงประสงค์มี 15 ตัวแปร ซึ่งมาจากทุกกลุ่มขององค์ประกอบพื้นฐานของครอบครัวคือ ความรัก สถานภาพสมรส ฐานะเศรษฐกิจ อายุ อาชีพ ความคาดหวังเป็นครอบครัวที่ร่ำรวย การส่งเสริมสุขภาพ การมีหลักประกัน การรักษาพยาบาล การเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมของบุตร พฤติกรรมเสี่ยงทางสังคมคู่สมรส การมอบหมายงานบ้านให้บุตร ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส ภาวะรับผิดชอบคนพิการในครอบครัว จิตสำนึกสาธารณะและพฤติกรรมสาธารณะ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแรกเริ่มที่มีความสำคัญที่สุด เป็นสถาบันแรกที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอมความเป็นมนุษย์ของสมาชิกเกิดใหม่ในครอบครัวและถ่ายทอดค่านิยม ปลูกฝังความเชื่อ สร้างเสริมทัศนคติ กำหนดบุคลิกภาพ วิธีประพฤติปฏิบัติตน รวมทั้งการสร้างบรรทัดฐานทางสังคมให้แก่สมาชิกรุ่นใหม่ การทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกับครอบครัว หมายถึง การปฏิบัติงานของสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบไปด้วยสมาชิกในบ้านตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งหมายถึงเด็กปฐมวัยอย่างน้อยหนึ่งคน ที่เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัว ให้พ่อแม่ลูกเข้าใจกันและกันสร้างสายใยระหว่างครอบครัวให้เกิดความสนิทสนมและส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิกในครอบครัว ด้วยการใช้กิจกรรมเป็นตัวเชื่อมประกอบด้วย กิจกรรมงานบ้าน กิจกรรมงานอาชีพ กิจกรรมงานอดิเรกและกิจกรรมนันทนาการดั่งที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2548: 4, 24) กล่าวถึงพ่อแม่กับการสร้างกิจกรรมครอบครัวไว้ว่าการสร้างสรรคกิจกรรมในครอบครัวให้เกิดขึ้นนับได้ว่าเป็นช่องทางสำคัญในการที่ลูกจะมีโอกาสใช้เวลากับพ่อแม่อย่างผ่อนคลายและเป็นกันเอง เป็นช่องทางที่พ่อแม่หยิบยื่นสิ่งดีและอบรมสั่งสอนลูกได้ง่ายกว่าเวลาที่เป็นทางการอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้านต่างๆ การทำงานบ้านช่วยให้เด็กมีความรับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อครอบครัวและต่อสังคม

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต

4.1 ความเป็นมาของอินเทอร์เน็ต

อติปัทย์คลีสุนทร (2542: ออนไลน์) คำว่าอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นคำย่อของ Internetwork หมายถึง เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยเชื่อมโยงเครือข่ายย่อยจำนวนมากมาวมหาศาล นับตั้งแต่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ใช้งานภายในบ้านและสำนักงานไปจนถึงคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่แบบเมนเฟรมในโรงงานอุตสาหกรรม และอินเทอร์เน็ตสามารถทำให้คนเราสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดของโลก แต่เดิมนั้นอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่ใช้ในกิจการทางทหารของสหรัฐอเมริกาชื่ออาร์พาเน็ต (ARPANET : Advanced Research Projects Agency Network)

ซึ่งเริ่มใช้ในกิจการเมื่อประมาณพ.ศ. 2512 คือ 28 ปีมาแล้ว ภายหลังมีมหาวิทยาลัยหลายแห่งขอร่วมเครือข่าย โดยเชื่อมต่อระบบคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยกับเครือข่ายดังกล่าว เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและการวิจัย ต่อมาเมื่อมีการใช้เทคนิคการสื่อสารโต้ตอบที่เรียกว่าโพรโทคอล (protocol) แบบเฉพาะของอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่าTransmission Control Protocol/ Internet Protocol (TCP/IP) เครือข่ายนี้จึงได้รับความนิยมต่อเนื่องและมีคอมพิวเตอร์มาเชื่อมโยงมากขึ้นจนกระทั่งกลายเป็นเครือข่ายระบบคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก

ประเทศไทยเริ่มสนใจและติดต่อกับอินเทอร์เน็ตตั้งแต่ พ.ศ.2530 โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตหาดใหญ่) และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ซึ่งในปี พ.ศ.2531 วิทยาเขต ดังกล่าวนับเป็นที่อยู่ของอินเทอร์เน็ตแห่งแรกของประเทศไทยโดยได้รับที่อยู่ (Address) ชื่อ sritrang.psu.th

พ.ศ. 2534 เป็นปีที่มีการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์แบบ โดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เข้าสายเป็นสายความเร็วสูงต่อเชื่อมกับเครือข่าย UUNET ของบริษัทเอกชนที่รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมามหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ ได้ขอเชื่อมต่อผ่านจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเรียกเครือข่ายนี้ว่า “ไทยเน็ต” (THAINET) นับเป็นเกตเวย์ (Gateway) แรกสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสากลของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2535 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC : National Electronic and Computer Technology Centre) ได้จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายประกอบด้วยมหาวิทยาลัยอีกหลายแห่ง เรียกว่า เครือข่ายไทยสาร ต่อเชื่อมกับเครือข่าย UUNET ด้วยนับเป็นเกตเวย์สู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตแห่งที่สอง

4.2 ความหมายของระบบอินเทอร์เน็ต

พรทิพย์ โล่ห์เลขา (2539) ได้ให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตว่าเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Computer Network) ที่ใหญ่ที่สุดของโลกเป็นกระบวนการสื่อสารข้อมูลทางสาย (online) ระหว่างคอมพิวเตอร์ต่างระบบและต่างชนิดรวมกันสายเคเบิลและผู้ใช้จำนวนมาก อาศัยซอฟต์แวร์ (software) และเครื่องช่วยสื่อสารต่างๆ ในแง่วิชาการ Internet คือ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สื่อสารกันโดย Transmission Control Protocol / Internet Protocol (TCP/IP) ซึ่งหมายถึง กฎเกณฑ์ที่คอยควบคุมกระบวนการส่งข่าวสารไปมาระหว่างคอมพิวเตอร์หลายร้อยชนิดที่อยู่บนอินเทอร์เน็ต

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (2540: 24) ให้ความหมายของอินเทอร์เน็ตว่า เป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ของโลกที่เชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์นับล้านเครื่องเข้าไว้ด้วยกันตั้งแต่เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลจนถึงคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่กลายเป็นเครือข่ายข่าวสารและการติดต่อสื่อสารที่ใช้งานได้ดีจนได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

นาริรัตน์ สุวรรณวารี (ยอดชาย โคตรอุฉิน. 2546: 11; อ้างอิงจาก นาริรัตน์ สุวรรณวารี. 2543: 12) ได้ให้ความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตว่า ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตคือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยการเชื่อมโยงระหว่างระบบเครือข่ายจำนวนมหาศาลทั่วโลกเข้าด้วยกัน ภายใต้หลักเกณฑ์หรือใช้มาตรฐานเดียวกันใช้โปรโตคอลเดียวกันซึ่งโปรโตคอลก็คือข้อตกลงที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารคอมพิวเตอร์ที่ติดต่อกันเป็นระบบเครือข่าย และแต่ละระบบเครือข่ายก็เชื่อมต่อกันทั่วโลก ซึ่งจะทำให้ผู้คนสามารถเชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลถึงกันได้โดยสะดวกรวดเร็วไม่ว่าข้อมูลเหล่านั้นจะอยู่ในรูปแบบใดๆ อาจจะเป็นตัวอักษร ข้อความ หรือเสียง และประโยชน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการสื่อสารข้อมูล เช่น การบันทึกกระยะไกล การถ่ายโอนแฟ้มไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มอภิปราย เป็นต้น เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นวิธีในการเชื่อมโยงข่ายงานคอมพิวเตอร์ที่มีอยู่ให้ขยายออกไปอย่างกว้างขวางเพื่อการเข้าถึงแต่ละระบบที่มีส่วนร่วมอยู่

สรุปได้ว่า ระบบอินเทอร์เน็ต หมายถึง ระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายของคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกันได้ทั่วโลกโดยอาศัยสายนำสัญญาณภายใต้กฎเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันซึ่งคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องในเครือข่ายสามารถติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันได้อย่างรวดเร็ว และสามารถที่จะโต้ตอบกันได้ทันทีระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารทั้งในรูปแบบของข้อความ อักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงด้วยคอมพิวเตอร์ต่างระบบ ต่างชนิดกันได้รวมทั้งสามารถวัดผลของปฏิบัติการตอบสนองจากการสื่อสารนั้นได้อย่างรวดเร็วด้วย

4.3 บริการหลักบนระบบอินเทอร์เน็ต

บริการต่างๆ ในอินเทอร์เน็ตมีหลายลักษณะ ซึ่งข้อมูลทุกด้านจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีสมาชิกส่วนหนึ่งได้จัดเสนอข้อมูลของตนเองเพื่อไว้ใช้หรืออำนวยความสะดวกแก่ผู้อื่นๆ ตลอดเวลา ซึ่งประโยชน์โดยทั่วไปของอินเทอร์เน็ตมีหลายด้าน ดังนี้

1. ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail : electronics mail) เป็นบริการที่ให้ผู้ให้บริการสามารถส่งจดหมายถึงบุคคล องค์กร สถาบัน ฯลฯ โดยผู้รับจะได้รับผ่านจอคอมพิวเตอร์หรือให้พิมพ์เป็นเอกสารได้ทันที หากผู้รับไม่อยู่ที่จอคอมพิวเตอร์ จดหมายนี้ก็จะถูกส่งไว้ในตู้คือในหน่วยความจำที่เสมือนเป็นตู้รับจดหมายในคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้รับจะรับเวลาใดก็ได้และจะโต้ตอบส่งกลับเวลาใดก็ได้เช่นกัน

2. การทำงานข้ามเครื่อง (TelNet) ผู้ใช้บริการหากมีระบบเครื่องที่ทำงานได้ไม่สะดวกก็สามารถเปลี่ยนไปทำงานในเครื่องอื่นที่มีสมรรถนะสูงกว่า เพื่อเข้าไปใช้ข้อมูลเนื้อที่บนฮาร์ดดิสก์สำหรับเก็บข้อมูลหรือบริการอื่นใดก็ได้ โดยมีข้อแม้ว่าผู้ให้บริการต้องมีชื่ออยู่ในสารระบบที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ได้

3. การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (FTP : File Transfer Protocol) เป็นบริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลหรือโปรแกรมที่ผู้ใช้งานต้องการจากเครื่องอื่นมาเก็บไว้ยังเครื่องของตน โดยเฉพาะโปรแกรมที่บางคนพัฒนาขึ้นและต้องการบริจาคให้ส่วนรวมได้ใช้โดยไม่คิดมูลค่า โปรแกรมลักษณะนี้เรียกว่า Shareware โดยบางโปรแกรมก็อาจจะให้ลองใช้เป็นการทำงานชั่วคราว หากสนใจก็อาจจะต้องเสียค่าใช้จ่ายก็อยู่ในลักษณะบริการนี้เช่นกัน

4. กลุ่มข่าวที่น่าสนใจ (UseNet) เป็นบริการที่เสมือนเป็นกระดานประกาศขายสินค้า หรือแสดงความต้องการเพื่อให้ผู้สนใจตรงกันหรือคล้ายๆ กัน ได้ส่งข่าวติดต่อกันข่าวที่นำมาเสนอไว้อาจจะเกี่ยวกับสังคม กีฬา ศาสนา วัฒนธรรม เทคโนโลยี ปรัชญา ฯลฯ เป็นต้น โดยที่ ทำายข่าวจะมีที่อยู่ซึ่งผู้สนใจสามารถติดต่อถึงกันได้

5. การสนทนาบนเครือข่าย (Talk) บริการนี้จะแตกต่างจากจดหมายซึ่งเขียนไปไว้ที่ตู้ไปรษณีย์ของผู้รับคือ ผู้ส่ง ผู้รับได้ตอบกันทางตัวอักษรบนจอคอมพิวเตอร์หรือที่เรียกว่า IRC (Internet Relay Chat) ปัจจุบันมีซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้น ให้สามารถพูดได้ตอบกันผ่านระบบคอมพิวเตอร์ได้ดังเช่นพูดกันทางโทรศัพท์

6. การค้นหาข้อมูลและแฟ้มข้อมูล (Gopher/Archie) เป็นบริการที่เปรียบเสมือนตู้บัตรคำในห้องสมุดที่สามารถค้นชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ชื่อที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้การค้นต่างๆ เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วมาก ผู้ใช้เพียงเข้าไปค้นเมนู (Menu) ที่โปรแกรมนี้ทำไว้เมื่อพอใจดูเรื่องใดก็ใช้เมื่อนั้นผ่านเข้าไปยังเรื่องหรือสิ่งที่ต้องการได้ทันที

7. เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web) หรือที่มักเรียกกันว่าเครือข่ายใยแมงมุมเป็นบริการทางอินเทอร์เน็ตที่มีผู้คนนิยมใช้กันมาก เพราะนอกจากการค้นหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้แล้ว ยังสามารถหาความบันเทิงได้หลากหลายรูปแบบบนอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะเป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว แฟ้มภาพ วิดิทัศน์หรือแม้กระทั่งการดูภาพยนตร์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

กล่าวโดยสรุป จะเห็นได้ว่าบริการพื้นฐานของอินเทอร์เน็ตนั้นมีดังนี้คือ

1. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail : Electronics Mail)
2. การทำงานข้ามเครื่องหรือการขอเข้าเครื่องระยะไกล (Telnet)
3. เพื่อการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (FTP : File Transfer Protocol)
4. แลกเปลี่ยนสารสนเทศซึ่งกันและกัน หรือกลุ่มข่าวที่น่าสนใจ (UseNet)

5. การสนทนาบนเครือข่าย (Talk) และ Internet Relay Chat : IRC
6. การสืบค้นข้อมูลและไฟล์ข้อมูล (Gopher/Archie) และ Whois
7. เวิลด์ไวด์เว็บ (World Wide Web)
8. สิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Publisher)

4.4 การเชื่อมต่อเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต

การเชื่อมต่อหรือการเข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ตนั้น จำเป็นต้องมีอุปกรณ์พื้นฐาน ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์โมเด็มและสายโทรศัพท์รวมทั้งซอฟต์แวร์ที่ใช้ติดต่ออินเทอร์เน็ตสำหรับเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นสามารถใช้ได้เกือบทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นเครื่องเมนเฟรม มินิคอมพิวเตอร์หรือไม่ใครคอมพิวเตอร์ อย่างไรก็ตามเครื่องที่ใช้ก็ควรจะมีหน่วยความจำและความเร็วอย่างเหมาะสมเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการรับ-ส่งข้อมูล

ส่วนโมเด็ม (Modem: Modulator/Demodulator) และสายโทรศัพท์ เป็นอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้คู่กันโดยโมเด็มจะทำหน้าที่แปลงข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสัญญาณดิจิทัลให้เป็นสัญญาณแอนะล็อก จากนั้นจะส่งผ่านคู่สายโทรศัพท์ไปยังจุดหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างคอมพิวเตอร์ด้วยกันเอง อย่างไรก็ตามปัจจุบันมนุษย์สามารถพัฒนาขีดความสามารถในการรับส่งข้อมูลโดยอาศัยคลื่นความถี่ต่างๆ นอกเหนือจากระบบสายโทรศัพท์ อาทิ ระบบไมโครเวฟ สัญญาณดาวเทียม รวมทั้งเส้นใยนำแสง ทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

ในปัจจุบันการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ปริมาณของเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่มีอยู่ในบ้านพักอาศัย ได้เพิ่มปริมาณมากขึ้นรวมทั้งมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตในที่พักอาศัยมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่ที่จำหน่ายจะมีโมเด็มเป็นอุปกรณ์มาตรฐานซึ่งอุปกรณ์ชิ้นนี้มีส่วนสำคัญในการต่อเชื่อมกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมากที่สุดทีเดียว ถ้าเราจะเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ใดบ้าง

1. เครื่องคอมพิวเตอร์ (Computer) เป็นอุปกรณ์ส่วนสำคัญซึ่งมีผลต่อการรับข่าวสาร การเลือกเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในการท่องอินเทอร์เน็ตสามารถเลือกได้ทุกยี่ห้อ ทุกรุ่น ทุกระบบ อาจจะเป็นเครื่องพีซี แมค หรือโน้ตบุ๊กก็ได้ ควรใช้เครื่องในระดับ Pentium มีระบบปฏิบัติการ Windows 95 ขึ้นไปสำหรับพีซี และ System 7 ขึ้นไปสำหรับเครื่องแมค ควรมีหน่วยความจำตั้งแต่ 16 MB ขึ้นไป

2. โมเด็ม (Modem) เป็นอุปกรณ์แปลงสัญญาณดิจิทัลจากคอมพิวเตอร์ให้เป็นสัญญาณอนาล็อกผ่านคู่สายโทรศัพท์ และแปลงสัญญาณกลับอีกครั้งให้กับเครื่องคอมพิวเตอร์ โมเด็มที่เหมาะสมกับการใช้งานอินเทอร์เน็ต ควรใช้โมเด็มความเร็วตั้งแต่ 33.6 Kbps ขึ้นไป ปัจจุบันความเร็วของโมเด็มที่มีจำหน่ายจะอยู่ที่ 56 Kbps แล้ว

3. คู่สายโทรศัพท์ (Telephone line) การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตจะต้องมีคู่สายโทรศัพท์อย่างน้อย 1 เลขหมายเพื่อการเชื่อมต่อจากเครื่องของเราไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต

4. ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า ISP คือผู้ที่เชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตจากประเทศไทยไปยังเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในต่างประเทศ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานสถาบันการศึกษาของรัฐและบริษัทเอกชนที่ให้บริการอินเทอร์เน็ตเชิงพาณิชย์ ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนประตูทางออกสู่โลกกว้าง

สรุปว่าวิธีการเชื่อมต่อเข้าระบบอินเทอร์เน็ตขึ้นอยู่กับความสะดวกและความเหมาะสมของผู้ใช้บริการแต่วิธีที่นิยมใช้คือ การเชื่อมต่อโดยผ่านโทรศัพท์และโมเด็มเพราะค่าใช้จ่ายจะถูกกว่าการเชื่อมต่อโดยตรง และผู้ให้บริการสามารถเลือกให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) ได้เองตามความพอใจทั้งด้านคุณภาพและราคาของแต่ละบริษัท ซึ่งในปัจจุบันมีให้เลือกมากมาย

4.5 ประโยชน์ของระบบอินเทอร์เน็ต

ปัจจุบันหลายๆ ประเทศรวมทั้งประเทศไทยต่างได้นำอินเทอร์เน็ตไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน จนถือได้ว่าอินเทอร์เน็ตกลายเป็นเทคโนโลยีการศึกษาของยุคปัจจุบันไปแล้ว ซึ่งคุณค่าทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต

ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2541: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. การใช้กิจกรรมบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมและโลกมากขึ้นทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อนุญาตให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารกับผู้คนทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว และสามารถสืบค้นหรือเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศจากทั่วโลกได้เช่นกัน

2. เป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่สำหรับผู้เรียน โดยที่สื่อประเภทอื่นๆ ไม่สามารถทำได้ กล่าวคือผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลในลักษณะใดๆ ก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นข้อความภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือในรูปแบบของสื่อประสม โดยการสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่โยงใยกับแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั่วโลก

3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้เรียนในด้านทักษะการคิดอย่างมีระบบ (high-order thinking skills) โดยเฉพาะทำให้ทักษะการวิเคราะห์สืบค้น (inquiry-based analytical skill) การคิดเชิงวิเคราะห์ (critical thinking) การวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา และการคิดอย่างอิสระ ทั้งนี้เนื่องจากเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นแหล่งรวมข้อมูลมากมายมหาศาล ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องทำการวิเคราะห์หรืออยู่เสมอ เพื่อแยกแยะข้อมูลที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง

4. สนับสนุนการสื่อสารและการร่วมมือกันของผู้เรียน ไม่ว่าจะในลักษณะของผู้เรียนร่วมห้องหรือผู้เรียนต่างห้องเรียนบนเครือข่ายด้วยกัน เช่น การที่ผู้เรียนห้องหนึ่งต้องการที่จะเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับการถ่ายภาพเพื่อส่งไปให้อีกห้องเรียนหนึ่งนั้น ผู้เรียนในห้องแรกจะต้องช่วยกันตัดสินใจที่ละขั้นตอนในวิธีการที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและการเตรียมข้อมูลอย่างไร เพื่อส่งข้อมูลเรื่องการถ่ายภาพนี้ไปให้ผู้เรียนอีกห้องหนึ่งโดยที่ผู้เรียนต่างห้องสามารถเข้าใจได้โดยง่าย

5. สนับสนุนกระบวนการสหสาขาวิชาการ (interdisciplinary) กล่าวคือ ในการนำเครือข่ายมาใช้เชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น นักการศึกษาสามารถที่จะบูรณาการการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม ภาษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ เข้าด้วยกัน

6. ช่วยขยายขอบเขตของห้องเรียนออกไป เพราะผู้เรียนสามารถใช้เครือข่ายในการสำรวจปัญหาต่างๆ ที่ผู้เรียนมีความสนใจ นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งอาจมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ทำให้มุมมองของตนเองกว้างขึ้น

7. การที่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอนุญาตให้ผู้เรียน สามารถเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่ให้คำปรึกษาได้ และการที่ผู้เรียนมีความอิสระในการเลือกศึกษาสิ่งที่ตนเองสนใจ ถือเป็นแรงจูงใจสำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียน

8. ผลพลอยได้จากการที่ผู้เรียนทำโครงการบนเครือข่ายต่างๆ นี้ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสที่จะทำความคุ้นเคยกับโปรแกรมประยุกต์ต่างๆ บนคอมพิวเตอร์ไปด้วยในตัว เช่น โปรแกรมประมวลผลคำ เป็นต้น

สรุปว่าระบบอินเทอร์เน็ตนั้นมีประโยชน์มากมายมหาศาล เพราะประกอบด้วยเครือข่ายย่อยจำนวนมาก ซึ่งแต่ละเครือข่ายบรรจุเพิ่มข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาข้อมูลทางธุรกิจ การค้า ข่าวสารและความบันเทิง ดังนั้นการเข้าสู่เครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะทำให้ผู้ใช้บริการค้นหาข้อมูลข่าวสารจากเครือข่ายย่อยต่างๆ ได้รับความสะดวกและรวดเร็วและยังสามารถติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับผู้ใช้คอมพิวเตอร์เครื่องอื่นๆ ในระบบได้อีกด้วย

4.6 ข้อควรระวังในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

ระบบอินเทอร์เน็ตมีประโยชน์มากมายทั้งด้านการศึกษา ด้านการค้า ด้านธุรกิจและการลงทุน หรือแม้แต่ด้านอุตสาหกรรม แต่การใช้ระบบอินเทอร์เน็ตนั้นก็ยังมีข้อควรระวังเพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าระบบอินเทอร์เน็ตคือการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ถึงกันทั่วโลก ที่มีทั้งผู้ใช้และข้อมูลที่ปะปนกันอยู่ทั้งในส่วนที่ดีและไม่ดี สำหรับการที่ใช้ระบบระบบอินเทอร์เน็ตมีข้อควรระวัง ดังนี้

1. การสืบค้นข้อมูล ข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลที่ยังมิได้มีการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญองค์กรหรือสถาบันใดและเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้เครือข่ายทุกคน มีสิทธิที่จะนำเสนอความคิดเห็นเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างอิสระ ผู้ใช้จึงจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลและใช้วิจารณญาณในการเลือกสรรโดยตรง เช่น ข้อมูลด้านการแพทย์หรือผลการทดลองต่างๆ จึงเป็นวิจารณญาณของผู้อ่านที่จะต้องไตร่ตรองข้อความที่อ่านนั้นด้วยว่าควรจะเชื่อถือได้หรือไม่ (ปรีดา จิตรสุนทร. ม.ป.ป.: ออนไลน์)
2. การติดต่อสื่อสารในการใช้ประโยชน์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกมากที่สุดแต่มีข้อจำกัดบางประการ คือ ผู้รับไม่สามารถมองเห็นลักษณะ อากาหรหรือสีหน้าของผู้ส่ง ดังนั้น การส่งข้อความควรให้มีความชัดเจน กระชับ ถูกต้องและถูกกาลเทศะ เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นได้
3. การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การที่อินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายไร้พรมแดนที่ไม่มีเจ้าของและไม่ขึ้นกับกฎระเบียบขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ผู้ใช้เครือข่ายที่ต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือนำเสนอความคิดบนเครือข่าย จึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและหลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เหมาะสม คลาดเคลื่อนหรืออาจกระทบกระเทือนสร้างความเสียหายต่อผู้อื่นได้
4. เกิดช่องว่างของความคิดและความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล ที่อยู่ในชนบทและในเมือง เนื่องจากการติดต่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลจะกระทำโดยกลุ่มที่มีการศึกษา และมีฐานะในระดับหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสังคมยุคข่าวสารข้อมูล แต่บุคคลที่อยู่ในชนบทที่เป็นเกษตรกรอยู่ห่างไกล มีการศึกษาน้อย ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ก็จะเป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสังคมอีกลักษณะหนึ่ง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความคิดของบุคคลทั้งสองกลุ่ม
5. เกิดการโจรกรรมข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ซึ่งเป็นผลจากการเจริญเติบโตของระบบข่าวสารทำให้มีแนวโน้มที่จะรวมศูนย์ข้อมูลอยู่ที่เดียวกัน การโจรกรรมข้อมูลก็จะเป็นไปได้ง่ายหากผู้นั้นเข้าถึงกลไกต่างๆ ก็สามารถรู้ถึงข้อมูลอันเป็นความลับของบริษัทหรือหน่วยงานราชการมาใช้ประโยชน์
6. การหมกมุ่นอยู่กับสมองกลและเครื่องจักรอาจทำให้มนุษย์ขาดความสมบูรณ์ ในการใช้ชีวิตที่มีวัฒนธรรมอันละเอียดอ่อน เพราะขาดการพบปะผู้คนโดยการสัมผัสระหว่างตัวคนต่อตัวคนและที่สำคัญที่สุดคือเมื่อชีวิตส่วนใหญ่จมอยู่กับเครื่องไฟฟ้าก็อาจจะห่างไกลจากธรรมชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อจิตใจและความสุนทรีย์ของมนุษย์

7. ไวรัส หนอนอินเทอร์เน็ต และระเบิดเวลา เป็นโปรแกรมอิสระไม่พึ่งประสงค์มีจุดมุ่งหมายที่จะก่อความเสียหายหรือทำให้คอมพิวเตอร์ทำงานช้าลงรวมไปถึงการเข้าครอบครองทรัพย์สินทางปัญญาทำให้ระบบทำงานช้าและเสียหายได้มารยาทในการใช้งานอินเทอร์เน็ต (ปรีดา จิตรสุนทร. ม.ป.ป.: ออนไลน์) อินเทอร์เน็ตถือได้ว่าเป็นบริการสาธารณะและมีผู้ใช้จำนวนมาก เพื่อให้การใช้งานเป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ผู้ที่เข้ามาใช้ควรมีกฎ กติกาที่ปฏิบัติร่วมกัน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการใช้งานที่ผิดวิธี ในที่นี้ขอแยกเป็น 2 ประเด็น คือ

1. มารยาทของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในฐานะบุคคลที่เข้าไปใช้บริการต่างๆ ที่มีอยู่ในอินเทอร์เน็ต แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านการติดต่อสื่อสารกับเครือข่าย ประกอบด้วย

1.1.1 ในการเชื่อมต่อเข้าสู่เครือข่ายควรใช้ชื่อบัญชี (Internet Account Name) และรหัสผ่าน (Password) ของตนเองไม่ควรนำของผู้อื่นมาใช้ รวมทั้งนำไปกรอกแบบฟอร์มต่างๆ

1.1.2 ควรเก็บรักษาห้สผ่านของตนเองเป็นความลับ และทำการเปลี่ยนรหัสผ่านเป็นระยะๆ รวมทั้งไม่ควรแอบดูหรือถอดรหัสผ่านของผู้อื่น

1.1.3 ควรวางแผนการใช้งานล่วงหน้าก่อน ารเชื่อมต่อกับเครือข่าย เพื่อเป็นการประหยัดเวลา

1.1.4 เลี่ยงถ่ายโอนเฉพาะข้อมูลและโปรแกรมต่างๆ เท่าที่จำเป็นต่อการใช้งานจริง

1.1.5 ก่อนเข้าใช้บริการต่างๆ ควรศึกษากฎ ระเบียบ ข้อกำหนดรวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติของแต่ละเครือข่ายที่ต้องการติดต่อ

1.2 ด้านการใช้ข้อมูลบนเครือข่าย ประกอบด้วย

1.2.1 เลือกรหัสข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ มีแหล่งที่มาของผู้เผยแพร่และที่ติดต่อ

1.2.2 เมื่อนำข้อมูลจากเครือข่ายมาใช้ ควรอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น และไม่ควรแอบอ้างผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

1.2.3 ไม่ควรนำข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นไปเผยแพร่ก่อนได้รับอนุญาต

1.3 ด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ใช้ ประกอบด้วย

1.3.1 ใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อสื่อสาร และใช้คำให้ถูกความหมายเขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

1.3.2 ใช้ข้อความที่สั้น กระชับรัดกุมเข้าใจง่าย

1.3.3 ไม่ควรนำความลับ หรือเรื่องส่วนตัวของผู้อื่นมาเป็นหัวข้อในการสนทนา รวมทั้งไม่ใส่ร้ายหรือทำให้นุคคลอื่นเสียหาย

1.3.4 หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ดูถูกเหยียดหยามศาสนา วัฒนธรรมและความเชื่อของผู้อื่น

1.3.5 ในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ควรสอบถามความสมัครใจของผู้ที่ติดต่อด้วยก่อนก่อนที่จะส่งแฟ้มข้อมูล หรือโปรแกรมที่มีขนาดใหญ่ไปยังผู้ที่เราติดต่อด้วย

1.3.6 ไม่ควรส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ที่ก่อความรำคาญและความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เช่น จดหมายลูกโซ่ เป็นต้น

1.4 ด้านระยะเวลาในการใช้บริการ ประกอบด้วย

1.4.1 ควรคำนึงถึงระยะเวลาในการติดต่อกับเครือข่าย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ใช้คนอื่นๆ บ้าง

1.4.2 ควรติดต่อกับเครือข่ายเฉพาะช่วงเวลาที่ต้องการใช้งานจริงเท่านั้น

2. มารยาทของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ในฐานะบุคคลที่ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ลงบนอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย

2.1 ควรตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและข่าวสารต่างๆ ก่อนนำไปเผยแพร่บนเครือข่าย เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นจริง

2.2 ควรใช้ภาษาที่สุภาพ และเป็นทางการในการเผยแพร่สิ่งต่างๆ บนอินเทอร์เน็ต และควรเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 ควรเผยแพร่ข้อมูล และข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ ไม่ควรนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่ขัดต่อศีลธรรมและจริยธรรมอันดี รวมทั้งข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น

2.4 ควรบีบอัดภาพหรือข้อมูลขนาดใหญ่ ก่อนนำไปเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต เพื่อประหยัดเวลาในการ ดึงข้อมูลของผู้ใช้

2.5 ควรระบุแหล่งที่มา วันเดือนปีที่ทำการเผยแพร่ข้อมูล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ของผู้เผยแพร่ รวมทั้งควรมี คำแนะนำ และคำอธิบายการใช้ข้อมูลที่ชัดเจน

2.6 ควรระบุข้อมูล ข่าวสารที่เผยแพร่ให้ชัดเจนว่าเป็นโฆษณา ข่าวลือความจริง หรือความคิดเห็น

2.7 ไม่ควรเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารรวม ทั้งโปรแกรมของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาตจาก เจ้าของ และที่สำคัญ คือ ไม่ควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลของผู้อื่นที่เผยแพร่บนเครือข่าย

2.8 ไม่ควรเผยแพร่โปรแกรมที่นำความเสียหาย เช่น ไวรัสมัลแวร์เข้าสู่ระบบเครือข่าย และควรตรวจสอบแฟ้มข้อมูล ข่าวสารหรือโปรแกรมว่าปลอดไวรัส ก่อนเผยแพร่เข้าสู่ระบบอินเทอร์เน็ต

สรุปว่า อินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีใหม่ในการสื่อสารสารสนเทศที่เปรียบเสมือนชุมชนแห่งหนึ่งของโลก ซึ่งรวมคน ทั่วทุกมุมโลกเข้าด้วยกัน จึงทำให้มีบริการต่างๆ เกิดขึ้นใหม่ตลอดเวลา ซึ่งมีทั้งข้อดีที่เป็นประโยชน์และข้อควรระวัง ผู้ใช้บริการระบบอินเทอร์เน็ตต้องมีวิจารณญาณในการรับข้อมูลข่าวสารรวมถึงต้องมีจรรยาบรรณในการใช้ระบบซึ่งถือว่าเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก

4.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบอินเทอร์เน็ต

งานวิจัยต่างประเทศ

เดวาพอร์ท (ยอดชาย โคตรอุทิน. 2546: 48; อ้างอิงจาก Davaport. 1995: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในกิจกรรมห้องเรียนและใช้เพื่อการพัฒนาการทำงานของนักการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเทนเนสซี จากการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างหนึ่งคือความรู้ในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น การใช้ไทเฟอร์ ในการค้นหาข้อมูล การใช้โปรเซสยิลเคทรอนิกส์ เป็นต้น และตัวแปรอีกอย่างหนึ่งคือทัศนคติในการเข้ารับการฝึกอบรมการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตรวมทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและใช้ในการพัฒนาการทำงาน

โดโรธี (ธนิยา ลอยสุวรรณ. 2546: 44; อ้างอิงจาก Dorothy. 1997) ศึกษาประเด็นในการพัฒนาครูที่เป็นผู้นำทางด้านเทคโนโลยีของโครงการ Ohio Schoolnet พบว่าอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต คือ ความบกพร่องด้านการบริหาร วิธีการสนับสนุนความกดดันในการเตรียมความพร้อมสำหรับการทดสอบจากผู้ชำนาญการที่ได้รับมอบหมายการแก้ปัญหาที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงตารางการสอน การปรับปรุงเครือข่าย การจัดหางบประมาณและการใช้แหล่งทรัพยากรของครู การสนับสนุนโปรแกรมการฝึกอบรมการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยความต้องการในการมอบอำนาจในการรวบรวมเทคโนโลยีของโรงเรียนและการเห็นความสำคัญต่อรูปแบบการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตของครูและผู้บริหาร

เพนนี่ เอ (เกศรา ชั่งชวลิต. 2544: 36; อ้างอิงจาก Penny A. 1998) ศึกษาเหตุผลของครูในการนำเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน พบว่า สิ่งที่น่าสนใจให้ครูนำอินเทอร์เน็ตมาประกอบการเรียนการสอน คือ วิธีสอนซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากครูเป็นศูนย์กลางในห้องเรียนมาเป็นการเรียนแบบร่วมมือและการเรียนการสอนแบบโครงการได้อีกด้วย อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างและกระตุ้นให้ผู้เรียน มีความสนใจบทเรียนมากขึ้น มีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) (สุวรรณ มาศเมฆ. 2540: 35; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539: i-iii) ได้ศึกษาเรื่องการวิจัยและพัฒนาระบบเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถด้านบุคลากรและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของหน่วยงานในเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษาตลอดจน การศึกษาและพัฒนารูปแบบการเชื่อมโยงเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษาของชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนแม่บทการพัฒนาเครือข่ายระบบสารสนเทศของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป การดำเนินการในระยะที่ 1 เป็นการศึกษาวิจัยศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาขีดความสามารถด้านบุคลากรและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของหน่วยงาน ในเครือข่ายสารสนเทศทางการศึกษาของชาติ (National Education Information Network หรือ NEINET) ผลการวิจัยได้นำไปดำเนินงานในขั้นตอนการออกแบบและทดสอบระบบเครือข่าย ระยะที่ 2 การดำเนินงานวิจัยดังกล่าว ได้ทำการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและบริการศึกษาโดยตรง ซึ่งเป็นหน่วยงานในกลุ่มเป้าหมายหลักและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาพร้อมทั้ง ทำการสัมภาษณ์และเยี่ยมชมการปฏิบัติงานเพื่อการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม สรุปผลการวิจัยได้ตั้งนี้ สถานภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบเครือข่ายของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษามีความตื่นตัวในการประยุกต์ใช้งานและติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ในวงกว้างซึ่งเห็นได้จากการเชื่อมโยงใช้งานในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการจัดทำการเรียนการสอนทางไกล ตลอดจนการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการเรียนการสอน (CAI) โดยแต่ละ หน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานกลางในระดับกระทรวงและระดับกรมรวมทั้ง สถานศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของรัฐ จะมีแผนแม่บทในการพัฒนาระบบสารสนเทศของหน่วยงาน และแผนการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีไว้อย่างชัดเจนทางด้านบุคลากร ด้านสารสนเทศยังมี สัดส่วนของบุคลากรด้านนี้น้อยมากเมื่อเทียบกับบุคลากรด้านอื่นๆ และบุคลากรของบางคนยังเป็น บุคลากรในสายงานอื่นๆ ที่มาช่วยงานด้านระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายของหน่วยงาน ดังนั้น หน่วยงานต่างๆ จึงยังมีปัญหาด้านบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศในอันที่จะพัฒนาและประยุกต์ใช้งานได้อย่างเหมาะสมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

อำไพศรี โสประทุม (สุวรรณ มาศเมฆ. 2540: 35; อ้างอิงจาก อำไพศรี โสประทุม. 2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลข่าวสารและปัจจัยบางประการที่มีผลต่อการยอมรับ สื่อคอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ตของผู้ใช้ ของคอมพิวเตอร์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบ สอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 224 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า สื่อ บุคคลเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับอินเทอร์เน็ตมากกว่าสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ สื่อมวลชนมี

ความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้ ความจำเป็นในการใช้ติดต่อสื่อสารในงานธุรกิจปัจจุบัน ขณะที่สื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ตโดยการที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตช่วยในการทำงาน รายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับความต้องการใช้ในอนาคต การเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์กับความถี่บ่อยในการใช้ การช่วยพัฒนาในการทำงานและความต้องการใช้ในอนาคต คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ต มีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ตและความทันสมัยของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการยอมรับอินเทอร์เน็ต

วรารัตน์ นิยมไทย (2547: 78) ได้ศึกษาผลของการให้ความรู้ผู้ประกอบการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปว่าระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเทคโนโลยีทางการติดต่อสื่อสารที่กำลังมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้นในยุคปัจจุบัน โดยสังเกตได้ว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีผู้วิจัยให้ความสนใจในการศึกษาถึงระบบนี้อย่างมากมายซึ่งในแต่ละงานวิจัยนั้นมุ่งประโยชน์ให้กับผู้ใช้บริการ ทั้งผู้เรียน ผู้สอน อาจารย์ ข้าราชการ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประชาชนทั่วไปรวมถึงสถานศึกษาที่สนใจระบบนี้ เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ใหญ่ที่สุด ที่สามารถสนองความต้องการที่หลากหลายกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดีด้วยประสิทธิภาพของเทคโนโลยีนี้ ผู้วิจัยเกิดความเชื่อว่าระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยไม่มีข้อกีดขวางด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล เวลา สถานที่ และระยะทาง ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรทางด้านการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ผลของการให้ความรู้ผู้ประกอบการในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่มีต่อทักษะจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ประกอบการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากที่สุดต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา ดังได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. แบบแผนการทดลองและวิธีการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 360 คน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อ.สัตหีบ จ.ชลบุรี จำนวน 25 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่มีผู้ปกครองตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้ปกครองที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. ผู้ปกครองมีความสามารถในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

2. แบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

1. ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนในการสร้างชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตด้านการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

1.1 ศึกษาวิจัย เอกสาร วารสาร และโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความรู้ผู้ปกครองด้วยระบบอินเทอร์เน็ต

1.2 รวบรวมรายละเอียด กำหนดประเด็น และขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา เพื่อสร้างชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

1.3 สร้างชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยโดยแบ่งเป็น 12 กิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมที่ 1 ต้นไม้ให้คุณ
- กิจกรรมที่ 2 หนูน้อยนักประดิษฐ์
- กิจกรรมที่ 3 อ่านนิทาน สานความรู้
- กิจกรรมที่ 4 แม่ครัวตัวน้อย
- กิจกรรมที่ 5 5 ส. พ่อ แม่ ลูก
- กิจกรรมที่ 6 น้ำหมักชีวภาพ
- กิจกรรมที่ 7 ซักผ้าช่วยแม่
- กิจกรรมที่ 8 หลอมใจเย็นไมตรี
- กิจกรรมที่ 9 คนมีน้ำยา
- กิจกรรมที่ 10 เรียนรู้สู่โลกกว้าง
- กิจกรรมที่ 11 ดอกไม้ปลายนิ้วมือ
- กิจกรรมที่ 12 ออกกำลังกายกันเถอะ

1.4 นำชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยและมีประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้ปกครองดังนี้

- 1.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มสิริ เนาวรังสี อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาศาสตรมหาวิททยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- 1.4.2 อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการแผนกอนุบาลโรงเรียนเกษมพิทยา
- 1.4.3 อาจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตรมหาวิททยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สรุปคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญคือ การปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับประโยชน์ที่ระบุ โดยเฉพาะจิตสาธารณะ การตั้งชื่อกิจกรรมให้สื่อความหมายตรงตามกิจกรรมที่ทำ และปรับภาษาให้น่าสนใจ เชิญชวนให้ผู้ครองอยากอ่าน ส่วนในกิจกรรมที่ 6 นำหมักชีวภาพ ผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ไม่เห็นด้วยกับหัวข้อนี้ แต่ด้วยเหตุผลที่โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี อยู่ในบริบทที่อยู่ใกล้กับแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของท้องถิ่นในการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้เรียนรู้เรื่องเกษตรกรรมและสิ่งแวดล้อม คือ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ตำบลหนองบอนแดง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ดังนั้นผู้วิจัยจึงถือเป็นโอกาสที่ดีในการที่จะปลูกฝังแนวคิดรักโลกให้กับนักเรียนด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนและผู้ปกครองได้ทำกิจกรรมนี้

1.5 ปรับปรุงแก้ไขชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยด้านการใช้ภาษาให้กระชับรัดกุมและชัดเจนยิ่งขึ้นตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน และให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคอมพิวเตอร์ คือ นายพัฒนา บุญถึง เขียนโปรแกรมเพื่อบรรจุชุดให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกับครอบครัวเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยลงในเว็บไซต์ของโรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ที่ <http://www.ds.ac.th/> และทดสอบประสิทธิภาพในการใช้งาน

1.6 เชื่อมโยงเว็บไซต์กับระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ความรู้ผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยได้โพสต์กิจกรรมทั้ง 12 กิจกรรมลงในเว็บไซต์พร้อมกัน โดยผู้วิจัยได้กำหนดตารางเวลากิจกรรมในหน้า 66 เพื่อให้ผู้ปกครองส่งข้อมูลย้อนกลับหลังจากการทำกิจกรรมต่างๆ แล้ว และในเวลาเดียวกันผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเลือกทำกิจกรรมโดยสามารถยืดหยุ่นตามตารางเวลาของกิจกรรมในแต่ละครอบครัวได้ แล้วทำการส่งข้อมูลย้อนกลับให้ครบทั้ง 12 กิจกรรม

ตาราง 2 กำหนดการจัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้ประกอบการในการทำกิจกรรมครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

รายการกิจกรรม	ฝึกฝนทักษะพื้นฐานจิตสาธารณะที่ต้องการปลูกฝัง
1. ต้นไม้ให้คุณ	- การดูแลรักษาต้นไม้ให้เติบโตขึ้น
2. หนูน้อยนักประดิษฐ์	- ส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งของถึงประโยชน์สูงสุด
3. อ่านนิทาน สานความรู้	- การใช้อย่างทะนุถนอมไม่ให้เกิดชำรุดเสียหาย
4. แม่ครัวตัวน้อย	- การอาสาช่วยทำงานของส่วนรวมและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น การรับประทานอาหารให้หมด
5. 5 ส. พ่อ แม่ ลูก	- การทำหน้าที่ของตนตามที่ได้รับมอบหมาย
6. น้ำหมักชีวภาพ	- การรู้จักคุณค่าของทรัพยากรโดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
7. ซักผ้าช่วยแม่	- การรับอาสาช่วยงานผู้อื่น
8. หลอมใจเย็นโมเตรี่	- การแบ่งปัน ของกิน ของใช้เพื่อผู้อื่น
9. คนมีน้ำยา	- การพึ่งพาตนเองด้วยการนำสมุนไพรมาใช้ให้เกิดประโยชน์
10. เรียนรู้สู่โลกกว้าง	- การอยู่ร่วมกับผู้อื่นเมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
11. ดอกไม้ปลายนิ้วมือ	- การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม
12. ออกกำลังกายกันเถอะ	- การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้อุปกรณ์กีฬาพร้อมกัน

หมายเหตุ

1. การวิจัยนี้ได้เริ่มปฏิบัติการทดลองตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 14 มีนาคม พ.ศ.2553 ผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 6 สัปดาห์ มีรายการกิจกรรมทั้งหมด 12 กิจกรรม โดยผู้ประกอบการมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม แต่เสนอแนะให้ผู้ปกครองทำสัปดาห์ละ 2 กิจกรรม ถ้าผู้ประกอบการมีความประสงค์จะทำมากกว่าสัปดาห์ละ 2 กิจกรรมย่อมสามารถทำได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตารางเวลาของแต่ละครอบครัว

2. ในระหว่างการทำกิจกรรมถ้าผู้ประกอบการมีความคิดเห็นที่แตกต่าง หรือต้องการนำเสนอข้อมูลเพิ่มเติม สามารถแสดงความคิดเห็นได้ในเว็บบอร์ดด้านล่างของแต่ละกิจกรรม

2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย
ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย

2.2 ศึกษาปริมาณ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม กำหนดกรอบคำถามเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย โดยให้มีเนื้อหาเฉพาะและครอบคลุมตามนิยามที่กำหนดไว้ในการวิจัย โดยให้สื่อความหมายที่ชัดเจน

2.3 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยจำนวน 45 ข้อ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ด้านละ 15 ข้อ นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลจำนวน 2 ท่าน และการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมและความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนการใช้ภาษาโดยใช้เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านดังนี้

2.3.1 อาจารย์ชัชวาล อินทุไศภน	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ โรงเรียนดาราสุมุท
2.3.2 อาจารย์อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์	นักวิชาการสอบ ระดับ 8 กองสรรหาบุคคล ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
2.3.3 อาจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว	อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สรุปคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แบบสอบถามควรใช้คำถามเชิงบวก ประโยคที่ใช้ควรสั้น กระชับ สื่อความหมายที่ชัดเจน พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยควรจะชัดในแบบสอบถาม

2.4 ปรับแก้แบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งเลือกไว้ด้านละ 12 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 – 1.00

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อตรวจสอบภาษา ข้อคำถาม เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจภาษาชัดเจนขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว มาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Coefficient Alpha (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์, 2545: 131) พบว่าค่าความเชื่อมั่นด้านที่ 1 เท่ากับ .88 ด้านที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 ด้านที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ซึ่งมีค่าสูงพอที่จะใช้ในการวิจัยได้

2.7 นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลการพัฒนাজิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลอง

ตัวอย่างแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัว สำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ทั่วไปที่อาจเกิดขึ้นในทุกครอบครัว ขอให้ท่านพิจารณาแต่ละข้อความแล้วตัดสินใจเลือกข้อที่ตรงกับสถานการณ์ภายในครอบครัวของท่านมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความเป็นจริง ในช่องระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ (0 – 1 – 2 – 3) เพียงช่องแต่ละข้อเดียว และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ แต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 3 = มากที่สุด หมายถึง มีโอกาส 10 ครั้ง ปฏิบัติ 7 ครั้ง (ประมาณ 70%)
 2 = มาก หมายถึง มีโอกาส 10 ครั้ง ปฏิบัติ 4 – 6 ครั้ง (ประมาณ 50%)
 1 = น้อย หมายถึง มีโอกาส 10 ครั้ง ปฏิบัติ 1 – 3 ครั้ง (ประมาณ 30%)
 0 = น้อยที่สุด หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

ตัวอย่าง

ข้อที่	การพัฒนাজิตสาธารณะ	ระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ			
		0	1	2	3
0	ลูกมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดบ้าน การปิดกวาดบ้าน การเช็ดถูบ้าน หรือเช็ดทำความสะอาดสิ่งต่างๆ	☒			
00	ลูกมีส่วนร่วมในครอบครัวเรื่องการทำสวน ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ ตัดแต่งกิ่งไม้				☒

ข้อ 0 หมายถึง ลูกไม่มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดบ้านเลย

ข้อ 00 หมายถึง ลูกมีส่วนร่วมในการทำสวนเป็นประจำทุกครั้งที่มีการทำสวน

แบบแผนการทดลองและวิธีการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งการทดลอง (Quasi - experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยการทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อน – หลังการทดลอง (one-group pretest – posttest design) ใช้แบบแผนการทดลอง ที่มีลักษณะดังแสดงในตาราง (องอาจ นัยพัฒน์. 2549: 270)

ตาราง 3 แสดงแบบแผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง	O ₁	X	O ₂
เมื่อ	O ₁ แทน แบบสอบถามการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลอง		
		X แทน การดำเนินการให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	
			O ₂ แทน แบบสอบถามการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย หลังการทดลอง

2. วิธีการดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 14 มีนาคม พ.ศ. 2553 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.ds.ac.th/> ในช่วงเวลา 19.00 – 21.00 น. ของทุกวัน โดยมีแผนการทดลอง ดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากกลุ่มประชากร โดยเลือกจากห้องที่ผู้ปกครองมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยมาให้ผู้ปกครองตอบเป็นรายบุคคลก่อนการทดลอง

3. ดำเนินการทดลองโดยการให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวด้วยระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยและสื่อสารกับผู้ปกครองในกระดานสนทนาเพื่อรับรู้ถึงผลของการนำไปใช้ของผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัยในปกครองเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้โพสต์ข้อมูลกิจกรรมครอบครัวลงไปที่ 12 กิจกรรมพร้อมกันซึ่งผู้ปกครองสามารถเข้ามาอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองจากเว็บ <http://www.ds.ac.th/> โดยยึดหยุ่นให้ผู้ปกครองมีอิสระในการเลือกทำ

กิจกรรมตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังให้ทำสัปดาห์ละ 2 กิจกรรมหรือมากกว่านั้น ภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สามารถส่งผลกระทบต่อกลับการทำกิจกรรมครบทั้งหมด 12 กิจกรรม ถือว่าครอบครัวนั้นได้ทำกิจกรรมเสร็จสมบูรณ์แล้ว

4. ระหว่างการทดลองผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.ds.ac.th/> ในช่วงระยะเวลา 19.00-21.00 น. ของทุกวัน ตลอดระยะเวลา 6 สัปดาห์ เพื่อเก็บข้อมูลจำนวนของผู้ปกครองที่เข้ามาอ่านชุดให้ความรู้ในแต่ละวัน

5. หลังการทดลองครบตามระยะเวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยมาให้ผู้ปกครองตอบเป็นรายบุคคลอีกครั้ง เพื่อวัดการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการให้ความรู้ด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยค่าสถิติ t-test for dependent samples (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 104)

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. การหาคุณภาพของแบบสอบถามการร่วมกิจกรรมในครอบครัวเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539: 249; อ้างอิงจาก Rovinelli; & Hambleton. 1977)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (บุญเชิด วิทยุโณอนันตพงษ์. 2545: 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัด
	K	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	$\sum S_x^2$	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การคำนวณหาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ใช้ในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ 2539: 103) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนในกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของจิตสภาวะก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้
สูตร t – test for dependent samples (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2539 : 101)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติ t – test
	D	แทน	ผลต่างระหว่างจิตสภาวะก่อนทดลอง และหลังทดลอง
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างระหว่างจิตสภาวะ ก่อนทดลองและหลังทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างจิตสภาวะ ก่อนทดลองและหลังทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	ผลรวมของผลต่างระหว่างจิตสภาวะ ก่อนทดลองและหลังทดลองทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
\bar{D}	แทน	ค่าเฉลี่ยผลต่างของคะแนน
S_d	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานผลต่างของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที (t – distribution)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของสถิติ
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ตอนที่ 2 การพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมาเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 4 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	
	N	ร้อยละ
สถานภาพ		
บิดา	8	32
มารดา	17	68
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	2	8
30 – 40 ปี	17	68
41 – 50 ปี	6	24
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	1	4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	21	84
สูงกว่าปริญญาตรี	2	8
อื่นๆ	1	4
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	1	4
นักธุรกิจ, ค้าขาย	7	28
พนักงานบริษัท, ห้างร้าน	11	44
รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ	2	8
อื่นๆ	4	16

จากตาราง 4 พบว่าผู้ปกครองที่ร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นมารดาร้อยละ 68 มีอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 30 – 40 ปีร้อยละ 68 ระดับการศึกษาเฉลี่ยสูงสุดปริญญาตรีร้อยละ 84 และประกอบอาชีพพนักงานบริษัทหรือห้างร้านร้อยละ 44

ตาราง 5 การเปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	ก่อนการ		หลังการ		\bar{D}	S_d	t	p
	ทดลอง		ทดลอง					
	\bar{X}	S	\bar{X}	S				
ด้านที่ 1 การดูแลรักษาและ								
ทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความ	18.44	4.94	28.64	3.72	10.20	3.22	15.80**	.000
เสียหายต่อของส่วนรวม								
ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และ								
การอาสาทำ หน้าที่บางอย่าง	21.44	6.76	30.72	4.21	9.28	4.36	10.66**	.000
เพื่อส่วนรวม								
ด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการ								
ใช้ของส่วนรวม	23.12	6.04	29.08	3.12	5.96	4.11	7.26**	.000
รวม	63.00	15.69	88.44	9.77	25.44	9.45	13.46**	.000

จากตาราง 5 พบว่า หลังการทดลองให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตแล้วเด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมมีจิตสาธารณะสูงขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านที่ 2 การถือเป็นที่และอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม และด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมมีจิตสาธารณะสูงขึ้นตามลำดับ แสดงว่าเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้รับความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มีการพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้น

ตอนที่ 2 การพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ตาราง 6 การพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลการพัฒนา		
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{D}	S_d	ร้อยละ
ด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม	18.44	4.94	28.64	3.72	10.20	3.22	55.31
ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และการอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม	21.44	6.76	30.72	4.21	9.28	4.36	43.28
ด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม	23.12	6.04	29.08	3.12	5.96	4.11	25.78
รวม	63.00	15.69	88.44	9.77	25.44	9.45	40.38

จากตาราง 6 พบว่า หลังการทดลองให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะสูงขึ้น ร้อยละ 40.38 ของจิตสาธารณะก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม สูงขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านที่ 2 การถือเป็นที่และการอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวมและด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม สูงขึ้นตามลำดับ

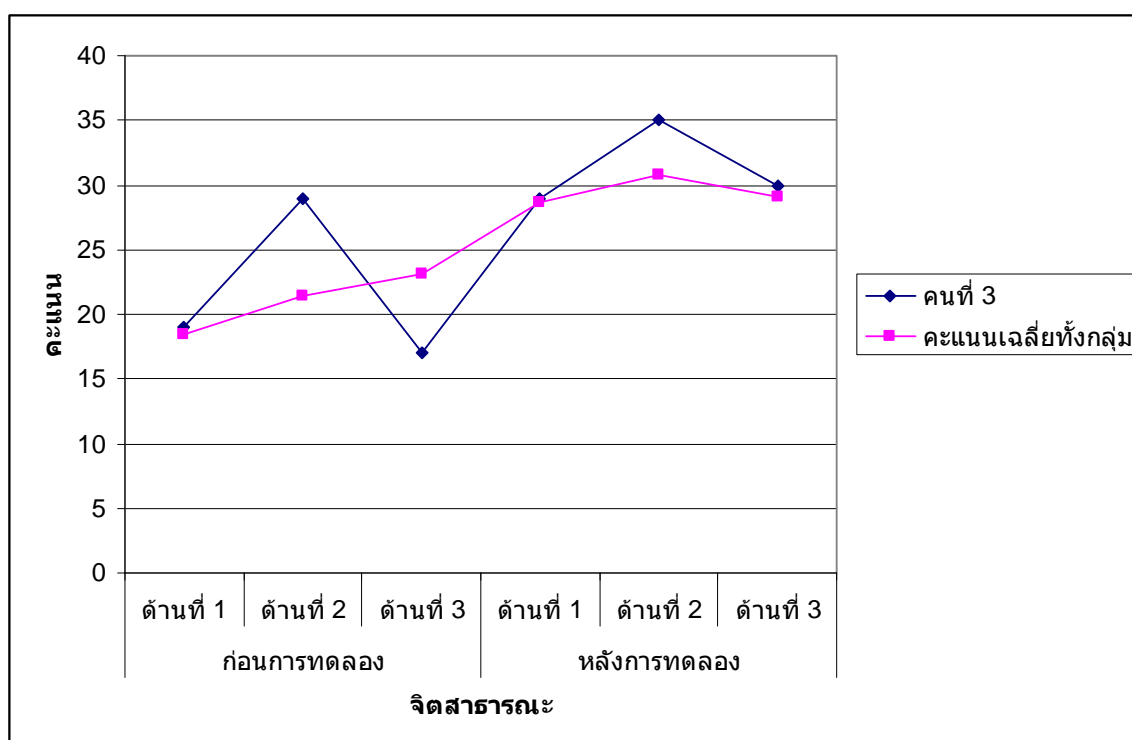
ตาราง 7 ตัวอย่างผลการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตรายบุคคล

คนที่	จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย	ก่อนการ	หลังการ	ผลการพัฒนา	
		ทดลอง	ทดลอง	คะแนน	ร้อยละ
		คะแนน	คะแนน	คะแนน	ร้อยละ
1	ด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม	19	30	11	57.89
	ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และเคารพอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม	27	35	8	29.63
	ด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม	31	33	2	6.45
	รวม	77	98	21	27.27
2	ด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม	16	24	8	50.00
	ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และเคารพอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม	18	30	12	66.67
	ด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม	17	28	11	64.71
	รวม	51	82	31	60.78

จากตาราง 7 พบว่า หลังการทดลองให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เด็กปฐมวัยคนที่ 1 มีจิตสาธารณะสูงขึ้นร้อยละ 27.27 ของจิตสาธารณะก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม สูงขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านที่ 2 การถือเป็นที่และเคารพอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม และด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม สูงขึ้นตามลำดับ

เด็กปฐมวัยคนที่ 2 มีจิตสาธารณะสูงขึ้นร้อยละ 60.78 ของจิตสาธารณะก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าเด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะด้านที่ 2 การถือเป็นที่และ การอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม สูงขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม และด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม สูงขึ้นตามลำดับ

เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอตัวอย่างผลการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตรายบุคคล นำมาแสดงเป็นเส้นภาพพัฒนาการ ดังแสดงในภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 เส้นภาพแสดงพัฒนาการของจิตสาธารณะรายบุคคล

จากภาพประกอบ 3 พบว่า เด็กปฐมวัยคนที่ 3 มีคะแนนจิตสาธารณะก่อนการทดลอง ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และ การอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งกลุ่มเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม และด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนของกลุ่ม แสดงว่าควรพัฒนาด้านนี้เป็นพิเศษ หลังการทดลองมีคะแนนจิตสาธารณะสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยทั้งกลุ่ม 3 ด้าน ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และ การอาสาทำ หน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม มีคะแนนจิตสาธารณะสูงขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมและด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวมตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะช่วยให้ความรู้ผู้ปกครองมีแนวทางในการทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว ซึ่งการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนี้ จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและสามารถนำไปเผยแพร่สู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้หรือกลุ่มกัลยาณมิตร ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ที่มีบทบาทในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและผู้ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อจะได้นำแนวทางในการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

หลังจากผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและทำกิจกรรมในครอบครัวแล้ว เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการจิตสาธารณะสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 360 คน จาก 8 ห้องเรียน ของโรงเรียนดาราสมุทร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี จำนวน 25 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ซึ่งเป็นเด็กปฐมวัยที่มีผู้ปกครองตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้ปกครองที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
2. ผู้ปกครองมีความสามารถในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ระหว่างการทดลองผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.ds.ac.th/> ในช่วงระยะเวลา 19.00 - 21.00 น. ของทุกวัน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. **ตัวแปรอิสระ** คือ การให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
2. **ตัวแปรตาม** คือ จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย แบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 1. การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม
 2. การถือเป็นที่และเคารพอาสาคำสั่งที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม
 3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ – 14 มีนาคม พ.ศ. 2553 เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.ds.ac.th/> ในช่วงเวลา 19.00 – 21.00 น. ของทุกวัน โดยมีแผนการทดลอง ดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากกลุ่มประชากรโดยเลือกจากห้องที่ผู้ปกครองมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยมาให้ผู้ปกครองตอบเป็นรายบุคคลก่อนการทดลอง

3. ดำเนินการทดลองโดยการให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวด้วยระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยและสื่อสารกับผู้ปกครองในกระดานสนทนาเพื่อรับรู้ถึงผลของการนำไปใช้ของผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัยในปกครองเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยได้โพสต์ข้อมูลกิจกรรมครอบครัวลงไปทั้ง 12 กิจกรรมพร้อมกันซึ่งผู้ปกครองสามารถเข้ามาอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองจากเว็บ <http://www.ds.ac.th/> โดยยืดหยุ่นให้ผู้ปกครองมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังให้ทำสัปดาห์ละ 2 กิจกรรมหรือมากกว่านั้น ภายในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สามารถส่งผลกระทบต่อกลับการทำกิจกรรมครบทั้งหมด 12 กิจกรรมถือว่าครอบครัวนั้นได้ทำกิจกรรมเสร็จสมบูรณ์แล้ว

4. ระหว่างการทดลองผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลที่ <http://www.ds.ac.th/> ในช่วงระยะเวลา 19.00-21.00 น. ของทุกวัน ตลอดระยะเวลา 6 สัปดาห์ เพื่อเก็บข้อมูลจำนวนของผู้ปกครองที่เข้ามาอ่านชุดให้ความรู้ในแต่ละวัน

5. หลังการทดลองครบตามระยะเวลา 6 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเรื่องผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยมาให้ผู้ปกครองตอบเป็นรายบุคคลอีกครั้ง เพื่อวัดการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย และนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการให้ความรู้ด้วยระบบอินเทอร์เน็ต ด้วยค่าสถิติ t-test for dependent samples (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2539: 104)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยการทดสอบค่าที (t - test) สำหรับข้อมูลลักษณะเกี่ยวเนื่องกัน (dependent sample)

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารจากระบบอินเทอร์เน็ตและได้ทำกิจกรรมในครอบครัวแล้ว มีการพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้รับข้อมูลข่าวสารจากระบบอินเทอร์เน็ตเรื่องการทำกิจกรรมในครอบครัว มีการพัฒนาจิตสาธารณะสูงขึ้นเป็นร้อยละ 40.38 ของความสามารถพื้นฐานเดิม โดยด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมมีการพัฒนาร้อยละ 55.31 ด้านที่ 2 การถือเป็นที่และ การอาสาทำหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวมมีการพัฒนาร้อยละ 43.28 และด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมมีการพัฒนาร้อยละ 25.78 ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาผลทำให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองให้ความรู้การทำกิจกรรมครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เด็กปฐมวัยมีจิตสาธารณะโดยภาพรวมและจำแนกตามด้าน 3 ด้านได้แก่การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นที่และ การอาสาทำหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การให้ความรู้ผู้ปกครอง ช่วยให้ผู้ปกครองสามารถส่งเสริมความมีจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

การที่ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตสามารถช่วยพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยได้ อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากเหตุผลดังนี้

1. ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ ที่เชื่อว่า กระบวนการที่ทำให้เด็กเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่มาขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล ในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะต่างๆ ทางสังคม ซึ่งเพียเจท์ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น และได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุนาวิณ; และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. 2523: 39-40; อ้างอิงจาก Piaget. 1932) ไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (แรกเกิด – 2 ปี) เป็นขั้นที่ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล่อมและระบบกฎเกณฑ์ได้ การประพฤติปฏิบัติจะกระทำเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย

2. ขั้นปฏิบัติตามคำสั่ง (อายุ 2 – 8 ปี) เด็กสามารถรับสภาพแวดล่อม และบทบาทของตนต่อผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (อายุ 8 ปีขึ้นไป) เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา ซึ่งเด็กสามารถใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจจะประเมินความถูกต้องโดยดูจากเจตนาผู้กระทำและตั้งเกณฑ์ของตนเองได้

เพียงเท่านี้ได้อธิบายว่าจริยธรรมมีแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ทุกชนิด และเขาได้สังเกตการเล่นของเด็ก พบว่าเด็กที่อยู่ในช่วงอายุก่อน 8 ปี เป็นระยะที่ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมของเด็กและยึดถือกฎเกณฑ์ที่ได้จากผู้ใหญ่เป็นกฎเกณฑ์ตายตัว แบนดูรา (นพมาศ ชู่งพระ (ธีรเวคิน). 2546: 388) กล่าวว่า เราสามารถสร้างพฤติกรรมได้โดยไม่ต้องอาศัยการเสริมแรงจากข้างนอก (External reinforcement) เราสามารถเรียนรู้พฤติกรรมมากมายได้โดยการดูตัวอย่าง เราได้พฤติกรรมจาก Observational learning หรือเรียนรู้ได้โดยการสังเกตการณ์ตามความคิดของแบนดูรา การดูตัวอย่างแล้วเลียนแบบมีความสำคัญต่อชีวิตเรา เพราะเหตุผลหลายอย่าง อาจเป็นว่า สิ่งแวดล้อมนั้นมีอันตรายอยู่มากมาย ทำให้การลองผิดลองถูกต้องเสียงมาก ยกตัวอย่างเช่น เวลาเราหัดว่ายน้ำ หัดขับรถ หัดขับเครื่องบิน จะต้องมีการสอนและอธิบายก่อนที่จะไปมีประสบการณ์จริง นอกจากนี้การสอนคนด้วยวิธีเสริมแรงจะยุ่งยาก เมื่อเข้าต้องการมีกิจกรรมมากมาย ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้สามารถทำได้โดยการให้ดูแบบที่เหมาะสม แม้เด็กทฤษฎีการเรียนรู้สมัยก่อนๆ จะละเลยบทบาทของการเรียนรู้แบบสังเกตการณ์ที่มีต่อการก่อพฤติกรรม แต่แบนดูราและนักวิชาการอื่นในเวลานี้ก็ได้แก้ไขจุดบกพร่องข้อนี้และได้ให้ความกระจ่างต่อวิธีที่เราได้มาซึ่งพฤติกรรม การคงไว้และการมีพฤติกรรมโดยอาศัยตัวอย่างจากผู้อื่น และสอดคล้องกับพรอยด์ (พัชรี สวนแก้ว. 2532: 57; อ้างอิงจาก Freud. 1949) นักจิตวิเคราะห์ได้ย้ำให้เห็นว่า วัยเริ่มต้นของชีวิตมนุษย์ระยะ 5 ปีแรกของคนเรา ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับในตอนต้นๆ ของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเราตลอดจนถึงวาระสุดท้ายเขาเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูในระยะปฐมวัยนั้นมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ว่าผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจิตสำนึกสูงขึ้น

2. กิจกรรมในชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองเป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยสามารถพบได้ในชีวิตประจำวันและคุ้นเคยเป็นอย่างดี ประกอบการที่ผู้ปกครองได้จัดสภาพแวดล้อม กระตุ้นและชี้แนะเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 6 สัปดาห์ เมื่อเด็กปฐมวัยทำกิจกรรมทุกครั้งจึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและได้ฝึกประสบการณ์ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยเด็กมีปฏิสัมพันธ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ลงมือกระทำและคิดด้วยตัวเด็กเอง ผู้ปกครองสนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการปฏิบัติโดยการทำซ้ำๆ ตามความพอใจจะช่วยให้เด็กปฐมวัยพัฒนาความมีจิตสำนึกได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. 2523: 43; อ้างอิงจาก Kohlberg. 1964) ที่เชื่อว่า การพัฒนาการทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้ ความรู้จากการพำรสอนของบุคคลอื่นโดยตรง แต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทของตนต่อผู้อื่นและบทบาทของผู้อื่นด้วย เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์

กับลักษณะต่างๆ ของสังคมของบุคคลอื่น ในฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และสัมพันธ์กับลักษณะต่างๆ ของบุคคล คือ อายุ ระดับสติปัญญาและลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ด้วยเหตุนี้การวิจัยในครั้งนี้จึงเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองที่บ้าน โดยให้ผู้ปกครองเข้าอ่านชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยเอง

3. การเข้าอ่านชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองนั้น สามารถเข้าอ่านได้ตลอดเวลาและสถานที่ไม่ว่าจะเป็นที่บ้านหรือที่ทำงาน รวมถึงสามารถพิมพ์ชุดให้ความรู้ผู้ปกครองนี้ให้เป็นเอกสารได้ จะเห็นได้ว่า การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนี้เองมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ความรู้การทำกิจกรรมครอบครัวเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดวาพอร์ท (ยอดชาย โคตรอุฉิน. 2546: 48; อ้างอิงจาก Davaport. 1995: บทคัดย่อ) ที่พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างหนึ่งคือความรู้ในการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งสาเหตุที่ความรู้พื้นฐานทางคอมพิวเตอร์สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้นอาจเป็นเพราะว่าในอินเทอร์เน็ตมีเครื่องมือที่ช่วยในการใช้งานง่ายขึ้นเพียงแค่อ่านเป็นก็สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้แล้วและสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารัตน์ นิยมไทย (2547: 78) ได้ศึกษาผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระหว่างการให้ความรู้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ผู้ปกครองได้ให้ความสนใจเข้าอ่านชุดให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและสื่อสารกับทางโรงเรียนมาโดยตลอดโดยดูได้จากข้อมูลการเยี่ยมชมที่ <http://www.ds.ac.th/> ที่ผู้วิจัยให้ผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์เขียนโปรแกรมรองรับซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ผู้ปกครองได้ให้ความสนใจเข้าอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับเพนนี่ เอ (เกศรา ชั่งชวลิต. 2544: 36; อ้างอิงจาก Penny A. 1998) ศึกษาเหตุผลของครูในการนำเครือข่ายอินเทอร์เน็ตการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน พบว่า สิ่งที่น่าสนใจให้ครูนำอินเทอร์เน็ตมาประกอบการเรียนการสอน คือ วิธีสอนซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากครูเป็นศูนย์กลางในห้องเรียนมาเป็นการเรียนแบบร่วมมือและการเรียนการสอนแบบโครงการได้อีกด้วย อินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างและกระตุ้นให้ผู้เรียน มีความสนใจบทเรียนมากขึ้น มีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีระบบการตรวจสอบข้อมูลการผู้เข้าชมเว็บไซต์ของโรงเรียนดาราสมุทร ตลอดระยะเวลาทั้งก่อนและหลังการทดลอง โดยวิธีการให้ผู้ปกครองที่สนใจการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่เป็นเฉพาะผู้ปกครองในโรงเรียนดาราสมุทรเท่านั้น ซึ่งมีผู้ปกครองระดับปฐมวัย – มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 5,315 คน โดยมีผู้ปกครองที่สนใจเข้ามาเรียนรู้จำนวน 2,128 คนซึ่งนับตามจำนวนเครื่องของการใช้งาน หากผู้ปกครองคนเดิมใช้งานเครื่องอื่นนอกเหนือจากเครื่องเดิมที่เข้าเว็บไซต์ครั้งแรก ระบบจะทำการนับเป็นอีกหนึ่งเครื่องตามหมายเลข IP ของเครื่อง จากจำนวนผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ประเมินตามจำนวนผู้ปกครองระดับปฐมวัยและประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งอยู่ในอาคารสิริดารานี้จำนวน 2,000 คน แสดงว่าผู้ที่เข้ามาเรียนรู้เป็นผู้ปกครองระดับปฐมวัยและประถมศึกษาผู้ปกครองที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิกของเว็บไซต์จะถูกเรียกว่า “สมาชิก” (Member) และบุคคลใดที่ไม่ใช่ผู้ปกครองในโรงเรียนดาราสมุทร และไม่ได้ลงทะเบียนเป็นสมาชิกจะถูกเรียกว่า “ผู้มาเยี่ยม” (Visitor) ในการลงทะเบียนวิธีนี้ผู้วิจัยจะสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของสมาชิกได้อย่างละเอียด และผู้วิจัยจะเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูลเองทุกวัน พบว่า

1.1 ก่อนการทดลองมีผู้ปกครองในโรงเรียนดาราสมุทร ให้ความสนใจในการลงทะเบียนเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ เพื่อเข้าอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตทั้ง 3 ระดับชั้น คือ อนุบาล 1, อนุบาล 2 และอนุบาล 3 ซึ่งทุกครั้งก่อนผู้วิจัยจะส่ง “ชื่อผู้ใช้” และ “รหัสผ่าน” ให้กับสมาชิกจะมีการตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลอย่างละเอียดทุกคน

1.2 ระหว่างและหลังการทดลองนี้จะมีสมาชิกที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสนใจเข้าอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งเมื่อดูจากข้อมูลการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์จะพบว่าสมาชิกกลุ่มนี้ให้ความสนใจในการอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองเป็นระยะเวลาไล่เลี่ยกันกับสมาชิกที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ระหว่างและหลังการทดลองนี้จะมีแขกเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์จำนวนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยดูจากข้อมูลการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ เดือนมกราคม จำนวน 330 คน เดือนกุมภาพันธ์ จำนวน 954 คน เดือนมีนาคม จำนวน 502 คน แสดงว่ามีบุคคลอื่นให้ความสนใจในการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยซึ่งอาจเป็นผู้ปกครองนอกโรงเรียนที่สนใจการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนี้เช่นกัน

1.4 หลังการทดลอง ผู้วิจัยพบว่า ผู้ปกครองยังให้ความสนใจในการเข้าชมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งดูข้อมูลล่าสุดจากการเยี่ยมชมของเว็บไซต์ วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2553 มีผู้เข้าชม 1 คน วันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2553 จำนวน 12 คน ระหว่างวันที่ 21 – 28 พฤษภาคม พ.ศ.2553 จำนวน 94 คน

วันที่ 1 – 28 พฤษภาคม พ.ศ.2553 จำนวน 162 คน เดือนเมษายน 229 คน รวมทั้งสิ้นตั้งแต่เปิดทดสอบการให้บริการเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2552 จำนวน 2,128 คน

2. การให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองในการดูแลและส่งเสริมเด็กปฐมวัย การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและแนวทางในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยและการสร้างเสริมจิตสำนึกต่อส่วนรวมเป็นลักษณะบทบาทความ พร้อมทั้งเขียนบทความนำเสนอตัวอย่างของผู้ปกครองท่านหนึ่งที่นักเรียนได้เห็นในชีวิตประจำวันทุกวันที่ทำกิจกรรมที่โรงเรียนอาหารชื่อคุณปู่สรวง บัวทอง ในหัวข้อ “ดอกไม้บานสื่อสารความดี” เพื่อให้ผู้ปกครองที่เข้าอ่านชุดให้ความรู้ มีความเข้าใจและสนับสนุนในการดูแลช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในปกครองให้สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพอย่างสมวัย ซึ่งเรื่องนี้ได้เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาเด็กปฐมวัยไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังพร้อมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นอีกด้วย

3. การให้ความรู้การทำกิจกรรมครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยในครั้งนี้ ได้รับความสนใจและตอบรับจากผู้ปกครองในระดับชั้นอนุบาล 3 (เด็กปฐมวัยอายุ 5 - 6 ปี) เป็นอย่างมากโดยเฉพาะในชุดกิจกรรมครอบครัวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยในลักษณะของกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต้นไม้ให้คุณ กิจกรรมหนูน้อยนักประดิษฐ์ กิจกรรมอ่านนิทานสานความรู้ กิจกรรมแม่ครัวตัวน้อย กิจกรรมซักผ้าช่วยแม่และกิจกรรมออกกำลังกายกันเถอะและผู้ปกครองในกลุ่มทดลองได้เข้าอ่านอย่างต่อเนื่องจนครบทั้ง 6 สัปดาห์ ดังตัวอย่างการสะท้อนผลจากผู้ปกครอง 2 ท่าน ดังนี้

3.1 จากคุณแม่น้องเฟริสท์ Stevedore (LCTS) (Stevedore@lct.com) “สวัสดีค่ะคุณครูนา ตั้งแต่ครูนาแนะนำให้มีกิจกรรมในครอบครัวน้องเฟริสท์ (ด.ญ.ชนาวรรณ ตั้งคำ อ. 3/8) คำทำตัวน่ารักขึ้น สนใจที่จะถามและช่วยคุณแม่ ทำงานบ้าน มากกว่าการดูทีวี คุณแม่สั่งให้ทำอะไร ก็จะไปทำ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง คุณพ่อกับคุณแม่ รู้สึกดีใจ ที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีค่ะ ต้องยกความดีให้คุณครูทุกคน ที่มีส่วนผลักดันเด็กๆ ด้วยค่ะ”

3.2 จากคุณแม่น้องไหมแก้ว (Panadda.Sungvunna@InergyAutomotive.com) “ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณครูนาและโรงเรียนดาราสุมทรวด้วยค่ะ ที่ให้โอกาสไหมแก้วและครอบครัวได้ประลองฝีมือ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้กับโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพของตัวเองและครอบครัว สื่อสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านและตัวเด็กให้มากขึ้น แต่ก่อนยอมรับว่า การทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีข้อมูลน้อยมาก ว่า ทำแล้วจะได้อะไร ทำแล้วจะตรงใจ ตอบโจทย์โรงเรียนถูกหรือไม่ แต่คราวนี้ต้องบอกว่า ได้รับข้อมูลที่กว้างขึ้น ชัดเจนขึ้นค่ะ คิดว่าโครงการนี้มีประโยชน์”

นอกเหนือจากเรื่องการทำกิจกรรมครอบครัวแล้วยังมีผู้ปกครองให้ความสนใจติดต่อเรื่องอื่น ๆ ด้วย เช่น การขอข้อมูลพัฒนาการนักเรียน การติดต่อเรื่องสมัครเข้าเรียนของลูก การขอข้อมูลเอกสารต่างๆ จากทางโรงเรียนที่เป็นไฟล์ข้อมูล การร้องเรียนถึงปัญหาที่พบในห้องเรียน ฯลฯ ซึ่งแสดงว่าช่องทางการสื่อสารที่เปิดเพิ่มขึ้นทางเว็บไซต์นี้ได้ผลจริงและตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองให้มีทางเลือกในการใช้บริการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญโดยการจัดตั้งผู้รับผิดชอบด้านนี้โดยตรงเพื่อจะได้ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างรวดเร็ว มีข้อมูลที่ต้องถามแม่นยำ เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

4. การโต้ตอบหรือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในช่องแสดงความคิดเห็นทำกิจกรรมในกลุ่มผู้ปกครองระหว่างการความรู้ในสัปดาห์ที่ 1 ถึง 6 เกิดขึ้นน้อยอาจเป็นเพราะผู้ปกครองยังขาดทักษะการบันทึกข้อมูลย้อนกลับหรือการสะท้อนข้อมูลกลับเป็นภาษาเขียน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น คำแนะนำ ปัญหา รวมถึงเล่าถึงการนำความรู้ไปใช้จากการสังเกตพฤติกรรมการซักถามโดยตรงกับทั้งเด็กและผู้ปกครองโดยตรงที่โรงเรียน

5. จากการใช้แบบสอบถามผู้ปกครองเพื่อการวัดจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยพบว่าศักยภาพที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคนซึ่งมีปัจจัยแวดล้อมหลายอย่าง เช่น สภาพแวดล้อมที่บ้าน ประสบการณ์เดิม ระดับสติปัญญา รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีผลกับจิตสำนึกโดยตรงซึ่งการทดสอบหลังการทดลองพบว่าส่งเสริมความมีจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนี้สามารถพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยได้เพราะการทำงานร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียนมีความต่อเนื่องกัน

6. จากผลการวิจัย พบว่า ก่อนการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เด็กปฐมวัยมีคะแนนจิตสำนึกโดยภาพรวมและจำแนกตามองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบได้แก่ การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม การถือเป็นที่และเคารพอาสาคำสั่งที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในระดับต่ำ แต่หลังการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เด็กปฐมวัยมีคะแนนจิตสำนึกสูงขึ้นในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งแสดงว่าหากผู้วิจัยให้ความรู้ผู้ปกครองในระยะเวลาที่นานกว่า 6 สัปดาห์ คะแนนการพัฒนจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยน่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้วิจัยควรให้ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่างได้รับการฝึกการสะท้อนข้อมูลกลับเป็นลายลักษณ์อักษรเพิ่มเติมในเว็บบอร์ดนอกเหนือจากการพูดคุยเพื่อเป็นการแบ่งปันข้อมูลการทำกิจกรรมของแต่ละครอบครัวสำหรับผู้ปกครองครอบครัวอื่นๆ

2. ก่อนเข้าใช้บริการกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (Webboard) ควรศึกษากฎระเบียบข้อกำหนดรวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติของแต่ละเครือข่ายที่ต้องการติดต่อและผู้ให้บริการควรรู้ถึงจรรยาบรรณในการใช้อินเทอร์เน็ตโดยตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและหลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เหมาะสมคลาดเคลื่อน ไม่ควรเขียนข้อความหรือความคิดเห็นต่างๆ ด้วยคำไม่ควรใช้คำสุภาพ หมิ่นประมาทผู้อื่นในกระดานข่าวหรืออาจกระทบกระเทือนสร้างความเสียหายต่อผู้อื่นได้

3. ผู้ปกครองควรให้ความสนใจหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กทั้งในด้านร่างกายอารมณ์จิตใจ และด้านสังคมเพื่อพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ โดยเฉพาะแต่ด้านพัฒนาการทางสติปัญญาเท่านั้น

4. การให้ความรู้ผู้ปกครองควรเริ่มจากการสร้างความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของบทบาทผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูและให้ความช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในปกครองโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและชี้แนะเด็กปฐมวัยรวมถึงจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อให้คุณพ่อ คุณแม่ ญาติ หรือผู้ปกครองได้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมเด็กปฐมวัยในปกครองให้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมวัยและเต็มศักยภาพมากขึ้น

5. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านระบบอินเทอร์เน็ตบ่อยครั้งพบว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีห้องสมุดดิจิทัล (Digital Library) จำนวนมากขึ้นกว่าแต่ก่อนอีกทั้งยังมีบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับการค้นคว้าข้อมูลทั้งภายในและต่างประเทศ พร้อมทั้งมีโปรแกรมรองรับการดาวน์โหลดข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากขึ้น ทำให้ผู้วิจัยสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลต่างๆ แต่ในบางครั้งถ้าเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเซิร์ฟเวอร์ (Server) มีปัญหาหรือล่มจะทำให้ไม่สามารถค้นหาข้อมูลได้ในทันทีและอาจไม่ได้ข้อมูลที่ต้องการเลย จึงควรบันทึก (Save) หรือพิมพ์ (Print) เอกสารและข้อมูลต่างๆ เก็บไว้ตั้งแต่ครั้งแรกที่พบข้อมูลทันทีเพราะเมื่อต้องการใช้ข้อมูลอีกครั้งแล้วกลับเข้าไปหาอยู่ที่อยู่เดิมแล้วไม่พบ จะได้ไม่เสียข้อมูลไป

6. ท้ายสุดให้ความรู้ผู้ปกครองควรเพิ่มคำถามท้ายสุดให้ความรู้ หรือการตอบคำถามเพื่อให้ผู้ปกครองได้ประเมินตนเองถึงความเข้าใจในเรื่องที่ผู้ปกครองอ่าน ซึ่งอาจจะทำเป็นในรูปแบบถามตอบ หรือ CAI

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสาธารณะในระดับช่วงอายุอื่น เช่น 2 - 3 ปี, 3 - 4 ปี เป็นต้น
2. ควรมีกกลุ่มควบคุมในการทำวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาจิตสาธารณะกับกลุ่มทดลองจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น

3. ควรมีเครื่องมือวิจัยในการวัดการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยมากกว่า 1 แบบ เพื่อให้งานวิจัยมีความเข้มแข็งและได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกมากขึ้น เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับความต้องการการให้ความรู้ผู้ปกครองในด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย จิตวิทยาพัฒนาการ นวัตกรรมการเรียนรู้ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นต้น

5. ควรมีการวิจัยพัฒนากิจกรรมสำหรับผู้ปกครองเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่น เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ความมีวินัย ความสามารถในการพูด โภชนาการสำหรับเด็กปฐมวัย ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การปลูกฝังศีลธรรมสำหรับเด็ก เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือฝึกเด็กในการดำรงชีวิตประจำวันทักษะพื้นฐานงานบ้าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5.
- กรุงเทพฯ: ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5.
- กฤษณี ภูพัฒน์. (2538). *การศึกษาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้ชุดความรู้แก่ผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กนิษฐา นิต์สนพัฒนา; และคณะ. (2541). *จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤษณา ตันติผลาชีวะ. (2542) เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว.541 *การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส โปรดักส์.
- (2548). *รูปแบบการทอเกี่ยวเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในชุมชน*. เอกสารหมายเลข 5 การประชุมทางวิชาการ สอว.ประเทศไทย ครั้งที่ 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารอัดสำเนา.
- กว้าง ผลสุข. (2550). *ความสัมพันธ์ของการร่วมกิจกรรมครอบครัวกับความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *จอมปราศรัยนักการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- (2548). *ครอบครัวแสนสนุก : สร้างกิจกรรมครอบครัวให้สนุกจนลูกๆ ติด*. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- เกศรา ชั่งขวลิต. (2544) *การแสวงหาข่าวสาร การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจในการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร และบริเวณชานเมือง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประชาสัมพันธ์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เจนจิรา คงสุข. (2540) *การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กวัยอนุบาลด้วยรูปแบบการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ฉันทนา ภาคบงกช. (2531). เอกสารประกอบการศึกษาวិชา ปว.541 การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชาย โพธิ์สีดา; และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ :

ศึกษากรณีกรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม.

มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชนิดา ชื่นวัด. (2549). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัด

คลองชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การบริหาร

การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เชิดชัย ไชครัตนชัย. (2542, มิถุนายน – ตุลาคม). แนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรม

นันทนาการ. วารสารวิชาการสถาบันราชภัฏนครราชสีมา สีมารจารย์. 13(27): 10.

เชียรศรี วิวิธสิริ. (2529) จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2523). จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการ

วิจัย ฉบับที่ 21. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2538). ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม : การวิจัยและการพัฒนาบุคคล. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถนอมพร เลหาจรัสแสง (2541) ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน

2551, <http://202.28.94.55/web/322161/2551/001/g30/page7.html>

ทิพย์สุดา นิลสินธพ. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธनिया ลอยสุวรรณ. (2546) การศึกษาสภาพปัญหาของการใช้บริการอินเทอร์เน็ตบนเครือข่ายบัวศรี

ของอาจารย์บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการและนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปรินิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธรรมนันท์กา แจ้งสว่าง. (2547). ผลของการใช้โปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะด้วยบทบาทสมมติกับ

ตัวแบบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์ วท.ม. (วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นนท์วัฒน์ ชุนชี. (2546). *การใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ไสงาม. (2543) *การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับจัดการศึกษาสำหรับผู้ปกครองตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กอนุบาล ในจังหวัดศรีสะเกษ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นพมาศ อึ้งพระ(ธีรเวคิน). (2546). *ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์.(2545). *การวัดประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญทัน ภูบาล. (2549). *การใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยงค์ จินดาวงศ์; และคนอื่นๆ. (2550). *ชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียนหมวดวิชาพัฒนาอาชีพ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (งานบ้าน)*. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2551, จาก <http://ebook.nfe.go.th/ebook/html/026/64.htm>
- ประเวศ วะสี. (2541). *ปฏิรูปการศึกษายกเครื่องทางปัญญา ทางรอดจากความหายนะ*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิศรีสุภะดีวงศ์.
- ปรีดา จิตรสุคนธ์. (ม.ป.ป.). *การใช้งานอินเทอร์เน็ต*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2551, จาก http://rist.risurat.ac.th/elearning/internet/content/index_eng.html/
- พรทิพย์ ไล้ห์เลขา. (2539). *การใช้อินเทอร์เน็ตระบบ Unix & Windows*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรรณพิมล หล่อตระกูล; และจันทร์ชนก โยธินัชชาวลย์. (2542). *พฤติกรรมของคู่สมรสไทยในเรื่องการทำหน้าที่ในครอบครัว*. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 44(4).
- พัชรี สนวนแก้ว. (2532). *เอกสารประกอบการสอน 2174503 การให้ศึกษาแก่พ่อแม่*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโรงเรียนสาธิตคณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พิมพา ตามี. (2540). *ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- ไพบูรณ์ วัฒนศิริธรรม; และสังคม สัจจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2536). เอกสารการสอนชุด. *หลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยอดชาย โคตรอุฉิน. (2546). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2542) *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- รัฐจวน อินทรกำแหง. (2528, พฤศจิกายน-ธันวาคม). ประชาธิปไตยแบบธรรมภิบาลสังคมนิยม. *ปาจารย์สาร*. 16(6): 110-119.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2551). *รายงานการศึกษา เรื่องระบบและกลไกการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรัตน์ นิยมไทย. (2547). *ผลของการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย เทียนถาวร; และคนอื่นๆ. (2542). การศึกษาสภาวะครอบครัวที่มีลักษณะครอบครัวที่พึงประสงค์ของประเทศไทย. *วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม*. 22(4).
- วิทยากร เชียงกุล. (2521). *ปัญหาพื้นฐานของประเทศด้อยพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- วิริยะ บุญยะนิวาสน์ ; และสุพน ทิมอ่ำ. (2549). *หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ป.4 ช่วงชั้นที่ 2*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- วิวิรรณ สรรพอาสา; เดือนนภา อุ่นอ่อน; และ อรนิติ เพ็ญเพียร. (2548). *งานบ้านช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3*. กรุงเทพฯ: เอมพันธ์.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2547, พฤศจิกายน-ธันวาคม). *มศว พลวัต*. 1(1): 2-3.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2542) *สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดอย่างไร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2551). *การวิจัยนำร่องการใช้ตัวบ่งชี้คุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- สหายพล มีชูนิ้ง. (2548). *การเป็นผู้นำนันทนาการ*. กรุงเทพฯ: สยามสเตชันเนอรีซ์พพลายส์.
- สมพงษ์ สิงห์พล. (2542, มิถุนายน – ตุลาคม). ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. *สีมาจารย์*. 13 (27): 15 – 16.
- สี่อพล้ง. (2542, สิงหาคม). จิตสำนึกสาธารณะ เส้นทางสู่ประชาสังคม. *วารสารสี่อพล้ง*. 7(3): 3-19.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2542). เอกสารประกอบการอบรมครูโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา เรื่องจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2544, กรกฎาคม). จิตสำนึกสาธารณะ. *ศิลปวัฒนธรรม*. 22(9): 22-23.
- สุวรรณ มาศเมฆ. (2540) *ความคาดหวังและความพึงพอใจในการใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา : สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่อการดำเนินการกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). *แนวปฏิบัติของพ่อ แม่ ผู้ปกครองในสถานศึกษาเอกชนเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2540) *SchoolNet เครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ. (2550). *นันทนาการ*. สืบค้นเมื่อ 16 กุมภาพันธ์ 2552, จาก <http://www.brdp.osrd.go.th/forlire/conclusion.html>
- หฤทัย อาจปฐ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์. พบ.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2549). *วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สามลดดา.
- อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2542) *การนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2551, จาก <http://kradandum.com/thesis/thesis-02-1.htm/>

- อรุณี ลิ้มศิริ; และ ปัญญาจักร กล่อมชุ่ม. (2542). ง 014 งานเกษตรพื้นฐานสมบูรณ์แบบ. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- อัษฎสิทธิ์ ยิ่งรักพันธุ์. (2550). ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุบล ลิ้มทโรภาส. (2550). ชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียนหมวดวิชาพัฒนาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (งานช่าง). สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2551, จาก http://ebook.nfe.go.th/ebook/pdf/025/0025_12.pdf
- อุไรวรรณ คุ่มวงษ์. (2551). จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมตามโครงการพระราชดำริ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย หนูแดง. (2550). ชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียนหมวดวิชาพัฒนาอาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (การอาชีพ). สืบค้นเมื่อ 8 ธันวาคม 2551, จาก http://ebook.nfe.go.th/ebook/pdf/025/0025_12.pdf
- Elkind, David. (2006, January/February). *Work, Chore, and Play : Setting a Health Balance*. Exchange no.167. pp.39 – 41.
- Gail, G.M. (1981). *Mother Start and Account of an Education*. The Scottish Council for Research in Education.
- Schuette, Christine Theimer. (1999). *Children's evaluations of gender roles in a home context*. Ph.D. (Social psychology). University of Maryland College Park. United States Maryland. Photocopied.
- Seefeldt, C.; & Barbour, N. (1986). *Early childhood education: An introduction*. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Publishing Company.
- Tyree, C.L. (1986, October). *Development of Parenting Skills Taxonomy for Parent Education*. Dissertation Abstracts International. 47(4): 1182 -1194.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย
- ขั้นตอนการลงทะเบียนเป็นสมาชิก ที่ <http://www.ds.ac.th/>
- ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

การสร้างเสริมและปลูกจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมนั้นควรเริ่มจากการสร้างจิตสำนึกให้เกิดขึ้นจริงในสังคมเพราะเป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทยสมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สามารถเรียนรู้ ซึมซับพฤติกรรมได้อย่างรวดเร็วจากคนใกล้ตัว การปลูกจิตสำนึกด้านต่างๆ ที่ได้ผลนั้นควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก โดยเฉพาะวัยเด็กช่วงอายุ 3-8 ขวบ เป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการรับการปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรมและวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนที่ดัดง่าย” การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กทั้งร่างกายและโดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็ก จะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้มาก ดังนั้นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดคือผู้ใหญ่ทุกคนที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก โดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการ ปลูกฝัง อบรมสั่งสอน ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนประทับใจจะเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดจิตสำนึกในการที่จะเลียนแบบในด้านที่ถูกต้อง ควร รวมทั้งเกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อตนเองและส่วนรวม การให้ความรู้ผู้ปกครองจึงเป็นเสมือนการมีแผนที่สำหรับการเดินทางให้ผู้ปกครองได้มีคู่มือชีวิตเพื่อการประพฤติปฏิบัติ ให้ตรงตามครรลองของสังคมโดยมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินชีวิต กิจกรรมในครอบครัวจึงเป็นสายใยถักทอความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว อันจะเป็นสะพานเชื่อมความดี ความงามของพ่อแม่มาสู่ลูก ซึ่งจะเป็นความสุขใจให้กับพ่อแม่ในอนาคต พ่อแม่จึงควรเรียนรู้และฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม พร้อมทั้งจะปรับตัวเข้ากับสังคม เพื่อจะสามารถหล่อหลอมลูกให้เป็นคนดี รู้จักรักตนเองและผู้อื่น

1. คำชี้แจง

1. ชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 กิจกรรมการให้ความรู้ผู้ปกครอง เป็นการให้แนวคิดเรื่องจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) ซึ่งเป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน การคิดคำนึงถึงผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง ผู้อื่นและส่วนรวม เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้านการเมือง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

1.2 การทำกิจกรรมในครอบครัวในการทำกิจกรรมในครอบครัวนั้นสมาชิกในครอบครัวประกอบด้วยบิดา มารดา และบุตร หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย ได้ทำกิจกรรมครอบครัวร่วมกัน ทั้งที่เป็น การแสดงความคิดเห็น หรือการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกันทุกส่วนหรือบางส่วนเกี่ยวกับการทำ ประโยชน์เพื่อส่วนรวม การทำตามหน้าที่ของตนเองและการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม โดยแบ่ง กิจกรรมออกเป็น 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมงานบ้าน กิจกรรมงานอาชีพ กิจกรรมงานอดิเรกและ กิจกรรมนันทนาการ

2. การดำเนินการให้ความรู้ผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ผู้ปกครองที่เข้าร่วมงานวิจัยนี้ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้ปกครอง ดังนี้

2.1.1 ผู้ปกครองที่มีบุตรเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

2.1.2 ผู้ปกครองที่มีความสามารถในการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต

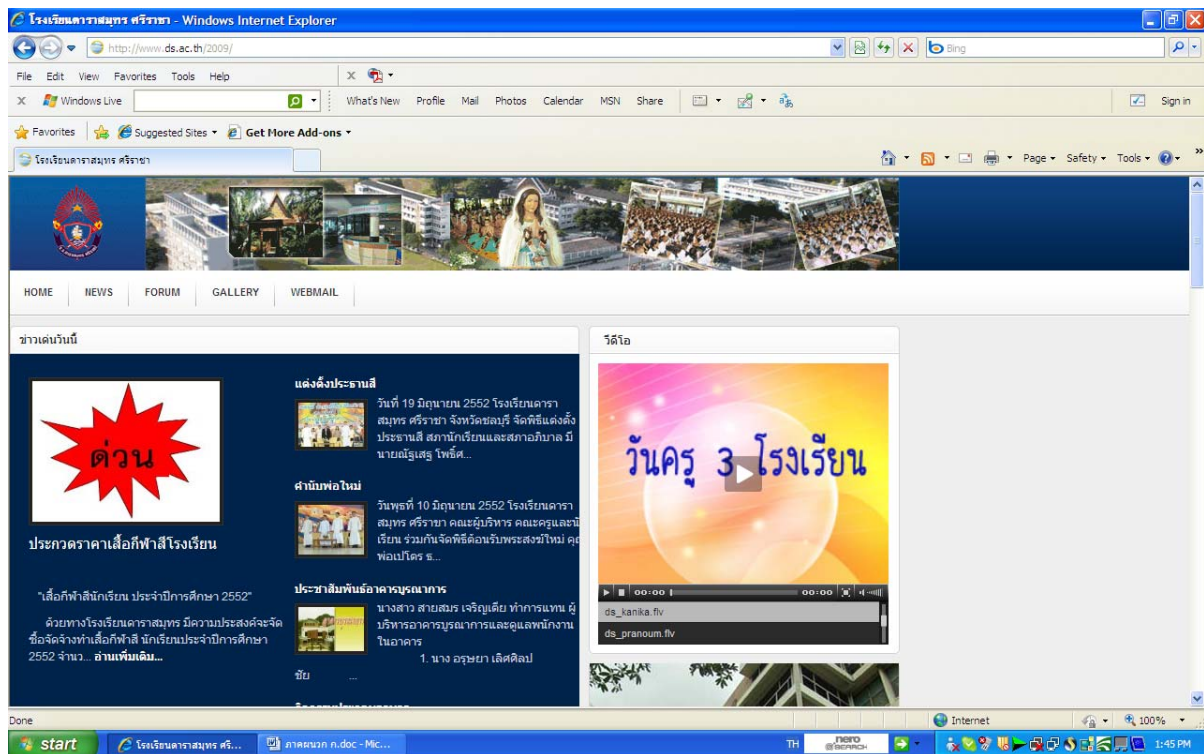
2.2 ผู้ปกครองในโครงการวิจัยลงทะเบียนเป็นสมาชิกที่เว็บไซต์ของโรงเรียนดาราสมุทรที่ <http://www.ds.ac.th/> ก่อนพร้อมๆกับได้รับ “ชื่อผู้ใช้” และ “รหัสผ่าน” จึงจะสามารถเข้ามาอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยได้

2.3 ผู้ปกครองลงทะเบียนเสร็จแล้วสามารถเข้าไปใช้งานในส่วนของ “ปฐมวัย” หรือจะเข้าไปลงทะเบียนในหน้าเว็บของปฐมวัยได้เลยค่ะ

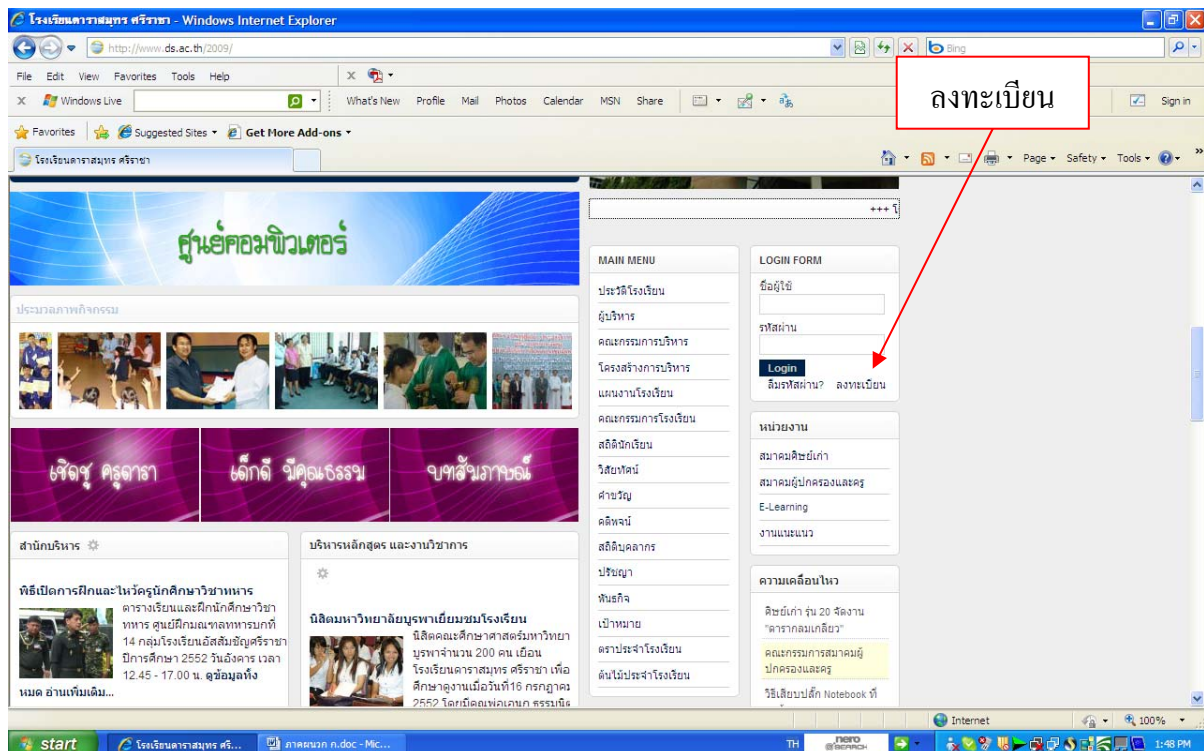
2.4 ผู้ปกครองสามารถเข้ามาอ่านชุดให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำกิจกรรมในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยนี้ได้ ตลอดระยะเวลา 6 สัปดาห์ และสามารถอ่านชุดให้ความรู้ฯ ย้อนหลังได้

2. ขั้นตอนการลงทะเบียนเป็นสมาชิกที่ <http://www.ds.ac.th/>

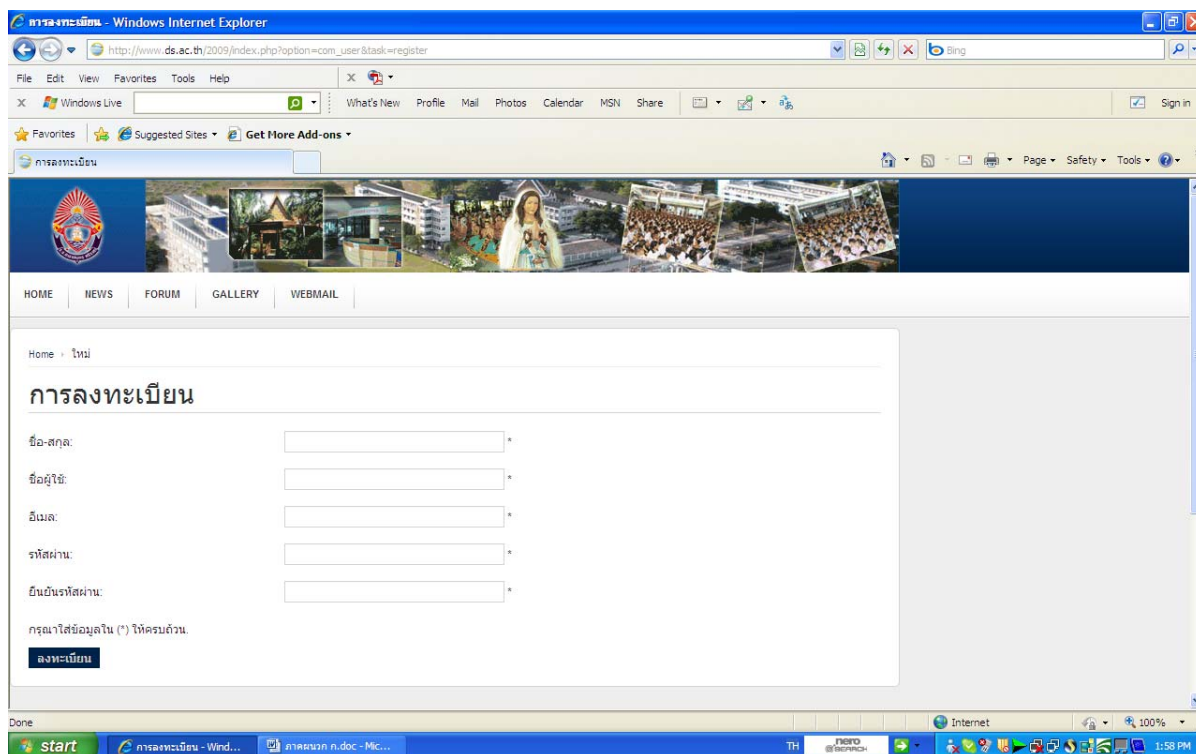
1. เปิดเว็บไซต์ของโรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ที่ <http://www.ds.ac.th/>

2. เลือก “ลงทะเบียน” แล้วคลิก จะเข้าสู่หน้าการลงทะเบียน

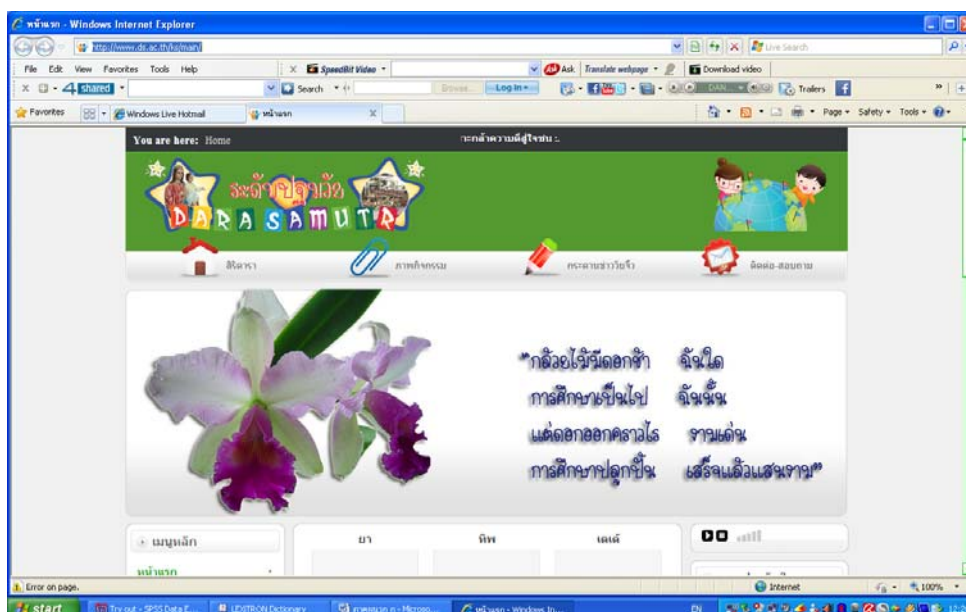
3. กรอกข้อมูลส่วนตัวลงในช่องว่าง เมื่อกรอกครบทุกช่องแล้วให้คลิกที่ลงทะเบียน

4. จากนั้นรอรับ “ชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน” ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ตามที่ได้แจ้งไว้ในหน้าลงทะเบียน

3. ขั้นตอนการเข้าไปอ่านชุดให้ความรู้ผู้ประกอบการในการทำกิจกรรมในครอบครัวผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

1. เปิดเว็บไซต์ของโรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ที่ <http://www.ds.ac.th/ks/main/>

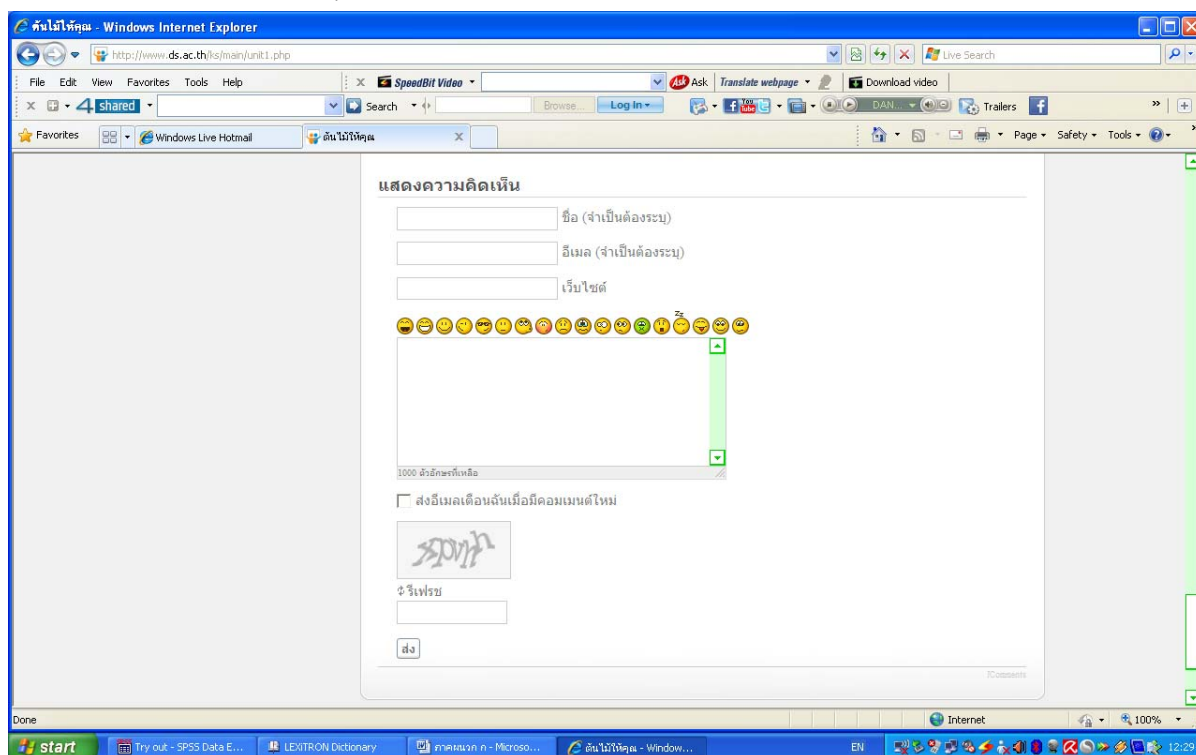
2. กรอก “ชื่อผู้ใช้และรหัสผ่าน” ลงในช่อง “ชื่อผู้ใช้” และ “รหัสผ่าน” (ตามที่ได้รับแจ้งจากจดหมายไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์) แล้วคลิกที่ “เข้าสู่ระบบ”

3. แล้วจะเข้าไปในหน้าข้อมูลข่าวสารของปทุมวิชัย
4. คลิกไปที่ “กิจกรรมการเรียนรู้” ระบบจะเปิดหน้าต่างชุดให้ความรู้ผู้ปกครองมาให้อ่าน แล้วสามารถปิดหน้าต่างที่อ่านจบแล้วได้

5. หากต้องการติดต่อสอบถาม สนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ คลิกไปที่ “แสดงความคิดเห็น” ตรงท้ายเนื้อหาชุดกิจกรรม ดังภาพ

6. จากนั้นผู้ดูแลระบบ และผู้มาเยี่ยมชมเข้ามาตอบคำถาม สนทนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันได้ในหน้าต่างนี้ค่ะ

กิจกรรมที่ 1 “ต้นไม้ให้คุณ”

ในกิจกรรมนี้คุณพ่อ คุณแม่กับลูกๆ จะได้มีโอกาสทำงานร่วมกันโดยการปลูกต้นไม้หรือในกรณีที่ปลูกแล้ว เป็นขั้นตอนของการดูแลรักษาให้เจริญเติบโตขึ้น ซึ่งลูกจะได้สัมผัสการสังเกตรายละเอียด ใส่ใจกับสิ่งรอบตัว มีความละเอียดละไมในการทำงาน โดยคุณพ่อ คุณแม่สามารถชักชวนลูกพูดคุยเรื่องประโยชน์ของการปลูกต้นไม้ หรือยกตัวอย่างเรื่องของบุคคลที่ปลูกต้นไม้ ดูแลรักษาป่าให้คงอยู่ ในที่นี้ยกตัวอย่างเรื่องราวของนายดาบตำรวจวิชัย สุริยุท ผู้บังคับงานหมู่สอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอปราจีนบุรี จังหวัดศรีสะเกษ วัย 58 ปี กลายเป็นคนดังชั่วข้ามคืน เมื่อเครื่องดีมซูกำลังยี่ห้อหนึ่งนำเรื่องราวชีวิตจริงของ “คนป่า” ที่อุทิศเวลาในชีวิตร่วม 20 ปี ก้มหน้าก้มตาปลูกต้นไม้ทุกวันโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มาถ่ายทอดในหนังสือเล่มใหม่ เรื่องราวในโฆษณาชิ้นนั้น บอกเล่าชีวิตจริงของนายดาบตำรวจผู้ใช้เวลาว่างจากงานราชการ ออกปลูกต้นไม้ทุกวันตามที่รกร้างว่างเปล่า ไร่ละถนน ที่ดินสาธารณะ ฯลฯ ปลูกโดยที่ไม่มีนายจ้าง ไม่มีค่าตอบแทนใดๆ จะมีบ้างก็เสียงหัวเราะละมของเด็กๆ และชาวบ้านที่คิดว่าเขาเป็นบ้า เวลาผ่านไปเกือบ 20 ปี อำเภอปราจีนบุรีซึ่งเคยเป็นอำเภอที่แห้งแล้งยากจนที่สุดในประเทศ กลับร่มรื่นเขียวขจีไปด้วยต้นไม้ขนาดชนิด โดยเฉพาะต้นตาลที่นับได้ไม่ต่ำกว่า 2 ล้านต้น ไม่รวมไม้ชนิดอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นยางนา ต้นคูณ ต้นสะเดา ต้นขี้เหล็ก ฯลฯ “ผมยังปลูกต้นไม้เป็นกิจวัตรประจำวันเหมือนเดิมทั้งเช้าและเย็น มันเป็นนิสัยติดตัวไปแล้ว แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยสะดวกเหมือนเมื่อก่อน มีพวกสื่อต่างๆ ไปหาบ่อย ไม่ก็ต้องเข้ากรุงเทพฯ มารับรางวัล หรือเป็นวิทยากรเดินสายไปพูดเรื่องการปลูกต้นไม้ตามที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เวลาที่ไม่มีคนไปหา ไม่มีสื่อไปหา ผมก็ปลูกต้นไม้ทุกวัน วันไหนเป็นเทศกาลพิเศษ ผมจะขอความร่วมมือจากชาวบ้าน มาช่วยกันปลูกต้นไม้ ผมปลูกด้วยเมล็ดพันธุ์ ไม่ได้ปลูกด้วยกล้าไม้ ถ้าปลูกด้วยกล้าไม้มันก็จะไม่ได้มากเหมือนอย่างนี้ เทคนิคการปลูกก็คือปลูกก่อนหน้าฝนและช่วงฝน ดินที่ปลูกต้องโปร่ง มีความชุ่มชื้น พอฝนตกมาเมล็ดก็งอก รากแก้วก็หยั่งลึก นี่ถ้าหากว่าไม่ถูกไฟไหม้ไปบ้าง มันก็จะเพิ่มกว่านี้อีกหลายเท่า แต่ก็ยังดีที่ผมปลูกต้นตาลซึ่งทนสภาพความแห้งแล้งได้ดี แล้วปลูกไม้อื่นๆ ทุกอย่างที่ยังได้ อย่างขี้เหล็ก ต้นหว้า ต้นไม้บางชนิดลำต้นก็สามารถเอาไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น ต้นยางนาต้นมะค่า

“คิดไปแล้วที่ผ่านมาน่าจะปลูกไปแล้วมากกว่า 2 ล้านต้น คือเราเอาเมล็ดพันธุ์ไปหยอดตามขอบถนนริมห้วยหนองคลองบึง วันละ 400 – 500 ต้นได้ ถนนเยอะยิ่งปลูกเยอะ ถ้าถนนเก่าเราก็ปลูกตาล วันหนึ่งปลูกไม่ต่ำกว่า 100 เมล็ด เพราะต้นตาลมันทนไฟ ไม่ค่อยตาย ยิ่งเดี๋ยวนี้ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านมากขึ้น ก็ยิ่งปลูกได้มากขึ้น เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคมที่ผ่านมา เฉพาะต้นคุณก็น่าจะร่วมหมื่นต้นแล้ว เพราะคนที่มาร่วมปลูกเยอะ เดี่ยวนี้ประชาสัมพันธ้ง่าย คนเข้าใจมากขึ้น แต่ก่อนชาวบ้านนี้กว่าผมบ้าจริงๆ ตอนนั้นเขาแค่ล้อเล่นว่าผมบ้า

“ชีวิตผมไม่เปลี่ยน ผมคงเส้นคงวาเหมือนเดิม ปฏิธานเริ่มต้นอย่างไรมันปลายชีวิตก็อย่างนั้น อยากฝากขอบคุณสื่อต่างๆ ที่ไปค้นหาคนตัวเล็กๆ คนหนึ่งที่อยู่ในพงหญ้ากลางทุ่ง ในถิ่นทุรกันดาร มาให้คนในสังคมรู้จัก ถ้าหากว่าใครเอาไปเป็นตัวอย่างได้ก็ดีสำหรับเขา แต่ส่วนตัวผมนั้นก็คงเหมือนเดิมแหละ อย่างไม่รู้ก็อย่างนั้น เรียบง่ายและก็จะทำไปเรื่อยๆ จนกว่าสังขารจะไม่ไหว คิดว่ามรรคผลจากสิ่งที่เราทำมันเกิดกับชาวบ้าน ถ้าหากว่าทั้งประเทศมีคนทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ประเทศชาติก็จะเจริญ อยากจะฝากกับพี่น้องชาวชนบททั้งหลายว่าถ้าเลียนแบบผมได้ก็จะเป็นดี มรรคผลเกิดที่ตัวเขาเองไม่ได้เกิดที่ใคร ถ้าเขาทำเขาก็ได้ของเขาเอง จะซำก็ไม่เป็นไร ผมชอบอุดมคติที่ว่าการสร้างฐานะของตนเองคือการสร้างฐานะของชาติ ถ้าหลายๆ คนมาร่วมกันทำให้ตัวเองเหมือนอย่างผมทำ มันก็มีพลัง” (คู่มือวิถีชีวิตประกอบ) จากเรื่องราวที่ยกตัวอย่างมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ให้กับลูก เพื่อการปลูกฝังอุดมการณ์เรื่องการอนุรักษ์ จากนั้นเรามาเริ่มปฏิบัติจริงกับกิจกรรมในครอบครัวเรื่อง “โลกสีเขียว” กันได้เลยค่ะ

อุปกรณ์

บัวรดน้ำ, ดิน, กระจกถาดต้นไม้, เมล็ดพันธุ์, ช้อน - ส้อมพรวนดิน, น้ำ

วิธีการ

1. กิจกรรม “ต้นไม้ให้คุณ” ก็คือกิจกรรมปลูกต้นไม้ และการหมั่นดูแลรักษาต้นไม้ ได้แก่ การรดน้ำ พรวนดิน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมนี้จะเริ่มจากการรู้จักชื่อของต้นไม้ ประโยชน์ของต้นไม้ การดูแลรักษา วิธีการปลูก และการรู้จักคุณค่าของต้นไม้ ไม่เด็ด ดึง หรือฉีกไปไม้ เป็นต้น
2. ก่อนที่จะเริ่มทำการปลูกให้ลูกได้รู้ถึงชื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ก่อน รวมถึงวิธีการใช้ด้วย เช่น ช้อน พรวนดิน เอาไว้ขุดดินและตักดินกลบหลุมเมื่อนำเมล็ดพันธุ์หรือนำต้นไม้ใส่ลงไปหลุมแล้ว , ส้อมพรวนดิน เอาไว้พรวนดินให้ดินร่วนซุย น้ำจะได้ไหลผ่านได้สะดวกในเวลาที่เรารดน้ำ เพื่อไปเลี้ยงลำต้นให้แข็งแรงและโตไวไว, บัวรดน้ำ เอาไว้ใส่น้ำเพื่อใช้รดน้ำต้นไม้ อาจเริ่มจากการให้เป็นลูกมือช่วยบางขั้นตอน

3. ปลอ่ยให้ลูกแสดงฝีมือเองในการปลูกต้นไม้ง่ายๆ อาจจะใช้เมล็ดหรือต้นกล้าก็ได้ ขณะปลูกก็สามารถถามคำถามเพื่อฝึกให้ลูกได้คิด อย่างเช่น ลองถามลูกว่า ถ้าโลกของเราไม่มีต้นไม้ ลูกคิดว่าโลกของเราจะเป็นอย่างไร แล้วเราจะทำอย่างไรดี, ลูกอยากให้อาณาจักรที่เราช่วยกันปลูกนี้ไปอยู่ที่ไหนบ้าง เพราะอะไร หรืออาจจะชักชวนให้ลูกทำเป็นของขวัญให้กับคนที่ลูกรักก็ได้ ระหว่างที่ชักชวนลูกพูดคุยควรคอยคำตอบของลูกก่อนที่คุณพ่อคุณแม่จะบอกเล่าเพิ่มเติม
4. ช่วยกันดูแล เก็บทำความสะอาดบริเวณที่ทำกิจกรรม ทำความสะอาดอุปกรณ์และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

เกร็ดน่ารู้

1. ระหว่างการปลูกต้นไม้ชวนลูกพูดคุย เล่นเกมเพื่อให้ลูกสนุกสนาน ทำให้การปลูกต้นไม้เป็นเรื่องไม่น่าเบื่อ เมื่อมีปัญหาใช้คำพูดเชิงบวกและแบ่งความรู้สึกกับลูก
2. ไม่ควรกลัวการเปรอะเปื้อน ธรรมชาติของเด็กเมื่อจะต้องจับต้องกับดิน เขาอาจจะแขงใน ตอนแรก แต่ถ้าเขาได้สัมผัสเขาก็จะชอบและจะเล่นสนุกจนเลอะเทอะ ควรเตรียมการป้องกันการเลอะเทอะไว้ด้วย เช่น ปูกระดาษหนังสือพิมพ์, สวมเสื้อผ้าเก่าๆ เป็นต้น ไม่ควรใช้วิธีดุหรือห้ามปราม แต่ควรใช้การแนะให้เขารู้ว่าจะเล่นอย่างไร ไม่ให้เลอะเทอะจนเกินไป
3. ในการพูดคุยกับลูก ควรสอดแทรกคำสอนประกอบ ขณะที่ลูกสังเกตการเจริญเติบโตของต้นไม้ เช่น ลูกลองดูซิว่า ต้นไม้เติบโตได้อย่างไร ทำไมต้นไม้สวยได้ เป็นต้น
4. เวลาปลูกต้นไม้ที่เราอาจจะปลูกใส่กระถางหรือบนดินก็ได้ และให้เด็กสังเกตการเจริญเติบโต รวมถึงการมอบหน้าที่ให้เด็กได้คอยหมั่นรดน้ำ พรวนดิน เป็นต้น

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การดูแลรักษาให้เติบโตขึ้น
2. ฝึกเด็กให้รู้จักการดูแลรักษาต้นไม้ ไม่ทำลายและเห็นคุณค่าของต้นไม้
3. ฝึกให้เด็กรู้จักการทำความสะอาดอุปกรณ์และเก็บของเข้าที่เมื่อเลิกใช้แล้ว
4. ฝึกกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา
5. ฝึกทักษะการสังเกต จำแนกและการเปรียบเทียบ
6. เด็กๆ ได้รับประสบการณ์ตรงโดยการลงมือปฏิบัติจริง
7. เด็กได้เรียนรู้ขั้นตอนการปลูกต้นไม้และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

หมายเหตุ ในกรณีที่ปลูกต้นไม้ภายในบ้านเพียงพอแล้ว สามารถขยายรวมไปถึงการดูแลรักษาต้นไม้ภายในบ้านด้วย เช่น การรดน้ำ พรอนดิน ใส่ปุ๋ย หรือชวนออกนอกบ้านไปปลูกในที่อื่นบ้าง เรื่องอุปกรณ์คุณพ่อคุณแม่ไม่จำเป็นต้องไปจัดหาให้ครบทุกอย่าง สามารถจัดตามที่แต่ละครอบครัวมีอยู่ได้

ถ้าบ้านของผู้ปกครองไม่มีที่ดินปลูก (กรณีที่ไม่มีความพร้อมให้ปลูกต้นไม้) อาจจะไปปลูกในกระถางหรือภาชนะอื่นแทนได้ หรืออาจจะไปดูแลสวนหย่อมหน้าบ้านซึ่งเป็นที่สาธารณะได้

นอกจากเรื่องของนายดาบตำรวจวิชัย สุริยฤทธิ์ แล้วยังมีเรื่องราวของบุคคลอื่นๆ อีกมากมายที่มีส่วนในการอนุรักษ์ป่าและปลูกต้นไม้ เช่น สืบนาคะเสถียร หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ยิงตัวตายเพื่อเรียกร้องให้คนในสังคมหันมาสนใจปัญหาการทำลายผืนป่าและสัตว์ป่า โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นในป่าห้วยขาแข้ง ซึ่งก่อนหน้านี้แทบจะไม่มีใครรู้จัก นายพงศา ชูแถม หัวหน้าหน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำพะโต๊ะ จ.ชุมพร ผู้พิทักษ์สายน้ำและสร้างแนวคิดปลูกต้นไม้ในใจคน เป็นต้น

อ้างอิง : http://www.youtube.com/watch?v=ahXcجي_X0w

<http://video.google.com/videoplay?docid=-5946666043855656953#>

<http://www.sarakadee.com/web/modules.php?name=Sections&op=printpage&artid=327>

(วันที่ 19 กันยายน 2552)

กิจกรรมที่ 2 “หนูน้อยนักประดิษฐ์”

กิจกรรมนี้อะยากเชิญชวนให้คุณพ่อคุณแม่มาร่วมกันทำของเล่นจากวัสดุเหลือใช้ร่วมกับลูก ซึ่งสามารถเล่าเรื่องประโยชน์ที่ลูกจะได้รับจากการทำของเล่นใช้ด้วยตนเอง เช่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องการเล่นที่ก่อให้เกิดพระอัจฉริยภาพหลากหลาย ดังจะเห็นได้จากการที่ทรงเป็นกษัตริย์นักประดิษฐ์ฝีมือเยี่ยม กังหันน้ำชัยพัฒนา จนกระทั่งเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2550 องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัล “โกลบอล ลีดเดอร์ส อวอร์ด” (Global Leaders Award) แต่ผลงาน กังหันน้ำชัยพัฒนา, ฝนหลวง, ไบโอดีเซล และทฤษฎีใหม่ ทั้งหมดทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนแต่มาจากจุดเริ่มต้นของการเล่นในวัยเด็กของพระองค์ท่านทั้งสิ้น เราเป็นประชาชนคนไทยจะไม่นำแบบอย่างที่ดีงามนี้มาสอนลูกหลานบ้างหรือ? หากใครได้อ่านหนังสือพระราชนิพนธ์วรรณกรรมเยาวชน ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เรื่อง 'แก้วจอมแก่น' ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ.2521 คงพอทราบว่า พระองค์มีความสนพระทัยในการเล่นและทรงนำมาเป็นข้อมูลในงานพระราชนิพนธ์ ดังจะเห็นได้จากข้อความส่วนหนึ่งจากหนังสือตอน 'ล่อกิ่ง' ซึ่งสะท้อนพระจริยวัตรได้เป็นอย่างดี

"ที่ชายหาด ก็มีของเล่นสนุกหลายอย่าง เราชอบเก็บก้อนหินแบนๆ มาร่อนให้กระทบผิวน้ำ กระดอนหลายๆ ครั้ง ของใครกระดอนได้มากถือว่าคนนั้นเก่งที่สุด เมื่อหัดเล่นใหม่ๆ ก้อนหินจะหล่นจ่อมหายไปในน้ำ แก้วเองชอบหาเปลือกหอยทับทิมเอามาเล่นอีตักแทนเม็ดมะขาม เปลือกหอยทับทิมดีกว่าเม็ดมะขามเสียอีก เพราะเล็กกำลังดี แก้วภูมิใจนักหนาที่เป็นแชมป์อีตัก เพราะถือว่าเป็นกีฬาไทยแท้ทีเดียว" ของเล่นเหล่านี้ กลายเป็นที่มาของการจัดตั้งร้านภูฟ้าผสมผสาน แหล่งวัฒนธรรมอีกแห่ง เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยบูรณาการความรู้ต่างๆ ทั้งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงเจตนารมณ์ของสมเด็จพระเทพฯ ในปณิธานที่จะเดินตามรอยเท้าพ่อ เอละคะเรามาเริ่มกิจกรรมนี้กันเลย

อุปกรณ์

กระดาษแผ่นใหญ่, สี, กาว, กรรไกร, ปากกาเคมี, วัสดุเหลือใช้

วิธีการ

1. ชวนลูกให้คิดเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์ที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานให้กับมนุษย์ โดยคุณพ่อคุณแม่ควรกระตุ้นลูกด้วยคำถามต่อไปนี้
 - ลูกคิดว่าสิ่งประดิษฐ์ที่ลูกจะทำขึ้นนี้คืออะไร
 - สิ่งประดิษฐ์ที่ลูกจะทำขึ้นนี้ จะทำอะไรได้บ้าง
 - สิ่งประดิษฐ์นี้เราจะทำกันอย่างไร และดูเหมือนอะไร
 - สิ่งประดิษฐ์ที่เราทำขึ้นจะช่วยมนุษย์ได้อย่างไร ฯลฯ

2. ให้ลูกอธิบายสิ่งประดิษฐ์ที่ลูกคิดได้นั้น ลองให้ลูกวาดภาพสิ่งประดิษฐ์ของตนเองลงบนกระดาษแล้วช่วยกันหาเศษวัสดุเหลือใช้ที่พอจะหาได้ มาช่วยกันประดิษฐ์สิ่งที่ลูกคิดไว้ ผู้ปกครองควรให้เด็กได้หาวัสดุ และคิดเองว่าจะนำมาทำส่วนไหนของสิ่งประดิษฐ์
3. คุณพ่อคุณแม่ช่วยลูกหาอุปกรณ์บางอย่าง เช่น กาว กรรไกร ปากกาเคมี เป็นต้น
4. ให้เด็กลงมือประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ โดยมีคุณพ่อคุณแม่ช่วย และระหว่างการประดิษฐ์ควรมีการสนทนาเกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์นั้นด้วย ในขณะที่ทำกิจกรรมคุณพ่อคุณแม่อาจจะเป็นคนประดิษฐ์บ้างและให้เด็กช่วยหยิบหรือส่งอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม
5. เมื่อประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์เสร็จแล้ว พ่อแม่และลูกช่วยกันเก็บทำความสะอาดบริเวณที่ทำกิจกรรม ทำความสะอาดอุปกรณ์ และเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย

เกร็ดน่ารู้

1. ระหว่างที่ลูกบรรยายสรรพคุณของสิ่งประดิษฐ์นั้น (ก่อนลงมือวาดภาพ) คุณพ่อคุณแม่ควรจดบันทึกคำบรรยายของลูกเอาไว้
2. ขณะที่ลูกวาดภาพนั้น คุณพ่อคุณแม่สามารถที่จะพูดแหย่ให้ลูกได้สังเกตว่าส่วนไหนที่ลูกยังไม่ได้อธิบาย โดยการใช้คำถามให้คิด (จากบันทึกคำพูดที่จดเอาไว้) ทำทนายให้ลองดู
3. อย่าลืมให้ลูกได้มีอิสระในการคิด โดยคำนึงถึงกระบวนการมากกว่าผลงาน

ประโยชน์

1. จิตสาธารณะ : ส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งของถึงประโยชน์สูงสุด
2. ฝึกให้เด็กรู้จักการแบ่งปัน มีน้ำใจและช่วยเหลือผู้อื่น
3. ฝึกให้เด็กรู้จักการทำมาหากินและเก็บของเข้าที่เมื่อเลิกใช้แล้ว
4. ฝึกทักษะการคิดใช้เหตุผล
5. ฝึกการรู้จักตั้งคำถามและตอบคำถาม
6. ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์

อ้างอิง : <http://www.hs1ar.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=5352731&Ntype=1>
<http://www.sac.or.th/Subdetail/article/2549/October/article7.html>

(วันที่ 14 สิงหาคม 2552)

กิจกรรมที่ 3 “อ่านนิทาน สานความรู้”

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่จะช่วยสานสัมพันธ์อันดีในครอบครัวให้พ่อแม่ลูก ได้ใช้เวลาอยู่ด้วยกัน ใกล้ชิดกันมาก มีการสื่อสารกันภายในครอบครัว เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน รักการเรียนรู้ ซึ่งในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้ดียิ่งขึ้น นำเสียดาย ที่สังคมไทยให้ความสำคัญกับวัตถุมากเกินไป เด็กๆ ส่วนใหญ่มักใช้เวลาว่างหมดไปกับการนั่งหน้าจอทีวี หรือ คอมพิวเตอร์ ทั้งๆ ที่การอ่านหนังสือนั้น เป็นการเปิดโลกทัศน์ใหม่ๆ ให้เด็กได้รับรู้ และประทับใจในความทรงจำได้ดีกว่าสื่ออื่นๆ มีผลงานวิจัยหลายชิ้นบอกว่า การอ่านนิทานให้ลูกฟังตั้งแต่ยังเล็กนั้น ก่อให้เกิดผลดีต่อเด็กมากมาย โดยเฉพาะในช่วงอายุ 0 – 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงที่เซลล์ประสาทสมองแตกกิ่งก้านสาขา มากที่สุด การอ่านนิทานให้เด็กในช่วงอายุนี้นี้ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสมองดี มีการเรียนรู้ด้านภาษา หรือด้านอื่นๆ ได้เร็ว มีทักษะในการรับข้อมูล และสร้างภาพเชื่อมโยง มีจินตนาการที่ดี การอ่านนิทานยังช่วยพัฒนาจริยธรรมของเด็ก โดยผ่านตัวละครต่างๆ ในนิทาน เรียกได้ว่าครบทั้ง IQ EQ และ MQ ้วยอนุบาล เป็นเวลาของการสอนจริยธรรมด้วยนิทานคะ เพราะเด็กวัยนี้จะชอบนิทานที่มีเนื้อหาซับซ้อนขึ้น และสามารถฟังเป็นร้อยแก้วได้แล้ว ยิ่งถ้าเป็นนิทานที่มีคำง่าย ๆ ให้หนูได้หัดอ่านด้วยตัวเองได้ หนูจะชอบมาก และเด็กๆ ชอบเรื่องราวที่ไม่ไกลตัวนักคะ เรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน การผจญภัย การเล่น หรือสัตว์ต่างๆ ทำให้เค้ารู้สึกสนุก และสนใจที่จะอ่านคะ นิทานเล่มเก่าก็ยังใช้ได้อยู่นะคะ โดยเด็กจะอ่านเทียบจากความจำที่แม่เคยอ่านให้ฟังก่อน แล้วตามมาด้วยการอ่านที่สามารถอ่านได้ด้วยตัวเองคะ นอกจากนี้การใช้หนังสือที่ดี วิธีการเปิด การหยิบ จับ คุณพ่อคุณแม่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูก เพื่อให้ลูกได้รู้จักใช้ของอย่างทะนุถนอม ระวังระวัง เพื่อให้ของใช้นั้นคงอยู่ได้นาน ทั้งหมดที่กล่าวมาล้วนแต่มีจุดเริ่มต้นจากการปลูกฝังของครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้นเรามาเริ่มชวนลูกอ่านนิทานกันเถอะคะ

อุปกรณ์

หนังสือนิทานหลายๆ เรื่อง (ที่มีอยู่ในบ้าน)

วิธีการ

1. ชวนลูกอ่านนิทาน คุณพ่อคุณแม่เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกโดยการหยิบหนังสือนิทานมาอ่าน และชักชวนให้ลูกมาอ่านนิทานด้วยกัน
2. ให้ลูกเลือกนิทานที่ตนอยากจะทำให้อ่านให้คุณพ่อคุณแม่ดูและบอกถึงสาเหตุของการที่อยากจะทำนิทานเรื่องนี้ โดยคุณพ่อคุณแม่อ่านให้ฟัง หรืออาจจะให้เด็กอ่านเอง แล้วคุณพ่อคุณแม่คอยดูและคอยให้คำแนะนำในการสะกดคำ หรือการอ่านคำ เป็นต้น
3. เมื่ออ่านเสร็จแล้ว คุณพ่อคุณแม่ควรมีการสนทนาถึงเนื้อหาในนิทาน หลังจากอ่านนิทานจบเรื่องแล้ว และคุณพ่อคุณแม่อาจจะถามอีกว่า
 - ตัวละครในนิทานมีใครบ้าง

- ลักษณะของแต่ละคนเป็นอย่างไร
 - ลูกชอบใครมากที่สุด เพราะอะไร
 - ลูกชอบตอนไหนมากที่สุด ทำไมถึงชอบ
 - ถ้าลูกเป็น.....หนึ่งในตัวละครของนิทาน ลูกจะทำอย่างไร
4. คุณพ่อคุณแม่กระตุ้นให้ลูกคิดและได้กระทำตามที่ตนเองอยากจะทำ เช่น ลูกอยากไปเล่นนิทานเรื่องนี้ให้คนอื่น หรือลูกอยากจะทำนิทานเรื่องนี้ไปให้คนอื่นอ่านบ้าง เป็นต้น
5. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้เด็กนำหนังสือไปเก็บที่เดิม

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกนั่งตักของตนและเล่านิทานให้ลูกฟัง หรือให้ลูกเล่าให้ฟัง
2. เมื่อลูกถามคำถาม คุณพ่อคุณแม่ควรตอบคำถามนั้นเพื่อให้ลูกเข้าใจในเนื้อหาของนิทาน
3. เมื่อลูกตอบคำถาม คุณพ่อคุณแม่ควรตั้งใจฟัง และสนใจในคำตอบของลูก
4. คุณพ่อคุณแม่ควรสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมประกอบการเล่านิทานสำหรับลูกไปด้วย

ประโยชน์

1. จิตสาธารณะ : การใช้อย่างทะนุถนอมไม่ให้เกิดชำรุดเสียหาย
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ
4. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย
5. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด

อ้างอิง : <http://mynene.multiply.com/reviews/item/21>

(วันที่ 14 สิงหาคม 2552)

กิจกรรมที่ 4 “แม่ครัวตัวน้อย”

ในกิจกรรมนี้คุณพ่อคุณแม่และลูกจะได้ร่วมมือกันทำกับข้าวที่เป็นเมนูเด็ดของครอบครัว ซึ่งเป็น การปลูกฝังให้ลูกรู้จักการทำงานบ้าน การช่วยเหลือตนเอง ที่สำคัญได้รับความภาคภูมิใจจากการ ทำงานเพื่อส่วนรวม การทำกับข้าวให้คนอื่นทานจะได้รับความสุขใจทั้งผู้ให้และผู้รับ ทั้งนี้ลูกจะได้เรียนรู้ จักการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การกะประมาณในการนำมาใช้โดยไม่เหลือทิ้ง ทั้งยังทานได้หมดไม่ เหลือเพราะเขาได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจึงทำให้มีความภาคภูมิใจจากการได้มีส่วนร่วม เพราะธรรมชาติ ของเด็กนั้นอยากรู้อยากเห็น อยากรู้อะไร อยากรู้อะไร พ่อแม่จึงควรหาคณะของนี้ชักจูงลูกให้ได้เรียนรู้จัก การทำงานโดยผ่านกิจกรรมนี้ค่ะ ซึ่งลูกจะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานไปพร้อมๆ กัน เรามาเริ่ม กิจกรรม “แม่ครัวตัวน้อย” กันได้เลยค่ะ

อุปกรณ์

ไข่ไก่, น้ำมัน, กระทะไฟฟ้า, ตะหลิว, น้ำปลา, ผัก, หมู, ข้าวสวย

วิธีการ

1. กิจกรรม “แม่ครัวตัวน้อย” ก็คือกิจกรรมประกอบอาหารนั่นเอง ซึ่งกิจกรรมนี้อาจเริ่มจาก อาหารง่ายๆ ก่อนได้ เช่น ไข่เจียว ไข่ดาว ข้าวผัด เป็นต้น หรืออาจจะเป็นเมนูยอดฮิตประจำ บ้านเมนูอื่นๆ ก็ได้
2. ก่อนที่จะเริ่มทำอาหารควรให้ลูกได้รู้ถึงส่วนผสมของอาหารที่จะทำก่อน เช่น ประโยชน์ของ วัตถุดิบที่นำมาทำ, การเตรียมส่วนผสมต่างๆ , การตวงส่วนผสม, นับจำนวน, ตีไข่, เด็ดผัก, คั้นน้ำส้ม, นวดแป้ง, คลุกเคล้าส่วนผสมต่างๆ เข้าด้วยกันไปจนถึงปอกเปลือก, หั่นผักผลไม้ เป็นต้น ล้วนแต่เป็น “งาน” ครัวแสนสนุกสำหรับลูก อาจเริ่มจากการให้ลูกเป็นลูกมือช่วยบาง ขั้นตอน
3. ปลอ่ยให้ลูกแสดงฝีมือเองในการทำอาหารง่ายๆ ขณะปรุงอาหารก็สามารถถามคำถามเพื่อ ฝึกให้ลูกได้คิดอย่างเช่น ลองถามลูกว่า ถ้าแก๊สหมดขณะทำกับข้าวนี้อยู่ เราจะทำอย่างไรดี, ลูกจะรู้ได้อย่างไรว่าข้าวสุกได้ที่แล้ว เป็นต้น แต่อย่าลืมนะคะว่าต้องรอคอยคำตอบของลูก ก่อนที่คุณพ่อคุณแม่จะเฉลย
4. หลังจากทำกับข้าวเสร็จแล้ว รับประทานอาหารร่วมกันชวนลูกสนทนาถึงชามานาผู้ซึ่งมี บุญคุณต่อทุกคน ในฐานะที่เป็นผู้ปลูกข้าวให้เรากิน หรือชักชวนให้รับประทานอาหารจน หมดจาน ทานข้าวให้หมดทุกเม็ด นึกถึงคนอดอยาก หิวโหย เด็กกำพร้า ผู้ที่ด้อยโอกาสใน สังคม ฯ

เกร็ดน่ารู้

1. กิจกรรมประกอบอาหารถือเป็นกิจกรรมยอดฮิตสำหรับเด็กๆ เพราะนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่สนุกและตื่นตากับวัสดุอุปกรณ์ที่มากมายหลากหลายแล้วท้ายของกิจกรรมเด็กๆ ยังได้รับประทานฝีมือของตนเองอีกด้วย
2. ในบางขั้นตอนของการประกอบอาหารหากคุณพ่อคุณแม่กลัวว่าจะเกิดอันตรายกับลูก เช่น การเปิดเตาแก๊ส, การทอด เป็นต้น คุณพ่อคุณแม่อาจต้องใช้ช้อนตวงหรือกติกาง่ายๆ กับลูก ระหว่างการประกอบอาหาร เช่น ถ้าเปิดเตาแก๊ส แม่ขอเปิดเองนะลูก, ระหว่างที่เราผัดข้าว ก้นลูกต้อง..... เป็นต้น
3. “ข้าวผัด” เป็นเพียงหนึ่งตัวอย่างของเมนูยอดฮิตประจำบ้าน คุณพ่อคุณแม่สามารถเลือกประกอบอาหารจากเมนูยอดฮิตประจำบ้านได้ เช่น แพนเค้ก, วุ้นต่างๆ, ไข่เจียว, การทำขนมหวาน ขนมอบต่างๆ – เค้ก, คุกกี้ สลัดผัก-ผลไม้ เป็นต้น และยิ่งถ้าเมนูนั้นเป็นเมนูที่ลูกชอบรับประทานแล้วจะยังเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของลูกอีกทางหนึ่ง
4. ชวนลูกท่องบทสวดมนต์ก่อนทานข้าวตามที่แต่ละบ้านมีอยู่ หรือสวดมนต์ตามหลักศาสนาของตนเอง เช่น บทพิจารณารับข้าว (ศูนฺยักสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง)

“ข้าวเอ๋ยข้าวสุก	ต้องกินกันทุกบ้านทุกฐานถิ่น
กว่าจะมาเป็นข้าวให้เรากิน	ชาวนาสิ้นกำลังเกือบทั้งปี
ต้องทนแดดทนฝนทนลมหนาว	กว่าจะได้ข้าวจากนามาถึงนี่
คนกินข้าวควรคิดดูให้ดี	ชาวนานี้มีคุณต่อเราไม่เบาเลย
ข้าวทุกจานอาหารทุกอย่าง	อย่ากินทิ้งขว้างเป็นของมีค่า

หลายคนเหนื่อยยากลำบากหนักหนา กว่าจะได้มาเปลื้องแรงเปลื้องทุน
กินอาหารให้หมด....คนอดยังมี”

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การอาสาช่วยทำงานของส่วนรวมและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น การรับประทานอาหารให้หมด
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ
3. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย
4. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด
5. **ความคิดสร้างสรรค์** : จากการทดลองเติมนั้นผสมนี้ คิดค้นสูตรอาหารใหม่ๆ ของตัวเองขึ้นมา

6. คณิตศาสตร์ : เป็นโอกาสอันดีที่ลูกจะได้เรียนรู้การชั่ง ตวง นับ อย่างเป็นรูปธรรม
7. วิทยาศาสตร์ : ลูกจะได้เรียนรู้คุณสมบัติบางประการของความร้อน การแปรสภาพของสาร การละลาย การขยายตัว รสต่างๆ เช่น เปรี้ยว หวาน เค็ม เผ็ด ฯลฯ
8. ค้นพบสิ่งใหม่ๆ : ครีวคือแหล่งชุมชนทรัพย์ที่อุดมไปด้วยข้าวของหลากหลายสิ่งซึ่งล้วนแต่น่าสนใจสำหรับลูก ไม่ว่าจะเป็นหม้อ กระทะ ตะหลิว หรือครก
9. ทักษะการใช้มือ : ลูกจะได้ใช้มืออย่างคล่องแคล่วในการทำงาน เช่น ล้างผัก หั่นผัก นวดแป้ง เป็นต้น
10. ฝึกให้ลูกรู้ถึงคุณค่าของสิ่งที่ได้มา เช่น กว่าจะได้ข้าว กว่าจะมาเป็นอาหาร

กิจกรรมที่ 5 “5 ส. พ่อ แม่ ลูก”

กิจกรรมนี้เป็นการฝึกฝนลูกให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ รับผิดชอบงานของตนเอง โดยอาจจะแบ่งหน้าที่ประจำวันให้เขารับผิดชอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ลูกจะมีความสุขมากที่ได้ช่วยพ่อแม่ทำงานต่างๆ ไม่ว่าจะทำอะไรก็แล้วแต่ ลูกจะมีความสุข เพราะว่าเขารู้ว่า เขาทำอยู่กับคนที่เขารักมากที่สุดในโลก ได้ทำ ได้คุยกัน แล้วเด็กหัดทำงานอะไรเป็นมานิดหนึ่งก็ดีใจ เป็นการฝึกนิสัยเด็กให้ขยัน ให้ชอบในการทำงาน ถ้าโตขึ้นเป็นคนขี้เกียจจะลำบากมาก สมัยนี้สังคมเปลี่ยนแปลง พ่อแม่ออกไปทำงานข้างนอก จนเหนื่อยโทรมกลับมาบ้านแล้วก็นอนแผ่ ไม่ทำงานบ้านด้วยตนเอง การมีคนใช้ในบ้านทำให้คุณภาพของเด็กเสีย เพราะมีความลดหล่นกัน เด็กจะใช้คนใช้ทำนู่นทำนี่ ตัวเองไม่ทำ พ่อแม่ไม่ทำ พ่อแม่ใช้คนทำ เด็กก็จะใช้บ้าง เพราะฉะนั้นพ่อแม่ถึงจะเหนื่อยอย่างไร พยายามอย่าให้เหนื่อยเกิน ประหยัดกำลังไว้บ้าง ทำงานบ้าน จะทำกับข้าว จะซักผ้า รีดผ้า กวาดบ้าน ทำอะไรๆ ให้เด็กได้ร่วมจะช่วยสร้างคุณภาพของเด็ก ถ้าเด็กมีความสุขในการทำงานกับพ่อแม่แล้ว ความรู้สึกชอบทำงานจะสร้างเสริมคุณลักษณะหลายอย่างของเด็กต่อไปข้างหน้า (ประเวศ วะสี. ม.ป.ป.: 16) จะเห็นได้ว่าการฝึกฝนลูกให้มีเป็นคนที่มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตนั้น พ่อแม่มีส่วนในการปลูกฝังความดีความงามให้กับลูกทั้งสิ้น จึงมีที่มาของสำนวนที่ว่า “ลูกไม่หล่นไม้ไผ่ต้น” ฉะนั้นได้กันนั้นพ่อแม่ดี ขยัน มีความอดทน รับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างไร ลูกก็จะเลียนแบบพฤติกรรมอย่างที่ว่าพ่อแม่เป็นนั่นเอง เอาละคะเรามาเริ่มชวนลูกทำความสะอาดบ้านกันเลยละ

อุปกรณ์

ไม้กวาด, ที่โกยผง, ถังขยะ, ไม้ถูพื้น, ผ้าเช็ด, ไม้ขัดขนไก่, เครื่องดูดฝุ่น, ไม้กวาดดอกไม้อื่นๆ

วิธีการ

1. ชวนลูกทำความสะอาดบ้านโดยเริ่มต้นจากการมัดฝุ่นง่ายๆ ตามโต๊ะ เก้าอี้ หน้าต่าง ด้วยไม้ขัดขนไก่ หรือเริ่มต้นจากการช่วยกวาด ทั้งนี้โดยที่พ่อแม่ให้ลูกได้มีสิทธิ์ในเลือกใช้อุปกรณ์
2. เมื่อเริ่มต้นทำความสะอาดบ้าน ชักชวนให้ลูกได้สังเกต ฝุ่นละออง ขยะที่ตกตามซอกหลืบต่างๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อเป็นการฝึกฝนให้ลูกเป็นคนละเอียดรอบคอบ รู้จักการสังเกต การจำแนก เปรียบเทียบ เป็นต้น
3. ในระหว่างการทำทำความสะอาดคุณพ่อคุณแม่สามารถเปิดเพลงเบาๆ หรือพูดคุยกับลูกเพื่อให้เขาได้รู้สึกเพลิดเพลินไปกับงานที่ทำ ไม่รู้สึกว่าเป็นงานหนัก เหนื่อย เพราะการทำมาความสะอาดบ้านเป็นการพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหวร่างกายซึ่งเป็นการออกกำลังกายไปในตัว

4. เมื่อทำความสะอาดเสร็จแล้วให้เด็กนำอุปกรณ์ไปเก็บที่เดิม โดยก่อนที่จะเก็บควรดูแลเรื่องความสะอาดก่อน ซึ่งมีคุณพ่อคุณแม่ควรทำร่วมกับลูก แต่ไม่ใช่ทำเองทั้งหมด ทั้งนี้ควรลูกได้มีส่วนร่วมในบางอย่างที่เขาสามารถช่วยได้ เช่น ช่วยเอาที่โกยผงไปล้างและเก็บเข้าที่ ช่วยดูว่าที่ไม้กวาดมีหยากไย่ติดมารึเปล่า

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกเลือกอุปกรณ์ในการทำความสะอาดด้วยเองเพื่อฝึกการยอมรับผู้อื่นและเป็นการฝึกลูกรู้จักทำหน้าที่ของตนเอง เพราะการทำงานด้วยความเสียสละเพื่อความดีของส่วนรวมสิ่งที่ตามมาคือ “ความรับผิดชอบ”
2. เมื่อลูกทำความสะอาดบ้าน คุณพ่อคุณแม่ควรแนะนำข้อควรปฏิบัติเบื้องต้นให้ลูก เช่น การกวาดบ้านควรกวาดไปในทางเดียวกัน การเช็ดโต๊ะควรบิดผ้าให้หมาดก่อนที่จะเช็ด เป็นต้น
3. เมื่อลูกคำถามหรือพูดคุยด้วย คุณพ่อคุณแม่ควรตั้งใจฟัง และสนใจคำถามหรือคำพูดของลูกและอาจถามลูกเรื่องการทำความสะอาดที่โรงเรียน การแบ่งหน้าที่ในห้องเรียน
4. ในการทำความสะอาดนั้นคุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกมีอิสระในการปฏิบัติ โดยคำนึงถึงกระบวนการมากกว่าผลงาน
5. คุณพ่อคุณแม่ควรใช้คำพูดชมเชยลูกเมื่อทำงานได้ดี มีความขยัน อดทนในการทำงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ลูกมีความมั่นใจในตนเอง

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การทำหน้าที่ของตนตามที่รับมอบหมาย
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการเคลื่อนไหวร่างกาย
3. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ
4. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย
5. ฝึกทักษะการสังเกต จำแนกและการเปรียบเทียบ
6. ลูกได้รับประสบการณ์ตรงโดยการลงมือปฏิบัติจริง
7. ลูกได้เรียนรู้ขั้นตอนการทำความสะอาดบ้านที่ถูกต้องและได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

กิจกรรมที่ 6 “น้ำหมักชีวภาพ”

กิจกรรมนี้เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จักภูมิปัญญาไทย โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ด้วยการนำมาทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อนำไปบำรุงรักษาต้นไม้ พืชพันธุ์ที่ทำการเพาะปลูกเอาไว้ ทั้งยังเป็นการลดต้นทุนการผลิตในเรื่องค่าปุ๋ย ไม่ทำให้ดินเสื่อมสภาพจากการใช้ปุ๋ยเคมีอีกด้วย ผู้บริโภคปลอดภัย ผู้ผลิตไม่ทำลายทั้งมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ประโยชน์ต่างๆ ของน้ำหมักชีวภาพนั้นเกิดจากส่วนประกอบหลักคือพืชที่ใช้มาหมักและจุลินทรีย์ในการหมักซึ่งอาจเป็นจุลินทรีย์เสริมสุขภาพ (Probiotic) ที่คัดเลือกมาเป็นต้นเชื้อหรือหัวเชื้อในการหมัก ดังนั้นประโยชน์จากการบริโภคน้ำหมักชีวภาพจากพืชจึงมีดังนี้

- ได้สารที่เป็นประโยชน์ซึ่งอาจได้จากการละลายออกมาจากพืชที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการหมัก หรือเกิดจากการสร้างโดยจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์เช่นแบคทีเรียที่ผลิตกรดแลคติกหรือแลคติก แอซิดแบคทีเรีย
- ได้ประโยชน์จากตัวเชื้อจุลินทรีย์ในน้ำหมักเป็นจุลินทรีย์หรือแบคทีเรียโพรไบโอติก
- เพิ่มคุณสมบัติในการดูดซึมและลดอาการที่เกี่ยวข้องกับโรคในระบบทางเดินอาหาร

การบริโภคน้ำหมักชีวภาพเป็นการคาดว่าจะได้รับประโยชน์ที่เกิดจากกลุ่มจุลินทรีย์ที่มีอยู่ในน้ำหมักซึ่งมีสรรพคุณในการเป็นสารต่อต้านอนุมูลอิสระ ยับยั้งการเกิดออกซิเดชันและกำจัดกากอ้วนของอนุมูลอิสระ ขณะนี้มีการแนะนำบริโภคน้ำหมักชีวภาพกันมาก โดยเฉพาะน้ำลูกยอที่เป็นที่นิยมและราคาค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่และข้อมูลรองรับที่ถูกต้องยังไม่เพียงพอ ผู้บริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องสนใจ ศึกษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นแนวทางในการพิจารณาเลือกบริโภคหรือเพื่อการผลิตใช้เองในชุมชนต่อไป จะเห็นได้ว่าน้ำหมักชีวภาพนั้นสามารถบริโภคได้ทั้งคน พืช และสัตว์ ซึ่งแต่ครัวเรือนควรเริ่มทำเพื่อสุขภาพที่ดีของทุกคนและครอบครัว เราจึงควรนำทรัพยากรที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการร่วมกันสร้างผลิตผลที่สะอาด ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคกันเถอะค่ะ เอาล่ะ...เมื่อทราบคุณสมบัติของน้ำหมักชีวภาพกันแล้วเรามาเริ่มลงมือทำร่วมกันในครอบครัวกันเลยละ

อุปกรณ์

ผักบุ้ง, ผักตบชวา, หรือเศษผักต่างๆ ที่เหลือจากการประกอบอาหาร 3 กก., ถังที่มีฝาปิดมิดชิด, กากน้ำตาล 1 กก., หัวเชื้อจุลินทรีย์ (EM) 1 ลิตร, น้ำ 10 ลิตร,

วิธีการ

1. ชวนลูกทำปุ๋ยบำรุงดินไว้ใช้เองที่บ้าน ก่อนที่จะลงมือทำกิจกรรมควรวีใส่ผ้ากันเปื้อนหรือเสื้อผ้าที่เก่าแล้วสามารถเลอะเปื้อนดิน โคลนได้ เป็นต้น โดยให้ลูกมีส่วนร่วมด้วย เช่น การเด็ดผัก หรือการหัน ซึ่งการทำปุ๋ยจะต้องให้ความรู้เรื่องคุณสมบัติของสมุนไพรรวม 7 รส ที่จะนำมาทำน้ำหมักชีวภาพคือ
 - 1.1 รสจืด : ลำียงพิษ บำรุงดิน บำบัดน้ำ ย่อยสลาย (ผักบุ้ง, ข้าว, รวงจืด, ผักตบชวา)
 - 1.2 รสขม : สร้างภูมิคุ้มกันไวรัส แบคทีเรีย (ลูกใต้ใบ, บอระเพ็ด, ฟ้าทะลายโจร)
 - 1.3 รสฝาด : ป้องกันเชื้อรา (หมาก, มังคุด, ฝรั่ง, เปลือกแค, เปลือกเคี่ยม)
 - 1.4 เมามะเปรี้ยว : ป้องกันแมลง (หางไหล, ยาฉุน, กลอย, ฝักคูณ, หนอนตายอยาก)
 - 1.5 หอมระเหย : ป้องกันแมลง (กะเพรา, โหระพา, สาบเสือ, ตะไคร้หอม, ใบยูคา)
 - 1.6 เผ็ดร้อน : ป้องกันแมลง (พริก, พริกไทย, กระเทียม, ข่า, ดีปลี)
 - 1.7 เปรี้ยว : ป้องกันแมลง (มะกรูด, มะนาว, มะขาม, สับปะรด)
2. มีขั้นตอนในการทำน้ำหมักชีวภาพดังนี้
 - ขั้นตอนที่ 1 คือการเด็ดผักหรือการหัน แล้วทำการชั่งให้ได้ 3 กก. ซึ่งในกระบวนการนี้ลูกจะได้ใช้มือในการเด็ด การหัน ได้รู้จักการชั่ง
 - ขั้นตอนที่ 2 คือการนำน้ำ 10 ลิตร มาละลายกับหัวเชื้อจุลินทรีย์ (EM) 1 ลิตรและกากน้ำตาล 1 กก. ใช้มือหรือไม้พายขนาดใหญ่ในการกวนผสมน้ำหัวเชื้อกับน้ำและกากน้ำตาล ในขั้นนี้สามารถให้ลูกช่วยกวนหรือละลายได้ โดยสร้างข้อตกลงก่อนว่า จะไม่ทำน้ำหกหรือเล่นเลอะเทอะมากเกินไป
 - ขั้นตอนที่ 3 นำน้ำที่ผสมแล้วมากวนรวมกับผักที่หันเอาไว้ 3 กก. แล้วนำมาเทใส่ในถังที่มีฝาปิดมิดชิด ซึ่ง 7 วัน สามารถนำมาใช้รดต้นไม้ในสวนได้ซึ่งผลที่ได้จากการทำน้ำหมักชีวภาพคือการประหยัดเงินซื้อปุ๋ย และยังได้พืชผัก ที่ปลอดสารเคมีอีกด้วยนอกจากนี้ยังได้ความภาคภูมิใจในตนเองจากผลงานที่ได้ทำ
3. เมื่อทำเสร็จแล้ว คุณพ่อคุณแม่ควรมีการสนทนาถึงขั้นตอนการทำ ความรู้สึกของลูกในขณะที่ทำน้ำหมักชีวภาพ หรืออาจถามลูกว่า
 - ลูกสนุกไหม และอยากทำอีกหรือเปล่า
 - เพราะอะไรจึงอยากจะทำ
4. คุณพ่อคุณแม่สอนลูกในเรื่องการทำปุ๋ยชีวภาพว่ามีความแตกต่างจากการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างไร มีความปลอดภัยและดีต่อสุขภาพอย่างไรบ้าง
5. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้ลูกช่วยเก็บกวาด ทำความสะอาดสถานที่

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกอย่าง
2. เมื่อลูกสงสัยและถามคำถาม ควรฟังและให้ความสนใจทุกๆ คำพูดของลูก
3. เมื่อลูกสนใจอะไรเป็นพิเศษ คุณพ่อคุณแม่ควรช่างสังเกตและจดจำ หรือเมื่อลูกทำผิดพลาด ควรให้กำลังใจ
4. คุณพ่อคุณแม่ควรเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในเรื่องการใช้ปุ๋ยเคมีที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคอย่างไร เช่น หากกินผักที่ปลอดสารเคมี จะมีสุขภาพดี ร่างกายมีภูมิคุ้มกันต่อโรค และลดอัตราเสี่ยงต่อโรคมะเร็ง เป็นต้น

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การรู้จักคุณค่าของทรัพยากรโดยนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ
4. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย
5. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด
6. ฝึกให้ลูกรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม ต่อผู้อื่นการทำผลผลิตที่สะอาด ปลอดภัยไม่ทำร้ายผู้อื่นซึ่งเป็นความใส่ใจ เอื้อเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

หมายเหตุ : หากคุณพ่อคุณแม่ไม่สะดวกในเรื่องการทำน้ำหมักชีวภาพ อาจหากิจกรรมอื่นแทนซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับเรื่องการทำอย่างไรที่ผู้บริโภคจะปลอดภัยและได้รับผลประโยชน์สูงสุด

อ้างอิง :

<http://www.wearehappy.in.th/tag/%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E/>

(วันที่ 14 สิงหาคม 2552)

กิจกรรมที่ 7

“ซักผ้าช่วยแม่”

ก่อนการทำกิจกรรมนี้คุณพ่อคุณแม่สามารถหานิทานมาเล่าให้ลูกฟัง เพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น นิทานเรื่องชายซักผ้า กับช่างปั้นหม้อ ชื่อผู้แต่ง : น้านกฮูก

ปั้นภาพโดย นฤมล ตนะวรรณสมบัติ โดย : สำนักพิมพ์แฮปปี้คิดส์

มีเรื่องย่อว่า ชายซักผ้ากับช่างปั้นหม้อเป็นเพื่อนกัน แต่ชายซักผ้ามีฐานะจ่ำรายกว่า เพราะเขาเป็นคนขยันขันแข็ง ช่างปั้นหม้อรู้สึกอิจฉาจึงหาทางกลั่นแกล้งชายซักผ้าเสมอ วันหนึ่งเจ้าเมืองจับช่างได้หนึ่งตัว ช่างปั้นหม้อจึงรีบบอกกับเจ้าเมืองว่า ช่างตัวนี้มีฝีมืออมแมม ในเมื่อชายซักผ้าสามารถซักผ้าให้ชาวสะอาดได้ เขาก็น่าจะขัดช่างให้ชาวได้เช่นกัน เจ้าเมืองจึงสั่งให้ชายซักผ้าขัดช่างให้ชาวให้ได้ ชายซักผ้ารู้ว่าโดนช่างปั้นหม้อแกล้ง จึงบอกเจ้าเมืองว่า เขาต้องใช้ช่างน้ำและเตาไฟขนาดใหญ่ ขอให้ช่างปั้นหม้อช่วยปั้นให้ ช่างปั้นพยายามปั้นหม้อและเตาอยู่นาน บ้างใหญ่เกินไป เล็กเกินไป หนาเกินไป บางเกินไป ในที่สุดก็ปั้นไม่สำเร็จ ช่างปั้นหม้อจึงไปสารภาพกับเจ้าเมืองว่า เขาเพียงต้องการแกล้งชายซักผ้าเท่านั้น และให้สัญญาว่าต่อจากนี้จะไม่แกล้งใครอีกแล้ว จากนั้นเรื่องนี้คุณพ่อคุณแม่สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่การทำกิจกรรมด้วยการทำทนายให้ลูกได้ลองทำดู เมื่อได้ฟังนิทานจบแล้วลูกจะอาสาช่วยคุณแม่ซักผ้าโดยไม่รีรอทันที เนื่องจากมีตัวอย่างที่ดีในนิทาน ช่วยเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการทำงานให้กับลูก หากคุณพ่อคุณแม่ไม่สะดวกที่จะเล่านิทาน อาจจะหาเรื่องราวอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมที่จะทำมาเล่าให้ลูกฟังแทนก็ได้ เอาละค่ะเมื่อชักนำเข้าสู่เนื้อหาแล้วเรามาเริ่มทำกิจกรรมกันได้เลยค่ะ

อุปกรณ์

กระดาษ, น้ำ, สายยาง, ผงซักฟอก, น้ำยาปรับผ้านุ่ม, เครื่องซักผ้า, ตะกร้าผ้า, ไม้แขวนเสื้อ

วิธีการ

1. ชวนลูกซักผ้าโดยคุณพ่อคุณแม่เป็นแบบอย่างให้กับลูก เบื้องต้นให้ลูกช่วยหยิบอุปกรณ์หรือหากมีการใช้เครื่องซักผ้าควรสร้างข้อตกลงกับลูกว่า ขอเสียบบล็อกเอง, ขอแม่เป็นผู้ควบคุมปุ่มการซักเอง เป็นต้น
2. ให้ลูกช่วยแยกประเภทของผ้าที่จะซัก เช่น ผ้าสี ผ้าขาว ผ้าที่ไม่สกปรกมาก ผ้าที่สกปรกมาก เพื่อเป็นการฝึกจำแนก สังเกตรายละเอียดของเสื้อผ้า
3. ในขณะที่ซักผ้าบางอย่างที่จำเป็นต้องซักด้วยมือ เช่น ชุดชั้นใน หรือผ้าที่ซักเครื่องไม่ได้ ควรให้ลูกมีส่วนร่วมในการขยี้ หรืออาจให้ช่วยแปรงถ้าผ้าที่เป็นชิ้นใหญ่หนาสามารถแปรงได้ หากซักเครื่องอาจให้ลูกช่วยเปิด-ปิดน้ำให้ ช่วยตักผงซักฟอก หยิบตะกร้า เป็นต้น

4. เมื่อทำการซักเสร็จแล้วให้ลูกมีส่วนร่วมในการตาก ลูกจะได้เรียนรู้การตากผ้าที่ถูกต้อง เช่น การบิดให้หมาด การสะบัดเพื่อไม่ให้ผ้ายับและคลายตัว
5. เมื่อผ้าแห้งแล้วคุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกมีส่วนร่วมในการเก็บ เช่น การพับผ้า การแยกผ้าว่าเป็นของใคร สถานที่เก็บ เก็บไว้ที่ไหน เป็นต้น

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกเลือกใช้อุปกรณ์ หรือช่วยทำกิจกรรมที่บางอย่าง เช่น การแยกผ้า การพับผ้า การเปิด-ปิดน้ำ
2. ในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกันควรได้สนทนากับลูกถึงเนื้องาน และสนิวิธีซักผ้าที่ถูกต้องให้กับลูก
3. เมื่อลูกตั้งคำถาม คุณพ่อคุณแม่ควรตั้งใจฟัง และสนใจที่จะตอบคำถามของลูก
4. การซักผ้าเป็นการพัฒนากล้ามเนื้ออย่างหนึ่ง ทั้งยังฝึกให้ลูกรู้จักการสังเกต จำแนก สี ขนาด เนื้อผ้า เป็นต้น
5. ควรปล่อยให้เด็กมีอิสระในการทำกิจกรรม และรู้จักใช้คำพูดชมเชย อาจกระตุ้นหรือแนะนำเพิ่มเติม ในเรื่องการซักผ้าที่ถูกต้อง แต่ควรระวังไม่ให้เล่นมากเกินไป ผู้ใหญ่ควรดูแลความปลอดภัยด้วย

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การรับอาสาช่วยงานผู้อื่น
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ฝึกให้ลูกเรียนรู้ประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง
4. ฝึกให้ลูกรู้จักรับผิดชอบต่อหน้าที่ การเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือผู้อื่น
5. ฝึกให้ลูกเป็นคนซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ด้วยการสอนให้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างดีที่สุด
6. เรียนรู้เรื่องการจม การลอบ
7. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย
8. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด
9. ฝึกให้ลูกรู้จักแบ่งปันผู้อื่น โดยเก็บเสื้อผ้าหรือของเล่นที่ไม่ได้ใช้แล้วแยกเอาไว้ เช่น เสื้อผ้าขึ้นโหลที่คัปลแล้วเริ่มใส่ไม่ได้ ตุ๊กตาของเล่นที่ไม่ได้ใช้แล้ว จะสามารถนำไปบริจาคที่ไหนได้บ้าง

อ้างอิง : http://www.planforkids.com/friendly_more.php?id=8 (วันที่ 14 สิงหาคม 2552)

กิจกรรมที่ 8 “หลอมใจเย็นไมตรี”

ก่อนการทำกิจกรรมนี้ขอเชิญชวนให้คุณพ่อคุณแม่เล่านิทานเรื่องหนึ่งให้ลูกฟังนั่นก็คือ เด็กหญิง
ไม้ขีดไฟ "La Petite Fille aux allumettes"

แต่งโดย : ฮันส์ คริสเตียน แอนเดอร์สัน

ภาพประกอบ : สุรพันธุ์ เหล่าธารณาฤทธิ

ออกแบบลายเส้น : สิทธิพร พวงสุข

เด็กหญิงขายไม้ขีดไฟ นิทานอมตะเรื่องเอกของโลก เป็นเรื่องราวของเด็กหญิงผู้ยากไร้ ซึ่งต้องเร่ขายไม้ขีดไฟในค่ำคืนอันเหน็บหนาว โดยที่

มีใครสนใจเธอเลย...

เรื่องก็มีอยู่ว่า **เด็กหญิงไม้ขีดไฟ** เป็นเรื่องราวของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่ต้องออกมาขายไม้ขีดไฟในค่ำคืนสุดท้ายของปี ท่ามกลางความหนาวเย็น และความมืดมิด เด็กน้อยยังคงเดินขายไม้ขีดไฟโดยที่ศีรษะและเท้าขาดการปกปิดใดๆ ทั้งสิ้น ตลอดทั้งวันไม่มีใครซื้อไม้ขีดไฟของเธอเลย ตอนนี้เธอทั้งหนาวทั้งหิว เธอเดินไปเรื่อยๆ และไปแวะพักมุมหนึ่งที่เป็นที่ว่างระหว่างบ้านสองหลัง เธอหนาวมาก แต่เธอลับบ้านไม่ได้ เพราะเธอขายไม้ขีดไฟไม่ได้เลยแม้แต่อันเดียว พ่อเธอต้องตีเธอแน่

ลมหนาวพัดมาอย่างต่อเนื่อง จนมือ และเท้าเธอเริ่มจะชาขึ้นเรื่อยๆ เธอเริ่มคิดว่า ถ้าได้เปลวไฟจากไม้ขีดไฟสักก้านหนึ่งเธอคงรู้สึกดีขึ้นเป็นแน่

ถ้าเพียงแต่เธอก็ก้านพอที่จะดึงไม้ขีดเพียงก้านเดียวจากกำออกมาจุดกับผนังให้ความอบอุ่นกับนิ้วมือของเธอ ก็คงจะดี แล้วเธอก็ตัดสินใจดึงไม้ขีดไฟออกมาจุด เปลวไฟลุกโผลงขึ้น มันส่องสว่างเหมือนกับเทียนเล่มเล็กๆ เด็กหญิงตัวน้อยรู้สึกราวกับได้นั่งอยู่หน้าเตาผิง ทำให้เธอรู้สึกอบอุ่น แต่แล้วเปลวไฟก็ค่อยๆ มอดลง เตาผิงหายวับไป แต่แล้วเธอก็จุดก้านต่อไป แล้วก็มีภาพในจินตนาการของเธอปรากฏขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นโต๊ะอาหารที่เต็มไปด้วยอาหารนานาชนิด ก้านต่อไปเป็นต้นคริสต์มาสที่สวยงามและงดงามที่สุด และก้านต่อไปเธอก็ได้พบกับยายผู้เป็นที่รักของเธอกำลังส่งยิ้มมาให้อย่างอ่อนโยน เธอไม่รอช้าที่จะหยิบไม้ขีดไฟทั้งหมดมาจุดเพราะไม่อยากให้ยายเธอหายไป

เปลวไฟสว่างสดใสยิ่งกว่าเวลากลางวัน เธอรู้สึกว่ายายของเธอไม่เคยสวยเช่นนี้มาก่อน ความหิวและความหนาวเหน็บหายจากเธอไปเป็นพลัดทิ้ง ยายและเธอโบยบินไปสู่อ้อมกอดของพระเจ้า

ในตอนเช้าอันเหน็บหนาวของวันรุ่งขึ้น เด็กหญิงตัวน้อยนั่งอยู่ที่มุมตึก ด้วยดวงแก้มสีแดงปลั่งและริมฝีปากเปื้อนรอยยิ้ม ร่ามของเธอนั้นสิ้นไว้วิญญาณแล้ว หนูน้อยได้หนาวตายจากไปในค่ำคืนสุดท้ายของปี...

เด็กหญิงชายไม่ซัดไฟ ก็เป็นเหมือนตัวแทนของผู้ยากไร้ทั้งหลายค่ะ ซึ่งโดยมากมักจะไม่มีใครสนใจ และต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ดังนั้นความช่วยเหลือที่เราสามารถจะแบ่งปันให้กับเขาเหล่านั้นได้นับเป็นเรื่องดีที่ยังจะช่วยให้อสังคมนตรีๆ แห่งนี้ดีขึ้นค่ะ ช่วยสอนให้เด็กๆ มีเมตตา แบ่งปัน และมีน้ำใจคะ

อนึ่งหากพิจารณาว่านิทานเรื่องนี้เศร้าเกินไป คุณพ่อคุณแม่สามารถเล่าเรื่องอื่นๆ แทนได้ ทั้งนี้โดยมุ่งหวังว่าเรื่องราวที่เล่าเหล่านั้นจะช่วยทำให้เด็กรู้สึกอยากแบ่งปันผู้อื่นนั่นเองค่ะ กิจกรรมการแบ่งปันที่นำเสนอนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัวนะคะ

อุปกรณ์

หนังสือ, ของเล่น, เสื้อผ้า, ของที่ไม่ได้ใช้แล้ว, กระจุกทำบุญ

วิธีการ

1. ชวนลูกเก็บของที่ไม่ได้ใช้แล้ว รวมทั้งมีกระจุกทำบุญประจำบ้านโดยให้หยอดเงินที่เหลือจากค่าขนมที่แบ่งจากกระจุกเงินเก็บ เพื่อนำไปแบ่งปันให้กับผู้อื่น อาจจะเป็นเพื่อนบ้านที่เล็กกว่า หรือไปสถานสงเคราะห์ใกล้บ้าน หากไม่สะดวกอาจใช้วิธีการให้ลูกนำอาหารที่เหลือทานในแต่ละมื้อไปให้กับสุนัขจรจัด สัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเจ้าของ
2. คุณพ่อคุณแม่อาจจะเสนอกิจกรรมเพื่อสังคมให้ลูกได้เลือก เช่น การไปดูแลคุณยายข้างบ้าน การให้อาหารแก่สัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเจ้าของ การไปบริจาคสิ่งของในสถานสงเคราะห์ต่างๆ หรือแม้กระทั่งการหยอดเหรียญทำบุญในตู้รับบริจาคตามห้างร้าน หรือการไปช่วยงานเพื่อนบ้าน เป็นต้น
3. เมื่อลูกเลือกเสร็จแล้ว คุณพ่อคุณแม่ควรพาลูกไปทำจริงๆ ซึ่งในเขตศรีราชามีสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า สถานรับเลี้ยงคนชรา มีห้างร้านมากมายที่ตั้งตู้บริจาคเอาไว้ หรือการไปทำบุญที่วัดใกล้บ้าน
4. คุณพ่อคุณแม่ควรบอกลูกถึงประโยชน์ที่ได้จากการแบ่งปันผู้อื่น ถามความรู้สึกของลูกเมื่อได้เป็นผู้ให้ การได้เป็นผู้แบ่งปันเขาคิดอย่างไร

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรไปกับลูก ช่วยลูกในการทำกิจกรรมแต่ไม่ควรชี้นำลูก ให้ลูกได้มีอิสระในการทำกิจกรรม
2. ควรเปิดโอกาสให้ลูกได้เลือกอย่างอิสระที่จะทำกิจกรรม
3. คุณพ่อคุณแม่ควรเสริมคุณธรรม จริยธรรมเรื่องการแบ่งปันให้กับลูก

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การแบ่งปันของกิน ของใช้เพื่อผู้อื่น
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ เสียสละเพื่อผู้อื่น
4. ฝึกให้ลูกรู้จักการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
5. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมเรื่องการแบ่งปัน การช่วยเหลือ การให้ทาน

อ้างอิง : <http://storyby-rtima.blogspot.com/2009/03/blog-post.html>

<http://www.weloveshopping.com/template/a21/showproduct1.php?pid=10864793&shpid=5008>

<http://ai-chan13.spaces.live.com/>

(วันที่ 14 สิงหาคม 2552)

กิจกรรมที่ 9 “คนมีน้ำยา”

กิจกรรมนี้เป็นเริ่มต้นยุทธศาสตร์การพึ่งพาตนเองในเรื่องของการทำน้ำยาใช้เองในครัวเรือน เป็นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบูรณาการในชีวิตประจำวัน เนื่องจากระบบเศรษฐกิจและสังคมไทยเปิดกว้างสู่โลกาภิวัตน์ และเกิดการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมอย่างไร้พรมแดนเข้าสู่สังคมไทย โดยขาดความรู้ที่จะเป็นภูมิคุ้มกันในการกลั่นกรองที่ดี ได้ส่งผลกระทบต่อคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรม การดำรงชีวิต และการปฏิสัมพันธ์ในสังคมไทยให้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม คนไทยมีค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญส่วนตนมากกว่าส่วนรวม การให้คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นคนและการยึดหลักธรรมในการดำรงชีวิตเริ่มเสื่อมถอยลง วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชาติถูกละเลยและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่น้อย (นภัสวรรณ ชื่นฤดี. 2550: บทนำ)

ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่จะปลูกฝังให้ลูกรู้จักการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ลูกจะเป็นคนที่คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยการฝึกฝนให้ช่วยตนเองตั้งแต่ยังเล็ก เพื่อเขาจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพอย่างเต็มภาคภูมิในอนาคต ลูกของเราจะได้เป็นคนมีน้ำยาต่อไป เอาล่ะคะเรามาเริ่มกิจกรรมกันเลยนะคะ

อุปกรณ์

ภาชนะก้นเรียบ, ไม้พาย, หัวเชื้อ N70 1 กก., สมนุไพรรสเปรี้ยว เช่น สับปะรด มะกรูด มะนาว 3 กก., น้ำ 10 กก., เกลือ (ผงชั้น) 1 กก., ขวดบรรจุ

*** ภาชนะที่ใช้กวนน้ำยาควรเป็นภาชนะก้นเรียบ เช่น กาละมัง ถังสี่ เป็นต้น ไม้พายควรมีขนาดยาวถึงก้นภาชนะเพื่อจะได้ง่ายต่อการกวน

วิธีการ

1. ชวนลูกมาทำน้ำยาล้างจานใช้เองที่บ้านเพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย โดยให้ลูกช่วยหั่น ล้าง สมนุไพร เตรียมน้ำที่จะต้ม
2. มีขั้นตอนในการทำน้ำยาสมุนไพรดังนี้
 - ล้างมะนาว มะกรูด และสับปะรดให้สะอาด หั่นเป็นชิ้นๆ แล้วต้ม กรองเอาแต่น้ำ 3 กิโลกรัมผสมน้ำสะอาด 10 กิโลกรัม จะได้น้ำสมุนไพรรสเปรี้ยว 13 กิโลกรัม (หากอยากให้มีสีเหลืองใส่ขมิ้นในน้ำต้มสมุนไพรรสเปรี้ยวไปด้วย 1 ชีด)
 - นำ N 70 จำนวน 1 กิโลกรัมใส่ถังก้นเรียบ ค่อยๆ รินน้ำสมุนไพรรสเปรี้ยวใส่ถัง ใช้พายไม้กวน น้ำสมุนไพรรสเปรี้ยวเข้ากับ N 70 โดยกวนไปทางเดียวกันตลอดในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดฟองมากโดยกวนประมาณ 15 นาที จนมีเนื้อเป็นสีขาวครีม

- จากนั้นค่อยๆ เทน้ำสมุนไพรลงไปจนถึงในระหว่างที่กวน โดยโรยเกลือป่นลงไปด้วย เป็นระยะๆ พร้อมๆ กัน จำนวน 1 กิโลกรัม คนให้เข้ากันจนเป็นสีขาวนวล
 - ตั้งทิ้งไว้ 6 ชั่วโมง ก่อนนำไปใช้งาน (หรือทิ้งไว้ 1 คืน)
 - จากนั้นนำไปใช้ล้างจาน ล้างคราบสกปรกต่างๆ ได้ ส่วนที่เหลือเก็บใส่ขวดพลาสติกเปล่าที่เตรียมไว้ เช่น ขวดน้ำ ขวดน้ำยาเก่าที่หมดแล้ว
3. ในระหว่างการทำน้ำยา คุณพ่อคุณแม่ให้ลูกมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอน เช่น การหั่น การล้างสมุนไพร การเตรียมน้ำ การกวนน้ำยา การโรยเกลือ การเทน้ำ เป็นต้น
 4. คุณพ่อคุณแม่กระตุ้นให้ลูกช่วยและสนทนากับลูกถึงประโยชน์ที่ได้จากการทำน้ำยาใช้เอง เช่น การประหยัดเงิน การพึ่งพาตนเองด้วยการทำน้ำยา
 5. เมื่อทำน้ำยาเสร็จแล้วให้ลูกช่วยเก็บ ล้างอุปกรณ์ และในการกรอกน้ำยาใส่ขวดสามารถให้ลูกช่วยได้

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกได้เลือกช่วยงานที่ถนัด เช่น การล้างสมุนไพร การเติมน้ำ การเติมเกลือ การกวน
2. ในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกับลูกคุณพ่อคุณแม่ควรดูแล สังเกตลูก ที่อาจสงสัยและสร้างข้อตกลงร่วมกันคือ ไม่ควรหยิบน้ำยาต่างๆ ใส่ปาก และระวังไม่ให้กระเด็นเข้าตา
3. สนทนากับลูกในเรื่องประโยชน์ที่ได้จากการทำน้ำยาใช้เองซึ่งจะมีความปลอดภัยมากกว่าการใช้ยาจากท้องตลาด
4. คุณพ่อคุณแม่ควรเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับลูก เช่น เมื่อทำเสร็จแล้วลูกอยากเอาไปแบ่งใครบ้าง

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การพึ่งพาตนเองด้วยการนำสมุนไพรมาใช้ให้เกิดประโยชน์
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้ลูกรู้จักการพึ่งพาตนเอง การประหยัดอดออม
5. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย
6. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด
7. ความปลอดภัยของผู้บริโภคในการใช้ภาชนะจากการล้างต่างๆ ในกรณีที่คุณพ่อคุณแม่ประกอบกิจการร้านค้าเกี่ยวกับอาหาร เช่น ข้าวแกง ก๋วยเตี๋ยว

- หมายเหตุ :**
- หากคุณพ่อคุณแม่ไม่สะดวกเรื่องการทำยาอาจหากิจกรรมอื่นที่เป็นการทำของใช้เอง
ภายในบ้านแทน
 - หาซื้อหัวเชื้อทำน้ำยาได้ที่ร้านค้าของ ธกส. ทุกสาขาทั่วประเทศ หรือที่ร้านเคมีภัณฑ์
ทั่วไป ในศรีราชามีร้านอยู่ตรงข้ามร้านเนโนชอยหลังตลาดศรีเจริญ ในอ.เมือง
ชลบุรี มีร้านอยู่ตรงหน้าห้างสรรพสินค้าฟอรั่มพลาซ่า
 - การชั่ง ตวงเป็นกิโลกรัมอาจไม่สะดวก สามารถใช้ภาชนะที่มีขนาดเป็นลิตรแทนได้
ซึ่ง 1 กก. มีปริมาณเท่ากับ 1 ลิตร

กิจกรรมที่ 10 “เรียนรู้สู่โลกกว้าง”

กิจกรรมนี้เป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กับลูก เพื่อให้เขาได้เรียนรู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การใช้ชีวิตในสังคม เช่น การเข้าแถวซื้อของตามลำดับก่อน-หลัง การซื้อตั๋ว การเข้าไปเยี่ยมชมสถานที่ต่างๆ เป็นต้น เป็นการดีที่เราจะนำกระบวนการเหล่านี้มาเอื้ออำนวยให้ลูกได้สัมผัสสถานการณ์จริง ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก คือการเรียนรู้จากของจริง หรือของเสมือนจริงให้เด็กๆ ได้จับต้องสัมผัสได้ ได้รับความรู้ ได้เรียนรู้รสชาติ การเรียนรู้ด้วยตัวเอง กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจใฝ่รู้โลกกว้างด้วยตนเอง และนำมาเสริมสร้างพัฒนาการได้อย่างสมบูรณ์แบบ โอกาสที่ลูกจะได้เรียนรู้คือการพาออกไปสัมผัสของจริงนั่นเอง ดังนั้นคุณพ่อคุณแม่อย่ารีรอที่จะพาออกไปเปิดโลกกว้างซึ่งเป็นประสบการณ์ที่หาซื้อไม่ได้ ในการเยี่ยมชมนั้นอาจจะมีค่าใช้จ่ายบ้างแต่เราสามารถเลือกสถานที่ที่ประหยัด สะดวก เหมาะกับครอบครัวที่จะไปทำกิจกรรมร่วมกัน ก่อนอื่นเรามาเลือกสถานที่กันค่ะ เมื่อเลือกสถานที่ได้แล้วเราก็ออกเดินทางไปสู่แหล่งเรียนรู้กันได้เลยค่ะ

สถานที่เยี่ยมชม

สถานที่ท่องเที่ยวใกล้บ้าน เช่น สวนสาธารณะเกาะลอย สวนเสือศรีราชา สวนสัตว์เปิดเขาเขียว สวนนกนุช อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้เมืองพัทยา คอนโดปุ๊ปุ๊ กระชังเลี้ยงหอย ไร่องุ่นซิลเวอร์ เลจ ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบฉี่อง บ้านสุขาวดี สวนลับประรด แหล่งที่ทำข้าวหลาม ศูนย์วิจัยประมงน้ำจืด ศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเล ชายทะเลบางแสน อ่างเก็บน้ำบางพระ ตลาดน้ำสี่ภาคเมืองพัทยา เมืองจำลอง ฯลฯ

วิธีการ

1. กิจกรรม “เรียนรู้สู่โลกกว้าง” คือกิจกรรมนันทนาการอย่างหนึ่งที่ครอบครัวควรจะมีร่วมกันในวันหยุด หรือวันว่างของทุกคน ซึ่ง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี มีสถานที่แหล่งเรียนรู้มากมายให้เลือกสรร การท่องเที่ยวหาความรู้ร่วมกันในครอบครัวจึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และเปิดโลกกว้างเพื่อลูกอีกด้วย
2. ขวณลูกออกไปเที่ยวนอกบ้านร่วมกัน โดยให้ลูกเลือกสถานที่ในการไปเที่ยวในครั้งนี้ ซึ่งก่อนที่จะไปควรสร้างข้อตกลงร่วมกันก่อน เช่น การรักษาความสะอาด การเตรียมอุปกรณ์ การเตรียมอาหาร ข้อควรระวังในระหว่างการเดินทาง เป็นต้น
3. ปลอ่ยให้ลูกได้มีอิสระในการเที่ยวชม คุณพ่อคุณแม่คอยดูแลในเรื่องความปลอดภัย
4. คุณพ่อคุณแม่ควรมีการสนทนาถึงเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ที่พาออกไปเที่ยว เช่น
 - a. เต่ากินอะไรเป็นอาหาร
 - b. ลูกจะช่วยอนุรักษ์พันธุ์ของเต่าได้อย่างไร

5. คุณพ่อคุณแม่สังเกตและจดจำรายละเอียด คำพูดของคุณ ดูว่าคุณสนใจเรื่องอะไรเป็นพิเศษ หรือแนะนำเพิ่มเติมให้แก่ลูก เพื่อส่งเสริมความรู้รอบตัวให้ลูก
6. เมื่อลูกสงสัย สอบถามคุณพ่อคุณแม่ควรตอบทุกข้อคำถาม หากไม่มั่นใจอาจขอติดค้างเอาไว้ก่อนแล้วสอบถามเจ้าหน้าที่ ผู้รู้ในสถานที่นั้นๆ

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกได้เลือกสถานที่ท่องเที่ยวอย่างอิสระ
2. เมื่อลูกสงสัย ควรใส่ใจตอบคำถามของคุณหรือพยายามสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะมีบริการในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
3. ข้อควรระวังของคุณแม่คือไม่ควรยึดเยียดความรู้ที่คุณพ่อคุณแม่สนใจให้กับลูก แต่ควรให้เป็นไปตามความสนใจของคุณ
4. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกได้มีโอกาสพูดในเรื่องต่างๆ โดยฟังจนกว่าลูกจะพูดจบแล้วค่อยตอบคำถามของคุณ
5. ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการรักษาความสะอาดของสถานที่ต่างๆ ที่ไปเรียนรู้ การระมัดระวังที่จะไม่ทำให้เกิดความเสียหาย การทิ้งขยะให้ถูกที่

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การอยู่ร่วมกับผู้อื่นเมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
3. ส่งเสริมให้ลูกมีอิสระในการคิด การตัดสินใจเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ เสียสละ
5. ฝึกให้ลูกรู้จักรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการไม่สร้างขยะเพิ่ม หรือการอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป
6. ลูกได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
7. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด

กิจกรรมที่ 11 “ดอกไม้ปลายนิ้วมือ”

กิจกรรมนี้ดึงดูดความสนใจของเด็กในการจัดทำดอกไม้ไหว้พระ ซึ่งเป็นการทำด้วยฝีมือของตนเอง นอกจากนี้ยังสามารถทำไปแบ่งให้คุณพ่อคุณแม่ คุณตาคุณยาย คุณปู่คุณย่า สำหรับใช้ไหว้พระได้อีกด้วย การที่เด็กได้ทำงานเพื่อส่วนรวมเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวันนั้นเป็นความภาคภูมิใจที่เขาจะได้รับจากการทำงาน จากการทำหน้าที่สมาชิกคนหนึ่งของครอบครัว ทำไมจึงไหว้พระด้วยดอกไม้?? พระรูปหนึ่ง ท่านบอกว่า เพราะดอกไม้คือรูปลักษณะสมบุรณ์สำหรับการเปรียบเทียบกับหลักไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา) ดอกไม้หลายๆ ชนิด ความงามพร้อมในรูปทรง สี สัน นวลกลีบเต่งตึง ก่อเกิดเบื้องต้น เบ่งบานในเบื้องกลาง แต่ไม่นานวัน ดอกไม้จะเหี่ยวเฉา โรยรา .. ยิ่งดอกไม้ที่พราวจากต้นเอามาใส่แจกัน เอามาไหว้พระ ยิ่งจะเห็นภาพนี้ได้ชัดเจนขึ้น หรือนี้เป็นกุศโลบายง่ายๆ ในการบอกให้คนเข้าถึงธรรมะ วันเวลาแห่งการโรยรา .. จะเป็นดอกไม้ สีใดก็ตามแต่ ทำยสุดท้ายกลายเป็นแค่สีน้ำตาล แห่ง เหี่ยวกรอบ ถ้าหากเอาไปบีบดูให้ละเอียด พอทิ้งลงบนพื้นดินก็แยกไม่ออกระหว่างดินกับกลีบดอกไม้ งานจัดดอกไม้เป็นงานประณีตอย่างยิ่ง เพียบพร้อมด้วยศิลป์ เพื่อความสมบูรณ์แบบของการจัดดอกไม้ คนจัดต้องเลือกรูปแบบของงานให้เหมาะสม วางแผนว่าจะใช้ดอกอะไร จำนวนเท่าไร อุปกรณ์ต่างๆ เท่าไร แล้วจัดหามาให้ได้ตามนั้น แต่คนจัดดอกไม้บางคนต้องจัดไปตามแต่ว่าจะหาดอกอะไรได้ เพื่อให้ได้ชုံมดอกไม้พานดอกไม้ที่ดีที่สุด เปรียบดูแล้ว นำเอาไปคิดเทียบกับการจัดชีวิตเหมือนกัน นี่ยังไม่ต้องเทียบถึงอารมณ์ละเอียดของคนจัดดอกไม้... ใครจะรู้ว่า เวลาการจัดดอกไม้ บางทีก็เหมือนการทำสมาธิอย่างหนึ่ง เพราะใจต้องจดจ่อกับสิ่งที่กระทำอย่างต่อเนื่อง เตรียมดอกไม้..ไปไหว้พระ บางทีก็ไม่ได้หวังไกลถึงการเข้าใจลึกซึ้งในหลักไตรลักษณ์หรือกุศโลบายใดๆ ที่ซ่อนอยู่ เพียงแค่ระลึก รู้สึกตัวว่า นี่กำลังเตรียมดอกไม้ไปไหว้พระ แค่นั้นใจก็คล้ายจะพบกับความสุขแบบสงบแล้ว เรามาชวนลูกทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสมาธิและปัญญากันเถอะคะ

อุปกรณ์

เข็ม, ด้าย, ดอกไม้ในบ้านหรือใกล้บ้าน เช่น กัลปพฤกษ์ ฝรั่ง มะลิ ดอกกรัก ดอกบัว

วิธีการ

1. กิจกรรม “ดอกไม้ปลายนิ้วมือ” คือกิจกรรมการร้อยมาลัยเพื่อถวายพระ หรืออาจเลือกการพับดอกบัวถวายพระก็ได้ หรือการจัดดอกไม้ใส่แจกัน แล้วแต่จะเลือกตามสภาพบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของผู้ปกครอง
2. ชวนลูกร้อยมาลัยถวายพระ โดยสร้างข้อตกลงร่วมกับลูกก่อน เช่น การจับดอกไม้ให้เบา มืออย่างไร การจับเข็มอย่างไรให้ปลอดภัย การระมัดระวังเกสรดอกไม้
3. ก่อนที่จะมีการร้อยให้ลูกได้เลือกดอกไม้ สี สัน ชนิด เปรียบเทียบ โดยฝึกให้ลูกได้รู้จักการสังเกตอย่างละเอียดถี่ถ้วน

4. ในระหว่างการร้อย หรือการพับดอกไม้ คุณพ่อคุณแม่สนทนากับลูกเรื่องศาสนาที่บ้านนับถือ หลักธรรมคำสอนทางศาสนา การทำบุญเนื่องในโอกาสต่างๆ
5. คุณพ่อคุณแม่กระตุ้นให้ลูกคิดและได้กระทำตามที่ตนเองอยากจะทำ เช่น ลูกอยากออกแบบมาลัยแบบไหน จะใส่สีอะไร หรือลูกอยากพับดอกไม้รูปทรงไหน รวมไปถึงการจัดแจกันดอกไม้ เป็นต้น
6. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้ลูกช่วยเก็บ กวาด อุปกรณ์ให้สะอาดเรียบร้อยโดยพยายามให้ลูกรับผิดชอบให้มากที่สุด

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกนั่งใกล้ๆ เพื่อจะได้ดูแลอย่างใกล้ชิด
2. เมื่อลูกทำผิดพลาด ไม่ควรดุลูก ควรส่งเสริมให้กำลังใจในการทำงานโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ เช่น พุดชมว่าลูกออกแบบมาลัยสวยมาก หรือจัดดอกไม้สวย
3. การจัดหาวัสดุเพื่อให้ลูกเรียนรู้ ไม่จำเป็นต้องใช้วัสดุราคาแพง เพียงมองไปรอบๆ บ้าน แล้วนำสิ่งที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์
4. คุณพ่อคุณแม่ควรเสริมคุณธรรม จริยธรรมในเรื่องศาสนาเพื่อให้ลูกเป็นดีมีศีลธรรมโดยสอนลูกตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่แต่ละครอบครัวนับถือ เพื่อจะได้หล่อหลอมให้ลูกมีหลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจ

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม
2. ฝึกให้ลูกได้พัฒนากล้ามเนื้อมือให้ประสานสัมพันธ์กับตา
3. ส่งเสริมให้ลูกกล้าคิด ตัดสินใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
5. ส่งเสริมทักษะการพูด ฝึกการเชื่อมโยงประสบการณ์ตรง ออกมาเป็นคำพูด

อ้างอิง : <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=nonplay&month=08-2006&date=24&group=1&gblog=6>

<http://www.school.net.th/library/create-web/10000/religion/10000-4161.html>

(วันที่ 15 สิงหาคม 2552)

กิจกรรมที่ 12 “ออกกำลังกายกันเถอะ”

กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นกิจกรรมนันทนาการอย่างหนึ่งที่ครอบครัวควรจะมีร่วมกัน เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ แล้วยังได้สุขภาพที่ดีเป็นของแถมที่ไม่ต้องเสียเงินซื้อหาอีกด้วย การออกกำลังกายเป็นการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายที่สำคัญที่สุดในการส่งสารอาหารและออกซิเจนไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้สามารถทำกิจกรรมที่หนักได้ต่อเนื่องยาวนาน และเป็นประโยชน์ต่อระบบไหลเวียนโลหิต เนื่องจากเส้นเลือดฝอยเพิ่มมากขึ้น หัวใจแข็งแรงมากขึ้น และช่วยเสริมสมรรถภาพให้แก่ปอด หลอดเลือด และกล้ามเนื้อ หลังการออกกำลังกายจะมีความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายที่สำคัญคือ ร่างกายจะอบอุ่น และหายใจได้ลึกมากขึ้น ก่อนอื่นมาดูความสำคัญและประโยชน์ของการออกกำลังกายกันค่ะ

ความสำคัญและประโยชน์ของการออกกำลังกาย

ร่างกายมนุษย์ถูกสร้างขึ้นมาให้มีการเคลื่อนไหว เพื่อความเจริญเติบโตและรักษาสภาพการทำงานที่ดีเอาไว้ การเคลื่อนไหวน้อยหรือไม่ค่อยได้ออกกำลังกาย ไม่เพียงแต่จะทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของสมรรถภาพทางกายหรือสุขภาพ แต่ยังเป็นสาเหตุของความผิดปกติของร่างกายและโรคภัยหลายชนิดที่ป้องกันได้ ซึ่งเป็นโรคที่เป็นปัญหาทางการแพทย์ที่พบมากในปัจจุบัน

ในทางการแพทย์ การออกกำลังกายอาจเปรียบได้กับยาสารพัดประโยชน์ เพราะใช้เป็นยาบำรุงก็ได้ เป็นยาป้องกันก็ได้ และเป็นยาบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพร่างกายก็ได้ แต่ขึ้นชื่อว่ายาแล้วไม่ว่าจะวิเศษเพียงไรก็จะต้องใช้ด้วยขนาดหรือปริมาณที่เหมาะสมกับคนแต่ละคน การใช้โดยไม่คำนึงถึงขนาดหรือปริมาณที่เหมาะสม นอกจากอาจไม่ได้ผลแล้วยังอาจเกิดโทษจากยาได้ด้วย ดังนั้นถ้าไม่จำเป็นก็ไม่ควรใช้

การออกกำลังกายให้เกิดประโยชน์แก่สุขภาพคือ การจัดชนิดของความหนัก ความนาน และความบ่อยของการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับเพศ วัย สภาพร่างกาย สภาพแวดล้อม และจุดประสงค์ของแต่ละคน เปรียบได้กับการใช้ยาซึ่งถ้าหากสามารถจัดได้เหมาะสมก็จะให้คุณประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. **การเจริญเติบโต** การออกกำลังกายจัดเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโต เด็กที่ไม่ค่อยได้ออกกำลังกายแต่มีอาหารกินอุดมสมบูรณ์ อาจมีส่วนสูงและน้ำหนักตัวมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันโดยเฉลี่ย แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีไขมันมากเกินไป มีกระดูกเล็ก หัวใจมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับน้ำหนักตัวและรูปร่างอาจผิดปกติได้ เช่น เข้าชิดกัน อ้วนแบบฉุ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นการเจริญเติบโตที่ผิดปกติ ตรงข้ามกับเด็กที่ออกกำลังกายถูกต้องสม่ำเสมอ ร่างกายจะผลิตฮอร์โมนที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโตอย่างถูกต้อง จึงกระตุ้นให้อวัยวะต่าง ๆ เจริญขึ้นพร้อมกันไปทั้งขนาด รูปร่าง และหน้าที่การทำงาน และเมื่อประกอบกับผลของการออกกำลังกายที่ทำให้เจริญอาหาร การย่อยอาหารและการขับถ่ายดี เด็กที่ออกกำลังกายอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอจึงมีการเจริญเติบโตดีกว่าเด็กที่ขาดการออกกำลังกาย

2. **รูปร่างและทรวดทรง** ดังได้กล่าวแล้วว่า การออกกำลังกายเป็นได้ทั้งยาป้องกันและยารักษาโรค การเสียทรวดทรงในช่วงการเจริญเติบโตดังข้อ 1. ย่อมป้องกันได้ด้วยการออกกำลังกาย แต่เมื่อ เติบโตเต็มที่แล้วยังขาดการออกกำลังกาย ก็จะทำให้ทรวดทรงเสียไปได้ เช่น ตัวเอียง หลังงอ พุงป่อง ซึ่งทำให้เสียบุคลิกภาพได้อย่างมาก ในระยะนี้ ถ้ากลับมาออกกำลังกายอย่างถูกต้อง เป็นประจำสม่ำเสมอยังสามารถแก้ไขให้ทรวดทรงกลับดีขึ้นมาได้ แต่การแก้ไขบางอย่างอาจต้องใช้เวลานานเป็นเดือน เป็นปี แต่บางอย่างอาจเห็นผลภายในเวลาไม่ถึง 1 เดือน เช่น พุงป่อง การบริหารกายเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อหน้าท้องเพียง 2 สัปดาห์ ก็ทำให้กล้ามเนื้อหน้าท้องมีความตึงตัวเพิ่มขึ้นจนกระชับอวัยวะภายในไว้ไม่ให้ดันออกมาเห็นพุงป่องได้
3. **สุขภาพทั่วไป** เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การออกกำลังกายมีประโยชน์ต่อสุขภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าการออกกำลังกายจะสามารถเพิ่มภูมิคุ้มกันโรคที่เกิดจากการติดเชื้อได้ แต่มีหลักฐานที่พบบ่อยครั้งว่า เมื่อนักกีฬาเกิดการเจ็บป่วยจากการติดเชื้อจะสามารถหายได้เร็วกว่า และมีโรคแทรกซ้อนน้อยกว่า ข้อที่ทำให้เชื่อได้แน่กว่าผู้ที่ออกกำลังกายย่อมมีสุขภาพดีกว่าผู้ขาดการออกกำลังกาย คือ การที่อวัยวะต่าง ๆ มีการพัฒนาทั้งขนาด รูปร่าง และหน้าที่การทำงาน โอกาสของการเกิดโรคที่ไม่ใช่โรคติดเชื้อ เช่น โรคเสื่อมสมรรถภาพในการทำงานของอวัยวะจึงมีน้อยกว่า
4. **สมรรถภาพทางกาย** ถ้าจัดการออกกำลังกายเป็นยาบำรุง การออกกำลังกายถือเป็นยาบำรุงเพียงอย่างเดียวที่สามารถเพิ่มสมรรถภาพทางกายได้ เพราะไม่มียาใด ๆ ที่สามารถทำให้ร่างกายมีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างแท้จริงและถาวร ยาบางอย่างอาจทำให้ผู้ใช้สามารถทนทำงานบางอย่างได้นานกว่าปกติ แต่เมื่อทำไปแล้วร่างกายก็จะอ่อนเพลียกว่าปกติจนต้องพักผ่อนนานกว่าปกติ หรือร่างกาย หลุดโทรมลงไป ในทางปฏิบัติเราสามารถเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายทุก ๆ ด้านได้ เช่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความอ่อนตัว ความอดทนของกล้ามเนื้อ ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือด ความคล่องตัว ฯลฯ
5. **การป้องกันโรค** การออกกำลังกายสามารถป้องกันโรคได้หลายชนิด โดยเฉพาะโรคที่เกิดจากการเสื่อมสภาพของอวัยวะอันเนื่องจากการมีอายุมากขึ้น ซึ่งประกอบกับปัจจัยอื่น ๆ ในชีวิตประจำวันเช่น การกินอาหารมากเกินไป ความเคร่งเครียด การสูบบุหรี่มาก หรือกรรมพันธุ์ โรคเหล่านี้ได้แก่ โรคประสาทเสียดุลยภาพ หลอดเลือดหัวใจเสื่อมสภาพ ความดันเลือดสูง โรคอ้วน โรคเบาหวาน โรคข้อต่อเสื่อมสภาพ เป็นต้น ผู้ที่ออกกำลังกายเป็นประจำมีโอกาสเกิดโรคเหล่านี้ได้ช้ากว่าผู้ที่ขาดการออกกำลังกายหรืออาจไม่เกิดขึ้นเลยจนชั่วชีวิต การออกกำลังกายจึงช่วยชะลอชรา

6. **การรักษาโรคและฟื้นฟูสภาพ** โรคต่าง ๆ ที่กล่าวในข้อ 5 หากเกิดขึ้นแล้ว การเลือกวิธีออกกำลังกายที่เหมาะสมจัดเป็นวิธีรักษาและฟื้นฟูสภาพที่สำคัญในปัจจุบัน แต่ในการจัดการออกกำลังกายที่เหมาะสมมีปัญหามาก เพราะบางครั้งโรคกำเริบรุนแรงจนการออกกำลังกายแม้เพียงเบา ๆ ก็เป็นข้อห้าม ในกรณีดังกล่าว การควบคุมโดยใกล้ชิดจากแพทย์ผู้ทำการรักษาและการตรวจสอบสภาพร่างกายโดยละเอียดเป็นระยะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

จากข้อมูลข้างต้น คุณพ่อคุณแม่คงจะได้ทราบประโยชน์นานัปการของการได้ออกกำลังกายกันแล้ว ชวนลูกมาออกกำลังกายกันได้เลยคะ

อุปกรณ์

ลูกบอล, จักรยาน, วิดโยทอป, เชือก, ไม้แบดมินตัน+ลูกแบด

วิธีการ

1. กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งเสริมให้ครอบครัวทำร่วมกับเพราะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี และเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่งอาจจะทำที่บ้านหรือไปที่สวนสาธารณะใกล้บ้านก็ได้ หรือแม้กระทั่งการฝึกโยคะด้วยท่าต่างๆ ที่ลูกสามารถทำได้ การเต้นแอโรบิค เป็นต้น
2. ชวนลูกออกกำลังกายร่วมกันเพื่อเสริมสร้างสุขภาพกาย-ใจที่ดีสำหรับครอบครัว โดยให้ลูกได้เลือกกิจกรรมที่สนใจและเป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกันได้ทุกคน ทั้งนี้ลูกจะได้ฝึกการเคลื่อนไหว การทรงตัว ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวร่างกาย
3. ให้ลูกจินตนาการทำต่างๆ ตามใจชอบ
4. เมื่อเล่นเสร็จแล้ว คุณพ่อคุณแม่ควรมีการสนทนาถึงกิจกรรมที่ได้ทำ หรือตั้งคำถามกับลูกว่า
 - a. ลูกสนุกไหม และอยากจะให้ใครสนุกแบบลูกอีกบ้าง
 - b. เพราะอะไรจึงอยากให้คนอื่นเหล่านี้มีความสุขแบบหนู
 - c. แล้วจะทำอย่างไรถึงจะทำให้คนอื่นเหล่านี้สนุกได้
5. คุณพ่อคุณแม่กระตุ้นให้ลูกคิดและได้กระทำตามที่ตนเองอยากจะทำ เช่น การออกแบบท่าทาง หรือการปั่นจักรยาน เป็นต้น
6. ควรสร้างตกลงร่วมกับลูกถึงความปลอดภัย เช่น การขี่จักรยานที่ถูกวิธี การระมัดระวังไม่ให้ชนผู้อื่น การโยนลูกบอล เป็นต้น
7. เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้วให้เด็กนำอุปกรณ์กีฬาไปเก็บที่เดิม

เกร็ดน่ารู้

1. คุณพ่อคุณแม่ควรให้ลูกเล่นอย่างอิสระ ตามความคิดและจินตนาการของเขา ผู้ใหญ่เพียงอยู่ใกล้ๆ คอยดูแลเรื่องความปลอดภัย ในระยะที่มองเห็นและสามารถช่วยเหลือเด็กได้ทันที
2. กระตุ้น ชี้แจงหรือแนะนำวิธีการเล่นใหม่ๆ บ้าง ตามสมควร แต่ควรระวังว่าไม่ให้การเล่นเป็นการเล่นตามใจผู้ใหญ่
3. ในการทำกิจกรรมนี้คุณพ่อคุณแม่ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ เพราะลูกจะได้เคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ อาจเล่นในบ้านหรือนอกบ้านก็ได้
4. คุณพ่อคุณแม่ควรเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กด้วย

ประโยชน์

1. **จิตสาธารณะ** : การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้อุปกรณ์กีฬาร่วมกัน
2. ฝึกให้ลูกรู้จักการรอคอย การเป็นผู้นำ ผู้ตาม
3. ฝึกให้ลูกรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ส่งเสริมการกล้าแสดงความคิดเห็น
4. ฝึกให้ลูกรู้จักการแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อ
5. ฝึกการคิดตัดสินใจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
6. ฝึกทักษะการเคลื่อนไหวและการบังคับร่างกาย เรียนรู้การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย
7. ฝึกให้ลูกเก็บของเข้าที่ให้เรียบร้อย

อ้างอิง : <http://www.swu.ac.th/royal/book6/b6c6t2.html>

<http://www.pantown.com/board.php?id=18088&area=3&name=board8&topic=1&action=view>

(วันที่ 15 สิงหาคม 2552)

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่าน
ระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของเด็กปฐมวัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ผลของการให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครอบครัวเพื่อการพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัย ที่ประกอบไปด้วยบิดา มารดา กับบุตร ธิดา หรือผู้ปกครองและเด็กปฐมวัย โดยนำผลไปใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ และจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การเสนอผลการศึกษาวิจัยจะนำเสนอเป็นภาพรวมจึงไม่มีผลเสียใดๆ ทั้งสิ้นกับผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นจึงขอความกรุณาโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และตรงกับการปฏิบัติของท่านมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (จำนวน 5 ข้อ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในครอบครัวเพื่อพัฒนาจิตสำนึกใน

3 ด้าน ดังนี้

1. การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม (จำนวน 12 ข้อ)
2. การถือเป็นที่และ การอาสาทำหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม (จำนวน 12 ข้อ)
3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม (จำนวน 12 ข้อ)

3. โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม และโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เนื่องจากคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปประมวลข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบการให้ความรู้ผู้ปกครองที่สถานศึกษาควรจะเอื้อให้กับผู้ปกครอง เพื่อเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนและพัฒนาจิตสำนึกของเด็กปฐมวัยต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

นางวรรณ นันทาเขียน

นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้สอบถามข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านแล้วให้เติมข้อความลงในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง (.....) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. สถานภาพ
 (.....) บิดา (.....) มารดา (.....) ผู้ปกครอง (ระบุ).....
2. อายุ
 (.....) ต่ำกว่า 30 ปี (.....) 30 – 40 ปี (.....) 41 – 50 ปี (.....) 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 (.....) ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า
 (.....) มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
 (.....) มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
 (.....)ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 (.....) สูงกว่าปริญญาตรี (ระบุ).....
 (.....) อื่นๆ (ระบุ).....
4. อาชีพ
 (.....) เกษตรกรรวม
 (.....) รับจ้างทั่วไป
 (.....) นักธุรกิจ, ค้าขาย
 (.....) พนักงานบริษัท ห้างร้าน
 (.....) รัฐบาล, รัฐวิสาหกิจ
 (.....) อื่นๆ (ระบุ).....
5. บุตร / ธิดาของท่านกำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3/..... เลขที่.....
 เพศ (.....) ชาย
 (.....) หญิง

ตอนที่ 2 แบบประเมินการร่วมกิจกรรมในครอบครัวกับการพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย
คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นสถานการณ์ทั่วไปที่อาจเกิดขึ้นในทุกครอบครัว ขอให้ท่านพิจารณาแต่ละข้อความแล้วตัดสินใจเลือกข้อที่ตรงกับสถานการณ์ภายในครอบครัวของท่านมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความเป็นจริง และในช่องระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ (0 – 1 – 2 – 3) เพียงข้อเดียว และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ แต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 3 = มากที่สุด หมายถึง มีโอกาส 10 ครั้ง ปฏิบัติ 7 ครั้ง (ประมาณ 70%)
 2 = มาก หมายถึง มีโอกาส 10 ครั้ง ปฏิบัติ 4 – 6 ครั้ง (ประมาณ 50%)
 1 = น้อย หมายถึง มีโอกาส 10 ครั้ง ปฏิบัติ 1 – 3 ครั้ง (ประมาณ 30%)
 0 = น้อยที่สุด หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

ตัวอย่าง

ข้อที่	การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ			
		0	1	2	3
0	ลูกมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดบ้าน การปิดกวาดบ้าน การเช็ดถูบ้าน หรือเช็ดทำความสะอาดสิ่งต่างๆ	☒			
00	ลูกมีส่วนร่วมในครอบครัวเรื่องการทำสวน ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ ตัดแต่งกิ่งไม้				☒

ข้อ 0 หมายถึง ลูกไม่มีส่วนร่วมในการทำความสะอาดบ้านเลย

ข้อ 00 หมายถึง ลูกมีส่วนร่วมในการทำสวนเป็นประจำทุกครั้งที่มีการทำสวน

ด้านที่ 1 การดูแลรักษาและทะนุถนอมไม่ทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวม

ข้อที่	การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ			
		0	1	2	3
1	ลูกมีส่วนร่วมในการทำความสะอาดบ้าน การปิดกวาดบ้าน การเช็ดถูบ้าน หรือเช็ดทำความสะอาดสิ่งต่างๆ				
2	ลูกมีส่วนร่วมในครอบครัวเรื่องการทำสวน ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ ตัดแต่งกิ่งไม้				
3	ลูกของท่านไม่ละเลยในการดูแลที่นอนของตนเองในการปิด ปูที่นอนและการพับเก็บที่นอน				
4	ลูกรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหลังจากใช้แล้วได้ปิดให้เรียบร้อย				
5	ลูกรับประทานอาหารหมด โดยไม่เหลือทิ้ง				
6	ลูกใช้สิ่งของถึงประโยชน์สูงสุด รักษาสมบัติส่วนตัวหรือส่วนรวมไม่ให้เกิดความชำรุดเสียหาย				
7	ลูกรู้จักการประหยัด อดออม ไม่ใช่จ่ายฟุ่มเฟือย				
8	ทุกครั้งที่อ่านหนังสือไม่ว่าจะเป็นหนังสือนิทานหรือหนังสือประเภทอื่น ลูกได้เปิดหนังสืออย่างถูกวิธี				
9	ลูกสามารถนำสิ่งของที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่				
10	ลูกรู้จักเปิด - ปิด ประตูอย่างเบามือ โดยไม่เกิดเสียงดังรบกวนผู้อื่น				
11	ลูกทิ้งขยะลงถังทุกครั้ง หรือเก็บขยะไว้อย่างเรียบร้อยรอคอยที่จะทิ้งภายหลังให้ถูกที่ถูกทาง				
12	หลังจากนั่งในโรงอาหาร สโมสร หรือห้องประชุม ตลอดจนนั่งในโต๊ะอาหารที่บ้าน ในร้านอาหารหรือในที่สาธารณะ ลูกรู้จัก การเก็บเก้าอี้เข้าที่ในสภาพเดิม				

ด้านที่ 2 การถือเป็นหน้าที่และการอาสาทำหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวม

ข้อที่	การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ			
		0	1	2	3
1	ลูกมีส่วนร่วมในการประกอบอาหารที่บ้าน การล้างผัก การตำเครื่องปรุง การปรุงรส การชิมอาหาร				
2	หลังจากรับประทานอาหาร ลูกได้มีส่วนช่วยเก็บและทำความสะอาดภาชนะเครื่องใช้ในครัว ล้าง เช็ด เก็บ จาน ชาม จานเรียบร้อย				
3	ลูกของท่านมีส่วนร่วมในการจัดสำหรับอาหาร จัดโต๊ะ ปูเสื่อ ตักอาหาร ยกอาหาร และตักน้ำหรือรินน้ำใส่แก้ว				
4	ลูกมีส่วนร่วมในการเก็บหรือทิ้งขยะภายในบ้านหรือบริเวณบ้าน ชวนนำขยะไปทิ้งในที่ทิ้งขยะสาธารณะ				
5	ลูกมีส่วนรับผิดชอบหน้าที่ในการทำงานบ้าน การกรอกน้ำใส่ขวด การช่วยเลี้ยงน้อง				
6	ลูกทำงานของตนเองตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยไม่ละทิ้งงาน การทำการบ้าน การอ่านหนังสือ การทำงานบ้านตามที่กำหนด				
7	ลูกรับอาสาทำงานเพื่อผู้อื่นด้วยความสมัครใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน				
8	ลูกกล้ารับผิดชอบการกระทำที่ผิดพลาดของตนเอง				
9	ลูกรู้จักการปฏิบัติตนกับผู้ใหญ่อย่างเหมาะสมตามวัฒนธรรมอันดีงามของไทย				
10	ลูกนำอาหารที่เหลือจากการรับประทานไปให้สุนัขหรือสัตว์เลี้ยงที่ไม่มีเจ้าของในหมู่บ้าน หรือที่สาธารณะ				
11	ลูกรู้จักดูแลสุขอนามัยของตนเอง การล้างมือ การปิดปาก ทุกครั้งที่ไอหรือจาม การใช้ช้อนกลางในการตักอาหาร				
12	ลูกดำรงตนเป็นพลเมืองดีรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				

ด้านที่ 3 การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม

ข้อที่	การพัฒนาจิตสาธารณะ	ระดับพฤติกรรม / การปฏิบัติ			
		0	1	2	3
1	ลูกรู้จักการรอคอย การเข้าคิวซื้อของโดยไม่ตัดหน้าคนอื่น				
2	ลูกเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้สิ่งของส่วนรวมร่วมกัน การเล่นเกม การใช้อุปกรณ์กีฬา การใช้อุปกรณ์เครื่องเขียน การอ่านหนังสือนิทานในห้องสมุด				
3	ลูกมีสิ่งของที่ไม่ใช่ของตนเองติดมาจากโรงเรียนโดยไม่ได้ตั้งใจ ลูกเอากลับไปคืนเจ้าของ				
4	ลูกแบ่งขนม ของกิน ของใช้หรือของเล่นให้เพื่อนในห้องเรียน หรือเพื่อนบ้าน				
5	ลูกได้ไปบริจาคสิ่งของหรือทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในชุมชน เนื่องในโอกาสพิเศษ เช่น วันเกิด วันปีใหม่				
6	ก่อนเข้าห้องส่วนตัวของผู้อื่น เช่น ห้องคุณพ่อคุณแม่ ห้องพี่หรือน้อง ลูกเคาะประตูเพื่อขออนุญาตก่อนเข้าห้อง				
7	ก่อนที่ลูกจะหยิบจับของใช้ส่วนตัวของใครในบ้าน หรือในห้องเรียน ลูกรู้จักขออนุญาต หรือขอยืมเจ้าของก่อน				
8	ลูกรู้จักเกรงใจผู้อื่น รู้จักการวางตัวให้ถูกต้องตามกาลเทศะ ไม่ทำเสียงดังรบกวนเพื่อนบ้านใกล้เคียง				
9	ลูกตื่นแต่เช้า มาโรงเรียนทันเวลา หรือเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ ที่มีการนัดหมายกันลูกตรงต่อเวลาเสมอ				
10	ลูกรู้จักการให้อภัยเมื่อได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยตามร่างกายจากการเล่นกับเพื่อน				
11	ลูกอยากอ่านนิทานหรือเล่นเกมบางอย่างแล้วพบว่ามีคนใช้อยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว ลูกรอคอยให้ผู้อื่นใช้เสร็จก่อนแล้วจึงใช้ต่อ				
12	ลูกขอให้ท่านพ่้ามถนอมตรงทางม้าลาย สะพานลอย หรือจุดที่ได้รับอนุญาต				

ภาคผนวก ค
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจชุดให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เต็มสิริ เนาวรังสี	อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา แผนกอนุบาล
อาจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามวัดจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย

อาจารย์ชัชวาล อินทุโสภณ	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตร์ราชา จังหวัดชลบุรี
นางอัญชลี ยิ่งรักพันธุ์	นักวิชาการสอบ ระดับ 8 กองสรรหาบุคคล ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
อาจารย์ ดร.รัตนา ดวงแก้ว	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ง

ข้อมูลการเยี่ยมชมชุดีให้ความรู้การทำกิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครอง

ตาราง 8 แสดงข้อมูลการเยี่ยมชมชุดให้ผู้รู้การทํากิจกรรมในครอบครัวสำหรับผู้ปกครองผ่านระบบ
อินเทอร์เน็ต

ผู้ปกครอง คนที่	จำนวนครั้งที่ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมชมชุดให้ผู้รู้ผู้ปกครอง						รวม
	สัปดาห์ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 3	สัปดาห์ที่ 4	สัปดาห์ที่ 5	สัปดาห์ที่ 6	
1	1	2	1	1	1	1	7
2	2	1	1	2	0	1	7
3	3	3	1	1	1	2	11
4	1	1	3	1	1	1	8
5	1	2	1	1	2	2	9
6	2	1	1	0	1	1	6
7	1	1	3	1	2	2	10
8	1	0	1	2	1	1	6
9	3	1	1	2	0	1	8
10	1	1	2	1	1	1	7
11	1	2	1	1	1	2	8
12	1	1	0	2	2	1	7
13	0	1	1	1	1	1	5
14	2	3	1	1	1	0	8
15	1	1	1	2	1	1	7
16	3	1	0	1	2	1	8
17	1	2	1	1	1	1	7
18	1	1	1	2	2	1	8
19	3	0	1	1	1	1	7
20	1	1	2	1	1	1	7
21	1	1	4	2	1	2	11
22	4	2	1	1	0	1	9
23	1	1	2	1	1	1	7
24	1	2	1	1	1	1	7
25	2	3	1	2	1	0	9

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางวรรณนา นันตาเขียน (กันภัย)
วัน เดือน ปีเกิด	26 พฤษภาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	50/19 หมู่ 1 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดาราสมุทร 11 ถนนสุขุมวิท ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2533	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนชุมชนบ้านโคกกลาง มิตรภาพที่ 84 จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ.2535	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเขาวงกตศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ.2542	อนุปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (อ.ศศ) บริหารธุรกิจ จากสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.2545	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ภาษาอังกฤษ จากสถาบันราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
พ.ศ.2553	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ